דבר

הוסלם

יום חמישי, כ"ז בניסן תשמ"ח, 14 באפריל 1988 ● גליון 19394

היום 12 עמודים ● המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- התעלמות מצלם האנוש בשואה / דניאל בן־סימון
- חוש מידה בהערכת עוצמה / חנן בר־און
- קול הזמיר ונעירת החמור / אבירמה גולן
- בעיות הרופאים לא נפתרו / פרופ' דן מיכאלי
- ימים בעזה / דני צדקוני
- לפני 45 שנה: בורסה וכלכלה; עכשיו: ספורט

מזג האויר

(ע.) – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקי וירידה בטמפרטורות. יתכן גשם מקומי. הטמפרטורות: ירושלים: 10–19 רמת הגולן: 11–20 צפת: 10–18
חיפה: 13–22 תל־אביב: 13–26 עפולה: 09–24 שומרון: 11–21
ת"א: 11–22 לוד: 13–24 ירוחם: 15–29 עזה: 12–21
באר שבע: 12–23 אילת: 18–32

שוואַרנדזה יוצא למסע דילוגים במזה"ת ● ירושלים: אין לנו מידע על בואו לישראל

חוגים מדיניים: מסעו לבירות ערביות בימים הקרובים תוך פסיחה על ישראל – חזרה על הטעות הסובייטית בניתוק היחסים ב־67

ירושלים

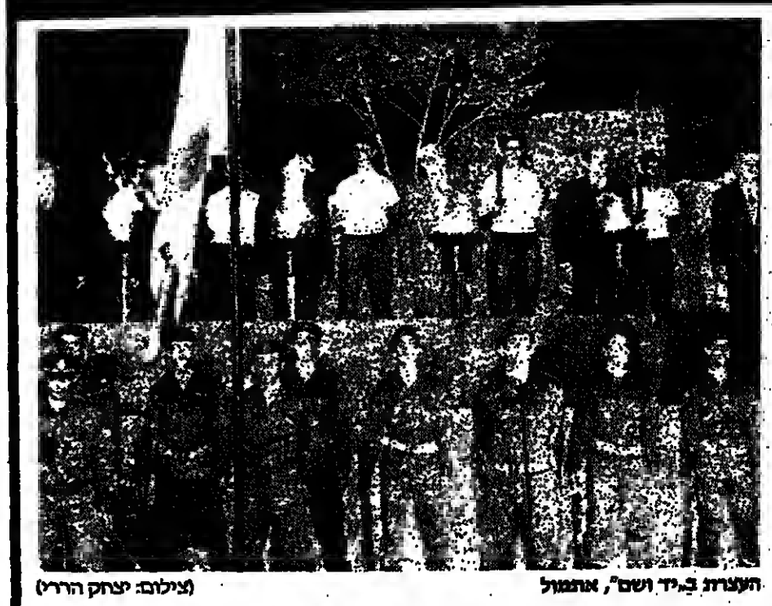

העצרת ב„יד ושם", אתמול (צילום: יצחק הררי)

נשיא המדינה בעצרת הזיכרון הממלכתית שפתחה את יום השואה:

האנטישמיות החדשה נוסח חומייני היא המסוכנת ביותר

(ע). – נשיא המדינה חיים הרצוג הדגיש מאמר מסכת האנטישמיות החדשה, המסוכנת ביותר בימינו, זו של הרשתות־המגלומניות נוסח חומייני והדאגה בקיומה של מדינת ישראל סיבה ל„מלחמת קודש". הנשיא־נשיא את דבריו בעצרת הזיכרון הממלכתית המרכזית לציון יום השואה והגבורה, שהתקיימה אמש בהיכל יד ושם לזכר ביטוי ואישה, ביחבות „יד ושם", על רחי ציון בירושלים.

מאות ניצולי השואה, חיילים בני נוער וקשישים התכנסו ליד אנדרטת הזכרון המונומנטלית לזכר ביטוי ואישה של הפסל היהודי ב. רפשרס דל, אשר הוקדר שלה ניצב כיום בתחום הגיבוי הקבוע בירושה.

הנשיא הדגיש הטעים שקיומה של מדינת ישראל היא הערובה לכך שיהודים לא יהיו עוד קרבנות הלרי הרצוג הדגיש כי ריבוי נסיונות והודיה קשור ב„אינתיפאדה" המתרוללת בשטחים ולדעתו, אם כך הדבר, יש לצפות להתגברות נוספת בגמנות העליה בנסיונות הפיגוע בעמון.

שלושת המחבלים, ככל הנראה פלשתינים חוסלו אתמול סמוך לשעה חמש לפנות בוקר עליידי כוח של הטיבת „נבעתי" שהיה

(המשך בעמוד 2)

אחרי 40 דקות של מרדף חוסלו 3 המחבלים על־ידי חיילי גבעתי

נסיון חדירה נוסף מדרום־לבנון סוכל אתמול לפנות־בוקר ● האלוף פלד: עלייה משמעותית במספר החדירות

מאת שמעון דיין, חגי זלינגר

אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד הודיע כי בהזקוטה האחרונה גברת עלית משמעותית בנסיונות המחבלים, בעיקר פלשתינים, לחדור לשטח ישראל בסיוע לבצע פיגועים ופעולות־חבלה. האלוף פלד אמר את הדברים בעת שאירח אתמול את ראש עיריית טבריה בלשכתו, ובעקבות חיסולה של חוליית המחבלים האלשתיתית סמוך לכפר העלאוני ראבה, מצפון לקיבוץ דן, אתמול לפנות בוקר.

האלוף פלד גילה כי אם בעבר היו מגיעות שתי חוליות מחבלים בממוצע בשנה לגדר הגבול עם ישראל, הרי שבתקופה האחרונה עשה זאת שמונה חוליות וכולן נכשלו במשימותיהן לחדור לשטח ישראל ולבצע פיגועים. עם זאת, אמר האלוף, כי רצועת הבטחון בדרום לבנון ממלאת היטב את יעודה, שכן כלעיקרה היה מספר נסיונות המחבלים לחדור לשטח ישראל רב הרבה יותר. מרבית החוליות נתפסות או נתקלות בכוחות צה"ל וצה"ל עוד באזור הבטחון, והרגיש פלד.

אלוף פיקוד הצפון הערך כי ריבוי נסיונות החדירה קשור ב„אינתיפאדה" המתרוללת בשטחים ולדעתו, אם כך הדבר, יש לצפות להתגברות נוספת בגמנות העליה בנסיונות הפיגוע בעמון.

שלושת המחבלים, ככל הנראה פלשתינים חוסלו אתמול סמוך לשעה חמש לפנות בוקר עליידי כוח של הטיבת „נבעתי" שהיה בסיוע בשתתפות מסוקי־קרב, בגדר ואקי ונעילים נעלי ספורט, נתגלו כלי נשק האישי מרגם אמ־16 – ארבעה טילי „לאו" וכמות גדולה של רימוני רסס. כפר עתה ברור שהמחבלים התכוונו לחדור לשטח ישראל כדי לבצע פיגועי־טרור באזור משישי הגליל.

יצוין, כי החיתקלות עם המחבלים אתמול הגרחשה מרחק קצר מהמקום בו נתקלה אותה יחידת „נבעתי", לפני שבוע, בחוליית מחבלים, לא רחוק מכפר יהל באזור הגליל. „הפקח הסתיים הכל בהרב וללא שריטה בקרב אנשינו" סיכם בסיפוק מפקד היחידה הזסיקי „מעכשיו אנחנו ערוכים ומוכנים להוליות הבאות שינסו לחדור לשטחנו". בצה"ל הקבלה אתמול בסיפוק פעולת הכוח של „נבעתי". „לפי הערכות של גורמים בצבאים בכירים, יכמה מהרג אשף יאסר ערפאת לעודד פיגועים נגד ישראל מהגבול הצפוני, כמו גם באמצעים אחרים, כדי לאפשר את סגיגתו העלולה להתעדר לנוכח אירועי האינתיפאדה והמגיגות האחרות החתרת תחתיו.

מאת פרופ' המריני של „דבר"

ומפר „דבר" לעניני ערבים

„הזלמת ביתיהמעצות לשבר למזרח־התיכון את שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורנאדזה מעידה על החשיבות שמייחסת מוסקווה ליוזמת השלום האמריקאית" – אמרו אמש חוגים מדיניים במשרד החוץ בירושלים.

לדברי אותם חוגים, מבקשת בריה"מ לקחת חלק פעיל בתהליך המדיני. לדבריהם, בואו של שוורנאדזה לאיזור, ומסע הדילוגים שיעיוך בבירות השונות, יעדיש את הטעות שעשתה בריה"מ בנתקה את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל לאחר מלחמת ששת הימים ובכך נסדלה עצמה מכל השפעה על ישראל.

אמש נפרסו שמועות בדבר אפשרות ששר החוץ הסובייטי יבקר במהלך סיורו גם בישראל. שמועות אלו הוכחשו הן במשרד ראש הממשלה והן במשרד החוץ, משם נמסר כי אין כל אינדיקציה לכך.

שוורנאדזה יגיע בימים הקרובים לקראת פגישתו עם שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ בעוד כשבוע.

רבת־עמון (רויטר). – שגרירות בריה"מ ברבת־עמון אישרה אתמול, כי שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורנאדזה יבקר בקרוב במזרח־התיכון. רובות של השגרירות אמרה, כי הוא יגיע לאזור, אך לא מסרה פרטים כלשהם על המדינות שבהן יבקר. העתון הבלתי תלוי „אל דסתור" ציטט את השגריר הסובייטי אלכסנדר וינצוק, שאמר כי שוורנאדזה לא יביא עמו תכנית שלום מזרח־תיכונית חדשה ומנשבת.

כזכור, המלך חוסיין עוד ביקור רשמי במוסקווה בחודש דצמבר, ואם יגיע שוורנאדזה לרבת־עמון, תהיה זו הזדמנות נוספת לשיפוד הביקר בקשרים הסובייטים־ירדניים בשלוש השנים האחרונות. „שוורנאדזה יבקר באיזור כדי לתאם את עמדות שני הצדדים בשאלות אחריות וכדי לקדם שיתוף פעולה נוסף בעתיד", כתב העתון הירדני בצטטו את שגריר בריה"מ. עוד אמר השגריר: „לביקור זה אין כל קשר ליוזמה סוביטית חדשה, מאחר שאין דבר שיצדיק נקיטת יוזמות חדשות בשעה זו."

ביום כ' אמר ראש ממשלת ירדן זייד אלריפעי לכתב „דרור", כי לירדן ולבריה"מ השקפות דומות

(המשך בעמוד 2)

ארושה

גם המזון הכשר במטוס לא הצליח להשכיח את העבר

מאת יוסי מלמן, שליח „דבר" בפולין

ארושה (מיוחד ל„דבר"). – 1200 בני נוער מישראל ויהודים מרחבי העולם יצעדו היום המשיכה קילומטר המפריידים בין מחנות המשמר דה באשוויץ לבירקאו ב„מצעד החיים" ויבר יחד בכך את יום השואה והגבורה גם על אדמת פולין.

בראש המצעדים יהיו מנן ראש הממשלה יצחק נבון, שר החינוך אברהם שריר, יו"ר הסוכנות היהודית שמואל רזניק, חברי כנסת רבנים וראשי קהילות יהודיות מארה"ב ומערב אירופה.

בסיום המצעד יקרא החזן המר דוד פישר אל מלא רחמים ודב יאמר קדיש. מחר יפגשו גם השרים נבון ושריר עם עיתונים מפולין לפגישה מלחי רשמית שרוברים ממשלתיים כאן מודדים להדגיש כי אין לה חשיבות מדינית אלא סקרי בלבד.

בשבוע הבא ישתתפו השרים ואלפי הישראלים היהודים שהגיעו מכל רחבי העולם בטקסים נוספים לציון 45 שנה לפרוץ מרד ארושה. אחר־מחר, כשהגיעו ראשי המשלחת בישראל הם יצאו לסיור בחנכות ואחרשה בשתתה הקבוצת שבה ויים ניקול שאאה משמש לוחם „מדריך סיולים".

סיור מודרך עם שבח וייס ברחובות ארושה

מאת יוסי מלמן, שליח „דבר" בפולין

ארושה (מיוחד ל„דבר"). – 1200 בני נוער מישראל ויהודים מרחבי העולם יצעדו היום המשיכה קילומטר המפריידים בין מחנות המשמר דה באשוויץ לבירקאו ב„מצעד החיים" ויבר יחד בכך את יום השואה והגבורה גם על אדמת פולין.

בראש המצעדים יהיו מנן ראש הממשלה יצחק נבון, שר החינוך אברהם שריר, יו"ר הסוכנות היהודית שמואל רזניק, חברי כנסת רבנים וראשי קהילות יהודיות מארה"ב ומערב אירופה.

בסיום המצעד יקרא החזן המר דוד פישר אל מלא רחמים ודב יאמר קדיש. מחר יפגשו גם השרים נבון ושריר עם עיתונים מפולין לפגישה מלחי רשמית שרוברים ממשלתיים כאן מודדים להדגיש כי אין לה חשיבות מדינית אלא סקרי בלבד.

בשבוע הבא ישתתפו השרים ואלפי הישראלים היהודים שהגיעו מכל רחבי העולם בטקסים נוספים לציון 45 שנה לפרוץ מרד ארושה. אחר־מחר, כשהגיעו ראשי המשלחת בישראל הם יצאו לסיור בחנכות ואחרשה בשתתה הקבוצת שבה ויים ניקול שאאה משמש לוחם „מדריך סיולים".

מאת יוסי מלמן, שליח „דבר" בפולין

ארושה (מיוחד ל„דבר"). – „לא, אתה צריך לחזיק אותו הפוך", אמרתי. „בן, כך השיב קצין הבטחון. „בימים האחרונים", אמר קצין הבטחון, „בימים האחרונים ראיתי ודבה דברים כאלה. הרבה מאוד באו מישראל. מה זה, אתם מרשמים על פולין" – אמר הארש והמביע בלי שחיות ובתגעה החלטית אפיינית לתחנות גבול בגמלי תשעה רבים בעולם את אשרת הכניסה.

כך גם מתנהלים לכאורה הענייניים, כאן בוארשה. אבל, בעצם, בירת פולין נמצאת מרחק אלפי שנות אור מאתנו. הלפו רק 24 שעות מאז הקרינו במסך שני בטלוויזיה הישראלית את סרט **התעודה המצויין** של יוסף הזבלין על הסיבה שהשיש נשמת מרבות בריטליה להצלת יהודים במלחמת העולם השניה. ובעת אנו מאיתנו זמן אחר לחלוטין.

אנו נמצאים בגיא הצלמוות, בין הקברות והיהודי הגדול ביותר בעולם. שלשנות פולין מנסים כמיטב יכולתם ועם הרבה רצון טוב. אם כי הם משתשלים בהתמודדות עם הארגעים הקשורים בציון 45 שנה למרד גטו ארושה. כ־4000 יהודים מישראל, ארה"ב ומערב אירופה הגיע לכאן כדי להשתתף בארגעים הנוגעים המאיגנת. בראשות מי שהיה נשיא פולין הגריק יבלונסקי, מנהה לשנות לארגעים אותי יהודי עד כמה שניתן. בלוחי של בתמלון הגדול ביותר בוארשה „מודים", שבו מאוכסנים רוב האישים שהחמנו במיוחד לחגיגת הזמה חברי כנסת, חברי ארגוני פרטיזנים ולוחמים בגאצים, ורבנים יהודים המבקרים בבתי כנסת בחבי פולין.

גם בחבית הנעשה נפלונית „לוחי" ניסו בסיטה מדינה־לוארשה לוראאות, כי הם משתגלים יותר מהרגיל והגישו, לראשונה בתולדותיהם, ממון כשר. אבל כל זה לא יכול היה להשכיח את העבר.

האם היה זה מקרה בלבד שמכונת הזשמירה הנאצית בחרה את אדמת פולין כאכסניה למשרפות באשוויץ בירקאו, מיידנק וטרבלינקה...?

עיקרון תחילה

- קצובר מזיק אבל אנחנו במלכוד – אומרים ראשי מועצות בישע"ע / עמ' 3
- תושבי השטחים רוצים מדינת איסלאם / עמ' 3
- מתחזקת המגמה החיובית בבורסה / עמ' 4
- רשי סוויסה נידון ל־6 חודשים על תנאי / עמ' 6
- גולגולת של תינוק שוחזרה בניתוח נדיר / עמ' 6
- חברות פרטים אמריקאיות מאיימות בחרם על ישראל / עמ' 6
- אנשי עסקים מוכנים לקנות קבוצות הפועל תל־אביב / ספורט, עמ' 12

מוסקווה: מותר לדבר

ירי אנדרת חובבי הרדיו בישראל יוצר קשר עם חובב רדיו במוסקווה (צילום: ישראל סמיונסקי)

ברה"מ העניקה היתר רשמי לקשר אלחוטי עם חובבי רדיו בישראל

מאת דניאל בן־סימון, סופר „דבר" בירושלים

שלטונות בריה"מ החליטו להעניק היתר רשמי ליצירת קשר אלחוטי בין חובבי רדיו בבריה"מ לבין עמיתיהם בישראל.

החלטה על כך נפלה בוועידה הארצית לחובבי רדיו, שנערכה במוסקווה בשבוע שעבר.

קשר הרדיו בין הישראלים לסוביטים בא לאחר ניתוק מחלט שנמשך יותר מ־20 שנה. שלטונות מוסקווה אסרו על יצירת קשר אלחוטי עם חובבי רדיו מישראל מייד לאחר מלחמת ששת הימים.

אלי, אלי, שלא ייגמר לעולם – שרו פוליקר וארצי במופע משותף

מאת נתן רוזני, סופר „דבר" בתל־אביב

יהודה פוליקר ושלמה ארצי הדגירו אתמול לבבות ביקאמרי־בתל־אביב. באולם המלא מטה לפה ישבו בני נוער ומבוגרים אשר הקשיבו לבני הדור השני לשואה שבבו ושרו מתוך באבי העבר של החודים.

לכל אחד מהשניים ופרטואר משלו. בל אחד מהם אמן לעצמו. אתמול הם היו שני בנים לחודים שניצלו מהשואה. יהודה פוליקר חי עם הדור שניצלו מהשרפות לאחר שהעבירו למחנות המוות על אדמת פולין מחוץ. שלמה ארצי חי עם אם ניצולת שואה. לכל אלה יש עקבות ביצירה של השניים.

יהודה פוליקר שר מתוך תקליטו "אפר ואבק"־"עיניים שלי"־שיר שנולדו מתוך הזכרונות מן הבית שלו ושל המפיק יעקב גלעד־האחרון הוא בנה של הלינה בידבאום מהרצליה " שחיברה את הספר "החיים מתקוה"שעניינו השואה הנורשת שלה.

בקטעים מסוימים מזה ארצי דמעה.בשקרא את מכתבו לאמו בעת ששוהה בחו"ל ולפתע נעזרה בו הזכרה,כי האם היה שנים ארוכות בתוך אימת הזכרון."אני לא מכיר עוד אשה שהיה שלושים שנה על מאות כדורים"הוא כותב לה והיא עונה לה "אני לא בביתי כשקראתי את מכתבך,אפילו שרציתי..." . יהודה פוליקר שר את שירו "אפר ואבק". "העתיד הוא אפר ואבק"הוא צעק " בכה אל תוך אולם ה"קאמרי"שהיושבים בו השפילו מבט ומחו דמעה נסתרת.

בסיום לא יכלו הנאספים לכבוש את רעדם.בעת שחוזר פוליקר־ארצי שר את השיר "אלי - אלי " שרו כולם בשקט "...שלא יגמר לעולם.חוזל והיה,ושרשר של המים...". המורה על הבמה נשתתקה לדקה . כולם בכו אל תוך המשך

הסכם אפגניסטאן ייחתם היום בז'נווה

(עיר ועייב). – לראשונה זה שש שנים יתבטאו המשלחות של אפגניסטן ופקיסטן באולם אחד, לחתימת ההסכם על הסדר באפגניסטן שחודה היום בז'נווה.

פקיסטן אינה מכירה בממשלת קאבול, הנתמכת עליידי ברה"מ, ובמשך שש שנות המרחם בחסות או"ם, עשו נציגיה את הכל כדי להימנע מפגישה עם המשלחת האפגנית, שכמו יתפרש הדבר בהכרה.

אבל היום הם יבואו ביחד עם האפגנים, האמריקאים הרוסים לאולם המעצה של ארמון האומות – המסה של ליגת האומות לשעבר – כדי לחתום על ההסכם שיחם או"ם, ושעליפיו ייפנו הסוביטים את כוחותיהם מאפגניסטן.

מתוך ארם דיגו קודדזבו אמר לעיתונאים, כי השרים של פקיסטן ואפגניסטן ייכנסו בעת ובעונה אחת לאולם דרך דלתות שונות ויסבו מסביב לשולחן עגול, בראשותו של מזכיר או"ם פרז דה קויאר.

באיסלאמבאד אמר ראש ממשלת פקיסטן מוחמד חאן ג'וג'ונה „לא הכרנו בממשל הנוכחי של קאבול, ולא נכיר בו".

דיווחים סותרים על אירועי השטחים אתמול

מקורות ערביים: 3 נהרגו צה"ל: 2 מתו מוות טבעי

חיילי צה"ל השתלטו במפתיע על הכפר סלפית באישון לילה בעקבות חידוש התסיסה

מאת דני רוביגשטיין, דני צרקני וריאל בן־סימון

המתיחות בעזה הגיעה אתמול לשיא חדש על המתנות האש יחנם, בצידורת, וביאבליה ברצועה. מקורות ערביים מעזה מסרו על שני מקרים של חנק למוות מגז. גם בגדה המערבית ניכרה אתמול הדרדרות בהיקף הגאבנות.

אתמול נמסרו מגאבו בריקה פתולוגית של גופת צעיר ממחנה הפליטים שאטי, שלטענת תושבי המחנה מת מהרעלת גאז מדמע. נתיחת הגופה העלתה, שהצעיר מת מחת מכעי.

גופתו של חמאן מחמוד קשה, בן 21, ממחנה הפליטים שאטי בעזה, הובאה שלשום לנתיחה במכון לרפואה משפטית באבו כביר. הפ, לאחר שבביית הזלים „שישא", בעזה הבע חשש, שהא מת מהרעלת גאז מדמע. מגאבו הבריקה הפתולוגית העלו, שהצעיר מת מות מכעי והוכרז, ללא צל של ספק, שלא קיים אפילו הקשר הקטן ביותר בין סיבת מותו לגאז.

באבו בבדיים הוכרזה לנתיחה בגאבו כבר בשעה של האטפה עבדל לטיף בראג'אללה, בן 70, ממחנה הפליטים ג'ליה, שנפטרה ולטענת תושבי המחנה, נגרם מותה משאיפת גאז מדמע לאחר שחיילים יד גאז בג'ליה. בדיקה זו אחרי המוות הוחמה בכל הגראה כדי להפריך את השמועה על נסיבות מותה של הקשישה. בעזה סענו תושבים, שאתמול נפטרה באחוזה דומה מעבר אחמד יסוף, בן 95, משבחנת דיחנן בעזה. בצה"ל לא מכרים מעבה כזו ומניחים שגם קשישה זו מתה מחת מכעי.

עוד דיווח אמול מקורות ערביים על שני פצועי ידי שהוכאו באחוז יום לבית הזלים „שיפא", בעזה. השניים הם דיאה אחמד ג'עבר, בת 14, ותוסאן אבו עודה, בן 16, שלטענת תושבי מחנה הפליטים שעה ג'ליה, הם נחרו בריגליהם שעה שכחה צה"ל פיזר בגדים מפגיעים במחנה. עוד מסרו מקורות ערביים על עשרות רבות של נפגעי גאז, קלייע גומי ומכות, שהגיעו באחוז יום לבתי הזלים ברצועה. בצה"ל לא ידעו על נפגעים אלה או על הפרות הסדר שבמהלכן כאילו נפגעו. לא ניתן כל אישור לקיומם של הפרות סדר מסוג זה, שפחדו בידי של באחמדמדע, קלייע גומי או אש חיה. דובר צה"ל מסר, שבמשך היום שרר שקט בכל האזור ובמעט לא נרשמו הפרות סדר.

מרכז הנקיות אתמול בגדה היה בשקט ומסיבתיה. בכפר עזיזה אל־שמלית, שם ארבה שלשום תקרית בה נחסמו שני אוטובוסים שהובילו חיילים ונקלעו בטעות לכפר, נמצאו אתמול תשעה תושבים מקומיים. בכפר היו סדרה של התנגשויות בין צה"ל למפגינים. הפגנות היו גם בעיר העתיקה של שכם, שבעידי המקום מנסים לחסום אותה ולהכריח עליה בשטח משוחרר. לבית הזלים בשכם הגיעו אתמול שני פצועים מהעיר העתיקה והם נפגעו, ככל הנראה, מהפגנות שהיו שם שלשום.

חיילי צה"ל השתלטו בהפתעה על סלפית

חיילי צה"ל השתלטו אתמול מחדש על אחד המעוזים המרכזיים של „התנגעות", בשטחים – הכפר סלפית, השוכן ליד הישוב אריאל שבשומרון, על מנת להשתלט על הכפר נאלץ הצבא לערוך תצפיות במשך זמן מה כדי לעמוד על סדרי השמירה והארגון הפנימיים בכפר.

באישון לילה חדרו אל הכפר חיילי צה"ל ומתוך הכפר עצמו השתלטו לפנות בוקר על השומרים ואחר כך על בתים רבים בכפר. במהלך המבצע נעצרו כ־70 מתושבי הכפר החשודים כמי שעמדו בראש הארגון הפנימי.

מקורות צבאיים סענו כי ההפתעה בכפר היתה מוחלטת עקב כך שמערכת התראות הפנימית לא הוכיחה את עצמה.

מאמר על סדר ביום הארשה – בטל

עורכי העיתון „אל שעב" ממזרח ירושלים מסרו אמש, כי אינם מביגים מדע הצנזורה פסלה להם מאמר שביגן את יום הזיכרון למרד גיטו ורשה. עורך „אל־שעב" אמר כי המאמר ריבר על התקוממות הזידיאית בגיטו ומשמעותה והוא לא כלל בו שום רמזים היכולים לפגוע בכבר המאורע.

בקבוק תבערה בשער הגיא

בקבוק תבערה הושלך אתמול בבתרים אל תוך של חלקן כסמים בתוכו הגיא ליד שער שכם במזרח ירושלים. עובר אורח ערבי שעבר במקום נפצע והועבר לבית הזלים הדסה עין כרם בשהוא סובל מכוויות. כמה עדי ראיה טוענים כי

(המשך בעמוד 2)

תרגיל פיזור הפגנות

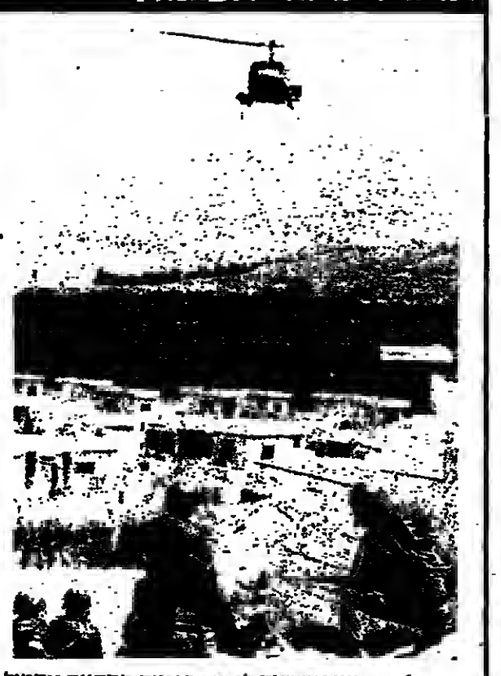

תרגיל בו הוצגו אמצעים לפיזור הפגנות התקיים אתמול בפיקוד המרכז, במהלכו שמשו חלק מן החיילים בתפקיד המפגינים (צילום: דובר צה"ל)

שר הפנים האלג'ירי הרגיע ברדתו מהמטוס: לא ייהרגו עוד בני ערובה

מאת רלה שרון, כתבת „דבר" בבריטניה, הסכנויות הידיעות

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – משלחת אלג'ירית רמת דרג ניהלה אתמול במשך היום ועד לשעות הלילה משא ומתן עם חוטפי מטוס הנוסעים הבריטי, שהגיע מקפריסין עם שדה, לאחר שהפרדים קדם לכן של 12 בני ערובה בתמורה לשלום המטוס. בה בעת תוחל להשמע בבריטניה קריאות להתאחדות להרג של האסירים שאת שחרורם מבקשים חוטפי המטוס וכן קריאות לשים קץ לפרישה בכתר.

שגריר אלג'יריה בבריטניה אל־מסאעדי הלרי אמר אתמול, כי אלג'יריה התנתה את קבלת המטוס בתנאה בשחרור בני הערובה וכי „אין להעלות על הדעת, כי המטוס יטיא מאלג'יריה כשבני הערובה בעוכם". עוד אמר, כי גם הבריטים נגם הזומים הגיעו להבנה, שמתמדת שחרור הטוסים ישוחרר הנוסעים ולא יותר.

ראש צוות המשא ומתן האלג'יר', שר הפנים אל מאריי, ביקר במטוס פעמיים במשך היום ובשתבו אמר לכתבים, כי הוא משוכנע שהוטוסים לא ינקטו כל פעולה אלימה בתגובה אלג'יריה. מאריי סיפר, כי הוא ראה חמישה או שישה חוטפים. הוא אמר, כי הוטוסים לא ריברו איתו על כוונתם לבצע מעשי רצח נוספים ושמעה לא הפלה מציון את הנושא. „לא רציתי לדבר על כך", אמר, „אני מבור שהם הבינו אותי."

בתשובה לשאלה, אם הוטוסים חזרו בהם מתביעתם לשחרור 17 האסירים בבריטניה, הוא אמר: „הם אינם חוזרים בהם.. הם נחושים בהחלטתם והם חוזרו על דרישתם זו." הוא הוסיף, כי בכוונתו להעביר את דרישתם למשלחת הבריטית למשא ומתן, שאמורה היתה להגיע אתמול בשעה מאוחרת יותר.

האיראנים מאחרי הפיגוע

כאמור, עתוני כוויים קראו אתמול „להסתער על המטוס" ולהחזיא להרג שלושה נידונים למוות מאלה שאת שחרורם מבקשים הוטוסים. עתונים אחרים מאשימים את איראן, כי היא העומרת מאחרי הוטיפה. לדברי אחרים מפתגנים אלה, היה בין שני אנשים שעלו על המטוס וחוטף בשרה הנעצה של משהאד המבוהג הפראיראני הקצר עימאד מוגנייה, קצין המבצעים הראשי של „חזבאללה" בלבנון, שהיה אחראי לכל הפיעות הנתינים הזרים של האירגון במרינה זו ולפיגועי הנעמת נגד המפקדות המקומיות של הצבאות האמריקאי והצרפתי וכן נגד צה"ל. „אל בואאס" כתב, כי מוגנייה נטל לידיו את הפיקוד על המבצעה, שנועדה להטיל את שחרורן של אנשי מפתחי אשתו, שניתן למות בבריחה.

בלונדון אמר אתמול מגן שר הארץ האיראני מוחמד לאריג'אני, כי „שרות הנעוצה האיראניים יהיו מגורים בפני המטוס החוטף, אם יגשר לחזור לאיראן". ואיא סעון, כי ממשלת איראן הביעה להשתלם על המטוס בשרה הנעוצה משהו באיראן כאשר הוא הנה שם אלא שכוחיית הזמנה את הנצבה. שגרירות בריטיית בלונדון הגיבה על הדברים בחדרה, שבה נאמר, כי לא זו בלבד שאיראן לא- הביעה נקיטת בל פעולה נגד הוטוסים, אלא שכשביקשה ממשלת כוויית את איראן לסייע בחיתוך, אימץ המנהיג האיראני את עמדת הוטוסים והחל להטיח האשמות בכוויית.

פקיד בכיר אחר במשרד הארץ האיראני, המסתגנו על מחלקת מערב אירופה במשרד עלי אחאני, דחה בתוקף את האשמותיו של יו"ר אש"ף יאסר ערפאת, שהוטוסים קיבלו הנחיות מאיראן באמצעות מכשיר ווקר של המטוס בשלביו הראשונים של המבצע.

אחרי 40 דקות של מרדף חוסלו 3 המחבלים על־ידי חיילי גבעתי

נסיון חדירה נוסף מדרום־לבנון סוכל אתמול לפנות־בוקר ● האלוף פלד: עלייה משמעותית במספר החדירות

מאת שמעון דיין, חגי זלינגר

אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד הודיע בהזקוטה האחרונה גברת עלית משמעותית בנסיונות המחבלים, בעיקר פלשתינים, לחדור לשטח ישראל בסיוע לבצע פיגועים. האלוף פלד אמר את הדברים בעת שאירח אתמול את ראש עיריית טבריה בלשכתו, ובעקבות חיסולה של חוליית המחבלים האלשתיתית סמוך לכפר העלאוני ראבה, מצפון לקיבוץ דן, אתמול לפנות בוקר.

האלוף פלד גילה כי אם בעבר היו מגיעות שתי חוליות מחבלים בממוצע בשנה לגדר הגבול עם ישראל, הרי שבתקופה האחרונה עשה זאת שמונה חוליות וכולן נכשלו במשימותיהן לחדור לשטח ישראל ולבצע פיגועים. עם זאת, אמר האלוף, כי רצועת הבטחון בדרום לבנון ממלאת היטב את יעודה, שכן כלעיקרה היה מספר נסיונות המחבלים לחדור לשטח ישראל רב הרבה יותר. מרבית החוליות נתפסות או נתקלות בכוחות צה"ל וצה"ל עוד באזור הבטחון, והרגיש פלד.

אלוף פיקוד הצפון הערך כי ריבוי נסיונות החדירה קשור ב„אינתיפאדה" המתרוללת בשטחים ולדעתו, אם כך הדבר, יש לצפות להתגברות נוספת בגמנות העליה בנסיונות הפיגוע בעמון.

שלושת המחבלים, ככל הנראה פלשתינים חוסלו אתמול סמוך לשעה חמש לפנות בוקר עליידי כוח של הטיבת „נבעתי" שהיה בסיוע בשתתפות מסוקי־קרב, בגדר ואקי ונעילים נעלי ספורט, נתגלו כלי נשק האישי מרגם אמ־16 – ארבעה טילי „לאו" וכמות גדולה של רימוני רסס. כפר עתה ברור שהמחבלים התכוונו לחדור לשטח ישראל כדי לבצע פיגועי־טרור באזור משישי הגליל.

יצוין, כי החיתקלות עם המחבלים אתמול הגרחשה מרחק קצר מהמקום בו נתקלה אותה יחידת „נבעתי", לפני שבוע, בחוליית מחבלים, לא רחוק מכפר יהל באזור הגליל. „הפקח הסתיים הכל בהרב וללא שריטה בקרב אנשינו" סיכם בסיפוק מפקד היחידה הזסיקי „מעכשיו אנחנו ערוכים ומוכנים להוליות הבאות שינסו לחדור לשטחנו". בצה"ל הקבלה אתמול בסיפוק פעולת הכוח של „נבעתי". „לפי הערכות של גורמים בצבאים בכירים, יכמה מהרג אשף יאסר ערפאת לעודד פיגועים נגד ישראל מהגבול הצפוני, כמו גם באמצעים אחרים, כדי לאפשר את סגיגתו העלולה להתעדר לנוכח אירועי האינתיפאדה והמגיגות האחרות החתרת תחתיו.

קיסינג'ר דחה בשעתו הצעה של ניקסון לשמש מתווך מיוחד למזה"ת

אטלנטה (ע"ר).– שר החוץ לשעבר של ארה"ב הנרי קיסינג'ר דחה בשעתו, בעת ששימש כיועץ לבטחון לאומי של הנשיא ניקסון, הצעה של ניקסון למנותו למתווך מיוחד לענייני המזרח־התיכון בטענה, כי כדי להצליח בתפקיד זה על המלא אותו להיות חלק ממערך משרד החוץ וליהנות מסמכות ההשטעה גם במשא ומתן הבין־גושי ולא רק בזה המזרח־תיכוני, כך אמר אתמול קיסינג'ר עצמו בדברים שנשא בפני סטודנטים בעיר אטלנטה.

בהשיבו על שאלות בעניינו חוץ אמר עוד קיסינג'ר, כי הנסיגה הסובייטית מאפגניסטאן היא סימן מעודד ונקווה. הוא הוסיף עם זאת והביע רגזנו, כי על האמריקאים להיזהר במגעיהם עם גורבצ'וב, הואיל והוא שונה מקודמיו. לדברי קיסינג'ר, על קברניטי המדיניות האמריקאית להבין, כי חדר הטבורה שהמנהיג החדש לובש חליפות תפורות לפי מידה ומגלה יתר גמישות במגעיו, אין הוא מייצג עידן חדש בדיפלומאטיה הסובייטית.

„אל לנו להיתפס לאשליה", אמר, „שנביא לכאן את גורבאצ'וב ונראה כמה בריכות שחיה יפות, והוא יחזור לברה"מ ויאמר לפוליטביורו: 'אני נפגשתי זה עתה בנשיא האמריקאי המקסים ביותר. עכשיו עלינו לעשות מספר ויתורים".

להלן מתח קיסינג'ר ביקורת על חלק מתוכנית השלום האמריקאית החדשה למזרח התיכון באומרה: „אינני מצדד בהחזרת הסובייטים למר"ם, לפחות עד שיבהירו היטב את עמדותיהם. כל עוד הם מתעקשים להיות פרקליטים לערבים הקיצוניים ביותר, תוכנית כזו יכולה רק לגרום לכידודה של ארה"ב".

בדו"ח ביתא שיוגש כנראה מחר

הקליע שהרג תרצה פורת נורה כשהרובה בידיו של אלדובי

מאת מלי זילינגר,

אלוף מיקי המרכז האלוף מפקד מיצנע אמר לכביש מחר בבוקר לרמת־גן ולשר הבטחון את תוצאות חקירת המשטרה, השביב הצהיל לאירועי הקרבות הרמים בבאר בתיא. אין שכל נדים מופסך לא הסבים אמש לגלות מהן מסקנות החקירה, אך אם אמנם יושלמו עד לזמן המיועד הנשותן, נראה כי לא צפויות הפתעות מעבר למה שכבר פורסם ממה שמסתבר „דיח הביתיאי".

מחקירה עד כה – אף שטרם הושלמה – נראה כי הטיול נעשה ללא תיאום עם גודמי צה"ל כמתבקש בנהלים: כי רומם אלדובי הרג תושב הכפר עוד בוואדי התקרית הקרה אלימה ביותר, בעובדת שרשרת תוך אבדן שלושה כי רבים מתושבי הכפר ניסו לסייע לחלץ את הקבוצה מעצם ההמון ולאחר שהיו נפגעים, סייעו בחילוץ, בעזרה או בסקלם לאחוריהם: כי הילדה תרצה פורת ז"ל נהרגה מפגיעת קליע רחוק אם 16 שהיה הנשק של רומם אלדובי וכי על־פי זחיית הזיהוי של הקליע לראשה, לא מביר כי נורה מכיוון אנשי הכפר או מאחר הגבות וכי אין הוכחות שבשבק הזה עשה מישהו מבני הכפר שיטשו.

על פי הצשיר,לא יעקב הדו"ח הסופי באורח נוצרן את אשמתו של רומם אלדובי מהרג תרצה פורת ז"ל.

בצה"ל נערכים לאמשרות של תגובות עוייתות מקרב הימין. אתמול נוסף סלע מחלוקת נוסף ליזמים העכורים כלשהו בין הצבא לימין אחרי שח"כ קופמן אמר ב„קול ישראל" כי צה"ל יוצר פאניקה בציבור עם הכרזות ברבר 62 ימי מ"לואים הצפויים בשנת העבודה הנוכחית. נודמים צבאים בכרים מתו על התקפה האת, הבהיר כי בכל שנה נהג סנן הרמטכ"ל לכנס את הכתבים הצבאיים להצגת תכנית העבודה על כל היבטיה ובי הביבו של ימי המילואים , האימונים והפעילות בשטחים הוא מרכיב עיקרי. בתכנית השנה האת שלא היתה כל סיבה להימנע ממנו ולא היה כל מניע נסתר מאחרי הצגתו.

אוניברסיטת ניו־יורק למרצה ישראלי: תוכל לבוא לביקור רק אם תגנה אלימות צה"ל

מאת מרים מרקס – ניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – חברי צוות ההוראה של אוניברסיטת ניו־יורק מתנגדים ביקורו של פרופסור למשפטים באוניברסיטה העברית עד שזה יגנה את „מדיניות הדיכוי" של ממשלת ישראל בלשי המלחמתיים בשטחים וברצועת עזה.

המדובר בפרופסור שמואל שילו מהמחלקה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, אשר הוזמן להרצות כפרופסור אורח באוניברסיטת ניו־יורק שבניו־יורק. בהצבעה על מיתוש ביקורו התחלקו חברי צוות ההוראה: מחציתם תמכה בביקורו ומחציתם התנגדה לו.

ד"ר בית־הספר למשפטים נורמן רבליך סרב, שיש לשפוט את פרופסור שילו לפי הישגיו האקדמיים בלבד, אך חובר המתנגדים, פרופסור יו גרם, סרב, שהבעייה אינה פרופסור שילו עצמו, והוא אומר: „אני בטוח שלא היינו מזמינים פרופסור מדרום אפריקה אלמלא היינו בטוחים שהוא ממתנגדי משטר האפרתהייד". הצבעה נוספת בנושא זה תערך בעוד שבועיים.

בקבוק תבערה הושלך לחנות ספרים יהודית בטורינו

טורינו (רויטר). – בקבוק תבערה גרם אתמול בשעות הבוקר נזק רב לחנות ספרים במרכזו שבאיטליה, המתמחה בספרות יהודית. משטרת העיר מסרה, כי אחרי העניין המלשתיתי נטלו על עצמם את האחריות למעשה.

עדי ראייה למעשה מיפרו אתמול, כי קבוצה של אנשים ניפצה את חלון חנות הספרים „לוקסמבורג" במרכז טורינו והטילה בקבוק תבערה לתוכה. עד שהגיעו הכבאים והצליחו לכבות את השריפה, נשרפו ספרים רבים.

כמה עתונים קיבלו לאחר מכן הודעות טלפוניות מגברים ונשים, שאמרו כי הם שייכים לקבוצה של אנארכיסטים מהפכנים, והאתראים להתקפה. אחד קראו: „יחי אש"ף, יחי העם הפלשתיני."

יצויין, שבחודש שעבר צורפו על חלונות אותה החנות סיסמאות אנטישמיות.

סרבן שטחים נשפט ל־21 ימי מאסר

מאת מרבה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים.

חייל המילואים, מטל יוחאי יובל, בן 41, מסיבולוג במקצועו נשפט אתמול ל־21 ימי מאסר עקב סירובו לשרת מעבר לקו הירוק.

דומה „יש גבול" מסר שכיום יושבים במאסר בגלל סירוב לשרת מעבר לקו הירוק חמישה חיילים סרבנים.

רביד – ממלא מקום מנכ"ל „כור"

מאת סופר „דבר"

מועצת המנהלים של קרנמיר „בדי" אישרה אתמול – על מי המלצתו של המנכ"ל החדש בני נאמן את מינויו של ד"ר שמעון רביד בממלא־מקום המנכ"ל וזאת עד לכניסתו המלאה של נאמן לתפקיד, בסוף מאי.

רביד מכהן כיום כיו"ר אגף הבקרה וכמנהלה של תוכנית ההבראה ב„כור".

יו"ר מועצת המנהלים, ארנון גפני הודה למנכ"ל הפורש, ישעיהו גביש, על שיתוף הפעולה ביגו לבין מועצת המנהלים ואיחל הצלחה לנאמן במילוי תפקידו.

קבוצת טרור חדשה בהנהגת חאלד נאצר

ממומנת על־ידי קראפי ומתכוונת לרצוח את מובארק

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בברטנה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – קבוצת טרור ערבית קיצונית חדשה הנושאת את השם „הצבא הערבי" נבנית לאחרונה במזרח התיכון ובאירופה על ידי חאלד עבד נאצר – בן של נשיאה המנוח של מצרים – טוען הידחון „ממר" בגליונו האחרון.

במצרים נשפט נאצר בהעדרו במייסדה של תנועה פונדמנטליסטית אנטי־ממשלתית שהתכוונה לרצוח את מובארק. התנועה ממומנת על־ידי קראפי, ובכוונתה לרצוח את מובארק בשל יחסיו עם ארה"ב. רוצחים שכירים הפועלים מטעמה כבר רצו ירושלמאים וישראלים.

סיעת המערך פרשה מהקואליציה בצפת

(ע). – סיעת המערך בקואליציה העירונית בצפת הודיעה על פרישת חבריה מהקואליציה. למערך שלושה נציגים בקואליציה המרכזה בסך הכל שבעה חברים מתוך 11 חברי מועצה. אחד מחברי המערך אף מכהן בתפקיד מ"מ ראש העיר ואחראי על תיק המתנ"סים.

ראש עיריית צפת ואב פרל אמר, כי הוא מקווה, כי המערך יחזור בו מהחלטה זו, שכן הוא שותף מלא לפיתוח העיר ואין לו כל סיבה לפרוש.

„בני עקיבא" מסתייגים מארגון הטיול בכפר ביתא

מאת סופר „דבר"

התנהלה הארצית של „בני עקיבא" מרסמה המתייחסת ברורה מארגון הטיול שהתקיים באמש בכפר־ביתא.

בעקבות פרסומים שקשרו את התנועה עם הטיול הצהיר יהושע אלמגן, מזכ"ל ההנהלה הארצית של בני־עקיבא, תוך הבעת צער על מות תרצה פורת ועל פציעת אחרים, כי „תנועת בני עקיבא לא יזמה טיול זה, לא ארגנה אותו, לא ידעה עליו, לא תיאמה או אישרה אותו, ולא היתה מעורבת בצורה כלשהי בהכנתו או בביצועו".

מפקדים בחילות היבשה משתלמים בפיזור הפגנות

מפקדי יחידות צה"ל מחילות היבשה עובדים בימים אלה השתלמות בשיטות לחיסול לפיזור הפגנות ולדיכוי הפרות סדר בשטחים.

אתמול הסתיימה השתלמות לקציני צה"ל מתפקד מג"ד ומעלה, בסדיר ובמילואים, ובה מוצגים כל אמצעי הלחימה וההפעלה שבידי יחידות צה"ל בשטחים לדיכוי הפגנות והפרות סדר. ככל הנראה נועדה ההשתלמות האת לממש את מגמת ההתמקצעות של היחידות, סדיר ומילואים, דרך הדרכה מרוכזת למפקדים על מנת להגיע לשיפור בביצוע ולחסוך בתקלות המשבשות עוד ומחדדות את המצב.

ההשתלמות היתה באחריות מפת"ש והיא כללה פרקי לימוד והדרכה, תצוגת אמצעים והצגת תכלית בנוכחות קצינים בכירים והרמטכ"ל. למקום ההשתלמות, אי־שם בגדה, הגיעו חיילים מיחידה של „גבעתי" כדי להרגיע את השיטות. החיגמות, כולל מסוקים מפורי נז וסיידי חצן, ואמצעים קרקעיים, נעשו בדיקנות שכללה גם „חורה גנרלית" לפני בוא הגנרלים. חיילי „גבעתי" העושים כבר למעלה משלושה חודשים בעזה, הוזאו כאמור לאוזר, אך נשמעו מעידים כי תחשתית איננה זהה לשסחי הפעולה שלהם ברצועה.

משפט טלוויזיוני לוואלדהיים שלא בפניו – בטלוויזיה הבריטית

לונדון (רויטר).- משפט טלוויזיוני ייערך החודש לנשיא אוסטריה קורט וואלדהיים שלא בפניו בתבנית משותפת של רשתות טלוויזיה בריטית ואמריקאית. במשפט תחקרנה ההאשמות, כי היה מעורב בפשעי מלחמה נאציים, ולדברי המארגנים, יוצגו בו ראיות חדשות.

„יש לנו ראיות חדשות מארכיונים ומעדים", אמר אתמול מפיק התוכנית, ג'ק סולומאן, במסיבת עתונאים בלונדון. המישה שופטים ביומם, אמריקאי, בריטי, קנדי, מערב־גרמני ושודי, יקיימו תשעה ימי דיונים באולפן טלוויזיה בלונדון, ודיונים משפטיים אלה יועמדו לתוכנית של שלוש שעות וחצי, אשר תשודר ב־5 ביוני.

התוכנית מופקת על־ידי רשת הטלוויזיה האמריקאית לכבלים „הום בוקס אופיס" והטלוויזיה המסחרית הבריטית „תמס".

סולומאן הוסה רמזים כי הדיונים יהיו בבחינת משפט־ראוה, והשוזה אותם לתחקיר עתונאי. וואלדהיים לא התמן לדיונים. הוא ציין, כי במשפט יופיעו 35 עדים, בהם 13 חיילים גרמנים לשעבר. כ„מגיבור" לוואלדהיים יופיע לוחן רולינסון, תובע כללי בדיני לשעבר. טלפורד טיילור, התובע האמריקאי הראשי במשפטי נירנברג לשעבר נאצים, יהיה יועץ מיוחד לתוכנית.

טיילור אמר עוד, כי המשפט יתנהל על בסיס העקרון, כי יו"ד על ביצוע מעשי חוזה, איננה מהווה כשלעצמה פשע מלחמה.

התוכנית תעלה 2.8 מיליון דולאר, והחולם להפיקה למרות פרסום הדו"ח על הוועדה הבין־לאומית של ההימסודיונים בווינה, שזיכה בפברואר את וואלדהיים מתפקיד אישי בביצוע פשעי מלחמה. סולומאן אמר, כי הוא ודיו לוואלדהיים על התוכנית בפגישה שקיימו בקיץ אשתקד בווינה. וואלדהיים אמר לו אז, לדבריו: „איש מלבד העם האוסטרי איננו יכול לשפוט אותי, ובכך שכחר כי לנשיא הוא הביע למעשה את עמדתו".

ראש „כר" התפרץ למשרד המשפטים

„מצפצף עליך" הודיע כהנא לפקיד וחילק את הכרוזים

מאת מרבה צימוקי, מתאת „דבר" בירושלים

מנהיג „כר" זיב מאיר כהנא התפרץ אתמול למשרד המשפטים בירושלים והתבטון לחלק עלוני הסתה כשהוא מלווה בבוגרתנים ומשוחחות משפטית נוחלים מקומם אחרי.

לכהנא הותר להיכנס לאולם הקבלה של המשרד, אולם כשפקיד המודיעין גילה כי בידי ח"כ מצויים כרוזים הוא הודיעו, כי אין לחלק כרוזים במשרד. כהנא ענה לו „אני מצפצף עליך", ולאחר מכן התפרץ למשרד והחל לחלק כרוזים. בכרוזים נאמר, כי אנשי מפא"י קשרו במנו ובשחטות שלו בילדי העולים מתימן כדי להבטיח לאשכנזים רוב בכנסת.

ח"כ כהנא ביקש להתקבל לראיון מיידי אצל מנכ"ל המשרד חיים קלוגמן אך בקשתו נדחתה. בתגובה הודיע, כי ישאר במשרד עד לקבלתו כפי שעשה ח"כ מיכאל איתן.

בעקבות האירוע הוציא המנכ"ל הנחייה למאבטחי משרד המשפטים לפיה לא יתן אישור בניה לבניין למטרות של פרנומות מסחריות, מפלגתיות או הפגנתיות גם אם הפונה הוא חבר כנסת. כמו כן, זימן את ח"כ מיכאל איתן לשיחה והודיעו, כי שהייתו הכלתי מוזמנת במשרד מחמה תקים הגדר היקיים.

המרצה חשודה שהדיחה עד באיומים שתפגע בלימודיו

(ע). – המשטרה הפתחה בימים הקרובים בחקירה נגד דיר דינה פורת, מרצה ומנהל בהיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת תל־אביב, בחשד לעבירות של הדחת עדים, איום, הפחדה ומתן מובטחות הנאה לעד במטרה למנוע ממנו שיעיד בבית – זאת הודיעה לבביא בציבת פרקליטות המדינה.

החקירה תיפתח בעקבות עתירה לבג"צ, שהגישה בחודש נבר דיר דינה פורת, מרצה ומנהל בהיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת תל־אביב, בחשד לעבירות של הדחת עדים, איום, הפחדה ומתן מובטחות הנאה לעד במטרה למנוע ממנו שיעיד בבית – זאת הודיעה לבביא בציבת פרקליטות המדינה.

החקירה תיפתח בעקבות עתירה לבג"צ, שהגישה בחודש נבר דיר דינה פורת, מרצה ומנהל בהיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת תל־אביב, בחשד לעבירות הדחת עדים, איום, הפחדה ומתן מובטחות הנאה לעד במטרה למנוע ממנו שיעיד בבית – זאת הודיעה לבביא בציבת פרקליטות המדינה.

מתי יקים הוא רמזים כי הדיונים יהיו בבחינת משפט־ראוה, והשוזה אותם לתחקיר עתונאי. ואלדהיים לא התמן לדיונים. הוא ציין, כי במשפט יופיעו 35 עדים, בהם 13 חיילים גרמנים לשעבר. כ„מגיבור" לוואלדהיים יופיע לוחן רולינסון, תובע כללי בדיני לשעבר. טלפורד טיילור, התובע האמריקאי הראשי במשפטי נירנברג לשעבר נאצים, יהיה יועץ מיוחד לתוכנית.

האנטישמיות החדשה

(סוף מעמוד 1)

ערלי לב הודמגויות שונות לשלח בנו חיצים מורעלים כדי לפגוע ולפצוע.

מר שמיר אמר כי „הלום ויסול העם היהודי הוא הלום של ששת הימים", הוא הדגיש כי הנשוזה הציונות האמיתית לשואה היא תקומת מדינת ישראל ובניינה.

מר סטפן גראייק, מלוחמי ניטו דרשה אמר, כי הלוחמים בניטו ביסמו את דעמו הנואש של הנוער היהודי בגו השמדת עם חסרת תקדים. „הלוחמתנו היתה תגמול על דם שנשפך, של נשים וילדים". מר גראייק הדגיש כי „בנרנו אומר לא לתת לאויב את חיינו ללא מחיר".

במהלך טקס הזכרון הדעלו שש משואות זכרון בידי נציגי אסירי הנאצים, הלוחמים המודרים, לוחמי היערות והפרטיזנים, חיילי צבאות בנות הברית החסיבה היהודית הלוחמת, ילדי ישראל שנקטפו באבי חייהם באכזריות, וכן נציגי שארית הפליטה וניצולי המחנות.

ממשמר כבוד של צנחני צה"ל דגל את נשקו לזכר קרבנות השואה וגיבורה כאשר הדרכן דגל הלאום לחצי התורן, למרות החשכה, וכן באמירת תפילות אזכר מפי הרב הראשי הראשון לציון מרדכי אליהו־הזון הראשי של צה"ל אשר השמיע תפילת „אל מלא רחמים" וכן „קדיש" בציבור לזכר הקרבנות. הטקס נגעל בשירת „התקווה".

פרס: למרנו – אמור לסמוך על אחרים

„השואה היתה לא רק שכול היסטורי אלא גם לקח לאומי. למרנו שאין לסמוך על אחרים. למרנו שצריך להקים משענת לעצמו", כך אמר מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס בעצרת ליום השואה שהתקיימה באמפית־אסתן „משואה", בקיבוץ תל יצחק בשרון.

מר פרס הוסיף „אין זה נכון שנותרנו תלוי בעיקר באמריקאים, או ברוסים או בערבים. נותרנו תלוי ביהודים. כל מה שהשגנו בארץ הזו והוא בעיקר פרי עמלם של היהודים שעלו ומה שדרוש לנו בארץ הזו תלוי ורבה בהחלטתם של היהודים לעלות. נאמר את האמת." אמר פרס. „כולם זוכרים אך מעטים זוכים. האשליה, החשש, הריחוק עושים את שהם. אני מחפש שלום קודם כל מפני שאני מאמין ששלום עשוי לחדש את העלייה לישראל. השלום עשוי להבריע חשש ולעודד תקוה ולזכיא עלייה. העלייה לישראל עשויה להיות התרומה הגדולה ביותר לבמחנני מדינה ולשחמני לעם", אמר פרס.

בעצרת השתתפו אלפים מקיבוצי האיזור, ביצולישואה, וחילי צה"ל ותלמידי בתי הספר באיזור. מטקס הדלקת המשואות התבטרו להדליק משואה ראשונה אירה נדל, המסמלת את מאבקם של יהודי בהיטלר, וקאילנה פרידמן שנאבקה על ניום דעת הקהל למען עליית אוזמה ומסרבי עלייה אחרים.

היום – יום הזכרון לשואה ולגבורה תשכע בשעה 8 בבוקר בעצרת דומיה בת שתי דקות בכל רחבי המדינה.

בהישמע הצפירה תעשכת כל פעילות, חיילים יעמדו „דום", נהגים יעצרו את רכבם, הנוסעים יירדו מהרכב ויעמדו „דום" עד תום הצפירה.

בעת הישמע צפירת הדומיה, יורד דגל המדינה בכל יחידות צה"ל עד חצי התורן. למחרת, בשעה 6 בערב, ירעלה הדגל לראש התורן ומיד לאחר־מכן יורד ויחבר, כמקובל מדיינים, בעת הורדת הדגל הנפתח, יהיה נוכח משפר־כבוד של כיתה, לשחות.

שוואר נדזה

(סוף מעמוד 1)

בשאלות המזרח־תיכון. „אנו מקיימים התייעצות הדוקות ביחוד עם בה"מ", אמר, „ואינני חושב שקיימים חילוקי דעות כלשהם ביגינו באשר לעקרונות הבסיסיים."

שר אמר ריפאי, כי המלך חוסיין מלא תפקיד בהשגת הסכם בעניין הנסיגה הסובייטית מאפגניסטאן, האמור להתחם היום בלונדון. בקשר לכך ציינו מקורות מדיניים ברבת־עמון, שחוסיין ביקר בפקיסטאן בתחילת חודש זה וסייע לשכנע את שלטונות איסלאמאבאד, שעליהם לחתור על הדרישה להקמת ממשלת מעבר בקאבול כתנאי מוקדם לסתן הסכמתם לנסיגה סובייטית מאפגניסטאן. גם מקורות מדיניים בקאהיר אישרו אתמול כי שר החוץ הסובייטי יבקר במצרים בתחילת שבוע הבא. הוא אמר כי לרגל הרמאדן ובהתחשב עם מנהגי הזנ תישקל הפחתה במספר שעות עוצר הלילה (מעשר עד שלוש) המטול על הרצועה, ואם האחוד ימשיך ובדיש תישקל הסרתו בכלל.

הגבלת אי־הפסקת ביקורי הקיץ של בני משפחותיהם של תושבי הרצועה המגיעים מארצות ערב שונות הדרשים הגיכון נשקלות בפיקוד דרום, על כך מסר לסופר „דבר" מקור צבאי בכיר בפיקוד הדרום.

מקורות ערביים

(סוף מעמוד 1)

הבקבוק הושלך אל הגבות שעה שזו היתה פתוחה ומטרת המעשה היתה להחזיר את חלפן הכספים כי עליו לכבד את ההוראות ולסגור את הגבות בשעה 1200 בדיוק כשם שנהגים שאר בעלי הגבות במקום.

ממשטרת ירושלים נמסר כי כאשר נודע הבקבוק הגבות היתה סגורה ולפיכך נבדקים סניפי המעשה. שעה קלה לפני כן נודע אגנים אל אוטובוס ישראלי שנסע בדרכו מאלה אדרין במזרח העיר. לא היו נפגעים אך מראת האוטובוס נופצה.

מרדכי מהדר אישים בעזה מתחמרת הגבות הבבא

אלוף פקד הדרום האלוף יצחק מרדכי נפגש אתמול בעזה עם אישים שונים לקראת חדש הדמאדן שיתחיל ביום ראשון הבא, והביע תקוה שהתושבים יחונו אותו כשקשה ישרור באזור. עם זאת הבהיר בפניהם שהצבא ינקוט באמצעים חריפים נגד מפירי הסדר והמלבים את המהומות. הוא אמר שמריגות הגירודים תימשך בתעצם לנסיבות. זרקי בקבוקי תבערה יידו ובתיהם יהרסו. מידיי אבנים ישוחררו רק לאחר מתן ערבות ע"י הוריהם. המשמות שמהן יוקרו את האבנים יוגפסו ע"י הצבא. הוא אמר כי לרגל הרמאדן ובהתחשב עם מנהגי הזנ תישקל הפחתה במספר שעות עוצר הלילה (מעשר עד שלוש) המטול על הרצועה, ואם האחוד ימשיך ובדיש תישקל הסרתו בכלל.

צוקר סוען, כי היקפי הגישה בשטחים ,עומקה חומרת הצעדים שנקטה מערכת הבטחון ותובעים מדינה מחדשה לאחר ארבעה חודשי התקוממות. עתה משגיחן להיזהרת בקשר הדוקף בין חרפות הגונשים והמציאות בשטח יש לבדוק את הפן המשפטי והמעשי של מדיניות הגישה.

הבוקר ב־8 צפירה לציון יום־הזכרון לשואה ולגבורה

הבוקר, בשעה 08.00, תישמע צפירה בת 2 דקות בכל רחבי המדינה לציון יום־הזכרון לשואה ולגבורה.

אם תהיה אוטעקת אמת, יישמעו צפירות עולות ויורדות.

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותה של חברתנו
חיה שטוקהמר ז"ל
עובדת הבנק בגימלאות
בנק הפועלים בע"מ
סניף אלנבי
ההנהלה, העובדים והגימלאים

למשפחת פאר
אתכם באבלכם הכבד
במות האם
אפרת ז"ל
חברי המחלקה
לקשרים בינלאומיים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעת לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה להקמת פרגולה בחצר ביאליק מס' 14 גוש 6913 חלקה 82 תיק בנין 3/23"014 בקשה מס' 880425.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין מתבתו המדויקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בסמי סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

ביום ראשון ל' ניסן תשמ"ח 17.4.88
יום השנה למות חברינו
שושנה לסקר (גולדמן) ז"ל
נחמן רבינוביץ ז"ל
בשעה 16.00 עליה לבית הקברות ובשעה 17.00 התכנסות בבית ר־יהודה לערב ספרות לזכרם.
המשפחות
ובית יגור

למשפחת תמיר
אתכם באבלכם על האיש
רב הפעלים
אברהם תמיר
הוגה שבילי ישראל
הועדה הציבורית
לסימון שבילים
החברה להגנת הטבע

הסתדרות הגימלאים בישראל
משתתפת בצערה של
הח' לילי רוט
יו"ר הסתדרות הגימלאים
על מות בעלה

הגולש אילן וצלר מת מפציעיו

(ע). – אילן וצלר (41) מהוד השרון, שנפצע בתאונת־גלישה ליד מושב שרונה, מת מפציעיו.

וצלר נפגע בכל חלקי גופו כשנפל בשבת מגלשן אויר. אתמול הובא למנוחות בהוד השרון.

וצלר, גולש־אויר מקצועי, נהג לגלוש במופי שבוע באיזור התבור. בשבת במוקר נפל מהגלשן. שתי ניידות סיפול נמרץ פינו אותו במצב שהוגדר בינוני, בשהוא סובל משברים ופגיעות פנימיות, לבית החולים המרכזי בעמק. 24 שעות לאחר שאושפז מת.

★ צלב קרס גדול נחתת אתמול בחיפה על סכנית סיטרואן שחורה העומדת להגרלה של הוקר למען החייל.

★ מבער נז חרשני לכדיים ולתנורים לבישול ביתי, הביא לחיסכון בצריכת גז של כ־25 אחוז. הוצג אתמול בסטיבת עיתונאים בבית סוקולוב. המבער הוא מל חברת "קרסטל רנקו".

★ יעקב נורדנאייב, בן 20, שנטחף בסוף השבוע בכינרת, מת בתחילת השבוע בבית החולים פוריה בטבריה.

שינויים בזמני נסיעות השרות של אגד בימי שישי ומוצאי שבתות עם הנהגת שעון הקיץ
באישור המפקחים על התעבורה
עם הנהגת שעון הקיץ יפעלו האוטובוסים של "אגד" בימי שישי
בקוים העירוניים עד שעה 17:30
בקוים הבין עירוניים עד שעה 17:00
כמו כן יחולו שינויים בלוחות הזמנים במוצאי שבתות.
פרטים בלשכות המודיעין בתחנות "אגד" בכל רחבי הארץ ובמרכזי המידע של "אגד"
תל־אביב 03-432777 ירושלים 02-304304, חיפה 04-549121
אגד התנועה של המדינה

האלוף יצחק מרדכי:

הגששים הבדווים ישרתו בקבע עיניהם טובות מכל אלקטרוניקה

מאת אמיר רחמנלים, מחר „דבר"

אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, אמר אתמול כי בפתיל התגבשה החלטה, שרוב רובם של הגששים הבדווים בצה"ל, ישרתו במסגרת צבא הקבע.

„מדיניות זו, שמדשמת די הרבה ביחמתי, הלכה ומתממשת וביחים אלה אנו מחתימים את הגששים לשירות במסגרת צבא הקבע. הגששים עושים ימים כלילות לאורך גבולות המדינה ובעתם הם עיניים רגישות יותר מכל אלקטרוניקה שהטכנולוגיה המציאה, כדי לקבע היכן היתה חדירה, מי ביצע אותה ולאיזה מטרה".

והאלוף מרדכי ערך אתמול קבלת פנים לבכירים, לחיילים ולקצינים הבדווים בבית הדיל בבאר שבע, לרגל יום העצמאות של מדינת ישראל. במהלך קבלת הפנים, העניק האלוף דרגות לחיילים הבדווים חיכה את קציניהם בתעודות הוקרה.

„כל מי שהשתמה להעמיד בספק את הנאמנות הבדווית במבחן, נוכח, בפרט בימים האחרונים, שהנאמנות הבדווית למדינה היא חד משמעית. אני מביע את הערכתי והוקרתי על הגבורה, על האצילות ועל העמידה שלהם עמנו ביחד בכל יעות השנה, ובפרט בימים אלה", אמר מרדכי ללוחמים הבדווים.

נשיא קולומביה הציע והשר שחל נענה:

צוותים ישראליים יסייעו בפיתוח אזורים בפרובינציית סירקון

מאת יוסף מיכלסקי, מחר „דבר"

נשיא קולומביה, דיר בריו ורדה, הציע אתמול לשר האנרגיה והתשתית משה שחל, במהלך פגישה בארמונו של הנשיא בבוגוטה, שישראל תמיע לקולומביה בפיתוח אזורי כרמל לרבות פיתוח מקורות מים ואנרגיה בפרובינציית סירקון בצפון המדינה, בה מצויים מכרות זהב רבים.

השר משה שחל נענה בחיוב להצעה זו ומסר לו, כי קבוצת מומחים ישראלים תצא בחודש הבא מישראל לקולומביה לאתר את התחומים בהם תוכל ישראל לסייע בפיתוח האזור. הקבוצה תכין תוך כמה שבועות סקר שיכלול כוונה לשלב חברות ישראליות בפרוייקט. נשיא קולומביה הסכים לקיים מפגשן קיזון פיננסי בתנאים שווים בין ממשלות ישראל וקולומביה לגבי עסקות עתידיות בתחום האנרגיה והתעשיה.

הנשיא הציע לשלם בפחם תמורת הסיוע הישראלי. דובר משרד האנרגיה ציין כי זו הפעם הראשונה בה תבצע ישראל עסקת פחם על בסיס חילופין. במהלך השיחה הביע הנשיא את הסכמתו להצעת השר שחל לביצוע עסקות משותפות של קולומביה וישראל בשטח זיקוק נפט קולומביאני בבתי הזקק בארץ. אתמול נחתם כאן מזכר הבנה בין קולומביה וישראל בנושא פיתוח מקורות אנרגיה וחילופים בהתבסס על הידע והטכנולוגיה הישראלי. על הזמנה ותנאי שר האנרגיה והסכרות של קולומביה ושר האנרגיה והתשתית של ישראל.

הפגנת השמאל מול ביתו ד"ר אתמול בירושלים (צילום: יצחק הרדי)

חיל־הים הרים כוסית לחיי הספינות שבדרך

מאת פלי אלבר, המחברת הבכירה של „דבר"

בתוך שבועות אחדים צפוים, כי תוכרע שאלת זהות הספינות האמריקאיות שיהפוך קבלן עבודות ראשי לביצוע פרויקט התחדשות של חיל הים, וכך יוכלו הספינות לחזור לתפקד ובביצוע להיכנס להליך גבוה. מפעל הספינות „מורי" הודיע לבורסים בבורסת הבסתון ובחיל הים כי בבוננו להתחדות בספינות „אנגלס" על הבחירה הזו, לאחר שסכנת פשיטת רגל שריחפה מעל ראשו הלפה והיא בהמה מהבירה של כל הבנקים ומאשראי גבוה.

אתמול שרדו תחושת רווחה ושביעות רצון מלאה מהחלטת הקבינט לאשר את תכנית הספינות של חיל הים כפי שהציגו אותה לשרים הרמטכ"ל ומפקד חיל הים. שמונה שנים כמעט אחרי שהחלו הדיונים ועבודות האיפיון של צרכי חיל הים הצנוע לדגים המחליפים, אפשר היה אתמול לחרים כוסית בחיל הים „לחיי הספינות שבדרך". קרוב לדגע הוגשו הה ויכוחים מקצועיים הרבים כיו שרי בסוגדרסס"לים מפקדי חיל הים, לגבי צרכי חיל לנוכח הגדרת האיומים והתפתחות הדיה מסביב כשעיקר חילוקי הדעות נסובים סביב שאלת ספינות הסילים מרגם „סער 5", שהן ספינות סילים מסיפוס גדול וכבד יותר. היו שכינו את הסוגיה הזאת „הלבבא של חיל הים".

בתום שנתיים לוחצות ולוחצות במיוחד לקידום הנושא, מיום שהתחלף מפקד לחיל הים ונוצרו נקודות מפנה, מנה האלוף ישראל של לעמוד בראש צוות בריקה שסייע בשאלת תכנית התחדשות חיל הים ולפני מפרש ימים נפלה הבריעה שהעדיה כדג הרמטכ"ל ואוריו שר הבטחון, להיכנס לתכנית הבטיחות בהיקף של 1.21 מיליארד דולר, בתכנית עבודה ותשלומים פרוסה על פני עשר שנים. באמריקה קבלן אמריקאי ראשי, שיהיה אחראי על העבודות באמריקה וגם בגרמניה – שם ייבנו הבוללות – בישראל.

האיטלקים חוגגים זכיית „הקיסר האחרון" באוסקרים

מאת מיכל מלב, רומא

רומא (מיוחד ל„דבר"). – אימלה הגבה אתמול עם בריאדיו בטולוצי את נצחונו של „הקיסר האחרון".

אולם, במקהלת הברכות נמוגים גם צלילים צורמים. לאחר זרם המברקים, בתם, בין היתר, גם מנשיא איטליה קוסיגה, משרים ומראשי הפרלמנט.

מנשיא התאחדות הקולנוע האיטלקי וממנהל ציבצנה, נשמע אתמול גם קולו המתריע של הבימאי האיטלקי פראנצו זפירלי: „האיטלקים צריכים להיזהר מלקרוא להצלחתו של „הקיסר האחרון" בצמון לקולנוע האיטלקי", אמר. הוא הזכיר, שהסרט נעשה בהפקה ובממון אנגליים והוסיף: „אם היה מוכה לבסף ועידוד מאיטליה, היה ברשלוצי ממשיך גם היום להעביר הרצאות על מרסיו הסרטים".

מערכה שלישית בתיאטרון לילדים ולנוער:

גרי בילו חזר בו – ואורנה פורת תמשיך לנהל התיאטרון

מאת הדה צימרמן, מחרת „דבר"

אורנה פורת תמשיך לנהל את התיאטרון לילדים ולנוער, על כך הוחלט אתמול בישיבת הנהלת התיאטרון.

פורת אתמול הביעה את רצונה לפרוש מניהול התיאטרון כבר לפני מספר חודשים ובעקבות זאת בדרה הנהלה בגרי בילו לבוא במקומה. בילו ופל בסדרת פגישות עם אנשי התיאטרון, ישב אתם על קביעת הרפרטואר, אך לפתע, לפני מספר ימים הודיע כי הוא ואחר כו מהסכמתו לנהל את התיאטרון לילדים ולנוער.

ההודעה על כך התפרסמה שלשום והנהלת התיאטרון הזכבנה אתמול הפליטה לבקש מאורנה פורת להמשיך בתפקידה.

ממשלת פשרה חדשה באיטליה: 32 שרים

מאת מיכל מלב, רומא

רומא (מיוחד ל„דבר"). – ממשלה חדשה בהרכב זהה כמעט לקודמתה הציג אתמול ציריקאו דהרמיטה, ראש הממשלה החדש של איטליה, בפני נשיא הרפובליקה קוסיגה. אתמול בערב נשבעה הממשלה ה־48 בפסר אמרגים לרפובליקה האיטלקית בארמון הקוויריטל.

מרכבת הקואליציה ממשיכה להתנודד ממשבר למשבר על חמשת גלגליה: הפלגה הרמוקרטית בראש ויחד עמה הסוציאליסטים, הרפובליקנים הרמוקראטים והסוציאל־דמוקראטים. בממשלה הזאת, שנולדה בתום ויכוחים התנצחויות מייגעים, 32 שרים – בשניים יחזר מבחדרב הקודם.

הפלגה הסוציאל־דמוקראטית הצליחה ממש ערב הצבעה למחוק עוד שר לעצמה, ואילו חשבי שנוסף הא ג'אני דה־מיקליס מהפלגה הסוציאליסטית, שר כלי תיק אולם בתעקיד החשוב של מגן ראש הממשלה.

ראומנם תחזיק ממשלה זו מעבר עד תום המינוי ב־1992 „אם כן, יהיה זה נס" – הציע אמש בסיגו קראקסי, מנהיג הפלגה הסוציאליסטית. ראומנם כרגיל לא השתנה דבר בממשלה? על כך משיב דה־מיטה, ראש הממשלה ומנהיג הדמוקרטים: „מה פירוש לא השתנה? השתנה ראש הממשלה".

„התחיה" נזפה בראש מועצת מעלה אפרים שקרא לסלק את בני קצובר מהבמה הפוליטית

קצובר מזיק אך אנחנו במלכוד – אומרים ראשי מועצות ביש"ע

מאת אריאל בן־עמי, מחר „דבר"

ב„תחיה" דורשים את הדחתו של חיים אביב מן התנועה בעקבות התקפתו אתמול ב„דבר" על בני קצובר ואולם, משום החוטו ראש המועצה היחיד שנבחר מתלבטים ב„תחיה" כיצד לנהוג בו.

מזכ"ל תנועת התחיה וח"כ גרשון שפט נזף אתמול בחיים אביב ראש מועצת מעלה־אפרים, על שרדף את סילוקו של בני קצובר מהבמה הפוליטית. חח"כ שפט הדקשר לחיים אביב וביקשו להדיע בהתקפתו על קצובר – למרות שיש בביקורתו דברים צודקים – לדברי שפט. כזכור, תקף אתמול חיים אביב את בני קצובר ב„דבר" ודרש את סילוקו מהבמה הפוליטית „בגלל הפקרות וחוסר האחריות בטיול בביתא" וכן בגלל האשמתו את צה"ל במקום את אלו שלא תיאמו את הטיול בביתא.

בני קצובר סירב אתמול להגיב ל„דבר" על התקפתו של חיים אביב ואף סירב לחפיע בעימות עם חיים אביב בתוכנית „עדב חדש" בטלוויזיה.

דובר תנועת ה„תחיה", פרסם אתמול הודעה שלפיה תנועת ה„תחיה" מצטערת על כך שחיים אביב נכשל כשהאשים את בני קצובר שלא תיאם את סיול הנערים עם צה"ל. „בכך נגרר חיים אביב לדברי הבל המושמעים כנגד בני קצובר וחברי, דברים שכוונתם אינה לשם שמים, אלא להפסיק כליל את נוכחותם של יהודים באיזור יש"ע וחורבן מפעל התיישבות. תנועת ה„תחיה" תגוות ומאמצת את דיוקם של אנשי גוש־אמונים וראשי המועצות ביש"ע וראשם בני קצובר, אשר מבחוצו ב„תחיה" הוא גאה", נאמר בהודעה.

ראשי מועצות ביש"ע: „קצובר מזיק לנו – אנו במלכוד"

ראשי מועצות ביש"ע הצטרפו אתמול לביקורת נגד בני קצובר וטענו כי שביתת השבת שלהם מול בית ראש הממשלה רק גורמת להם נזק. ראש מועצה, שביקש לשמור על עילום שמו, אמר לסופר „דבר": בני קצובר הכניס אותנו לפינה ואנחנו נגרפים אתיו. מי שיחצא נגדו נחשב אצלנו לכופר ולכן אלה שמתנגדים לו שותקים. קצובר גרם לנו נזק עצום בהתקפה על הרמטכ"ל ולנו אין בריחה אלא לשבת כאן – למען אחרות המחנה, למרות שאנחנו רוצים להפסיק את המחאה – לאור שבוצעו בבר צווי בידוש, בפי שרשנו".

ראשי יש"ע השובתים שבת מול בית ראש הממשלה, מופשים „סיבה טובה" כדי להפסיק את שביתתם נוכח התנגדות פנימית חזקה להמשך השביתה.

הבוקר יתנו ראשי יש"ע לנטח הודעה שלפיה אין עוד צורך במוקד המחאה. ראשי מועצות אחרות מוגעים שיש לסיים את השביתה במלאת שבעה למותה של תרצה פורת ז"ל.

עובדי המעבדות הפסיקו העיצומים בקופ"ח העיצומים עלולים להחריף

מאת רנקה הרניש, מחר „דבר"

עובדי המעבדות בשירות המדינה מפסיקים מהביקר כל העיצומים שביבשו בשבועות האחרונים עבודת המעבדות בבתי חחולים הממשלתיים ומעבדות בריאות הציבור. משרד הבריאות יצגל את מסך הזמן, לפי בקשת הנובדים, לשכנוע משרד האוצר לחסיר מהעובדים את צורי הריתוק ולחדש את המשא ומתן איתם לשיפור שכרם ומעמדם המקצועי.

החלטה על הפסקת העיצומים נתקבלה אתמול בכינוס ארצי של נציגי המעבדות. בדיון סוער, שנמשך מספר שעות הועלו תביעות להתרפת המאבק, אולם בסיומו תמך הרוב בגישה סקטיבה חדשה, שמצאה את ביטויה בתמיכת הרוב בהפסקת העיצומים. כ־50 אחוז מעובדי המעבדות בשירות המדינה עובדים זה מספר שבועות מכח צווי הריתוק והם המרוחקים היחידים כיום במערכת, לאחר שצווי הריתוק נגד רופאי המדינה והרופאים המרדים הוסרו בימים אלה.

היום מתכנסים ראשי מסיבת רופאי בתי חחולים של קופת חולים לדיון על המשך המאבק. עד סוף השבוע מרפאות הנוער עובדות כרגיל אולם מחדר הניתוח מבצעים ניתוחים דחופים בלבד. על ראשי הסיבה מופעל בימים האחרונים לחץ מהשטח להחרפת המאבק בשבוע הבא, אם עד אז לא יחיה סיכוי הבירורים על הסכם לקיצור תורים לניתוחים, שנותנם בנובמבר בקופת חולים הפעלתו מושהה.

רק הקמת רשות האישפוז תוכל להציל את מערכת הבריאות מהמשבר העמוק בו היא מצויה. לדעתו, מערכת הבריאות צריכה לעבור בהקדם שינויים מבניים, ארגוניים ומינהליים, ואין זו רק שאלה של תקציב. בהקמת רשות האישפוז תמכו גם הפרופסורים שני ומיבאלי.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי בתי החולים הממשלתיים אמר, כי ציבור העובדים עדיין לא ביבש עמדה בנושא רשות האישפוז והוועד ימשיך בדיונים בנושא זה בפורומים שונים. לדברי אבגוש, עובדי בתי החולים הממשלתיים מהוהים את הגדם הדמוגרפי בתחום האישפוז בישראל ויהיה בכחם להשפיע על ההתפתחות העתידיה במערכת האישפוז.

„תיאטרון השמש" מפאריס בגילוי דעת פוליטי:

נופיע בישראל כמחווה כלפי אלה הדוקמים בלי לאות את רקמת השלום

מאת הדה צימרמן, מחרת „דבר"

בעקבות האירועים בשטחים יצא „תיאטרון השמש", העומד להופיע בישראל בסמכות מסטיבל ישראל, בגילוי דעת פוליטי ובו פרסם מתחיה בשטח המכבר. הישראלי־ערבי.

קרם לגילוי דעת זה ביקר שעדכה כאן מנהלת התיאטרון הדוגע, אראן מנשקין, ביקר שהגדר כפרסי ובמסגרתו נפגשה עם אישי רוח, אנשי תיאטרון ופוליטיקאים כדי להגיע לידי החלטה אם לבא להופיע בישראל למרות האירועים בשטחים אם לאו. ההחלטה בתיאטרון הפעל כקולקטיב, היתה חיובית. "חמנתם אותנו וקיבלנו את הסכנתכם", נאמר בגילוי הדעת "ואולם, בטרם נידרון על מפגנכם! ראוי שנדע מי אנו ומה מחשבותינו".

לאחר הפירוט "מי אנו" – אנשי תיאטרון הבאים ממדינות שונות, מאמינים באמנות שונות, לבנים, שחורים וצהובים – הם מביעים את דעתם על הסכסוך בין ישראל ותושבי השטחים. בין השאר הם אומרים: "...הפקעת שטחים היא מעשה בלתי נסבל... הריגת ילדים, תחיינה הנסיכות אשר תחיינה, ויהיו הקובבנות פלשתינים או ישראלים, הינה מעשה מפלצתי...עם שמשעבר עם אחר אינו יכול להיות עם חופשי...הנם הפלשתיני צורק בהקמתו כנגד הכיבוש הישראלי ועניינו צורק... לעם הפלשתיני זכות שאין לשלול אותה להגדרה עצמית ולמדינה פלשתינית...למדינת ישראל זכות בלתי מעורערת להתקיים כאן בשלום ובבטחון...שני העמים חיים בארץ קדושה זו וכי יש לחלקה ביניהם ולקבע גבולות במשא ומתן".

למענת הרופאים, הנהלת קופת חולים לא קיימה איתם במשך השבוע כל מגעים להבהרת התיקונים הנדרשים בהסכם, בעיקבות הבנה שהשגה בנושא זה בין שר האוצר למו"כל ההסתדרות.

רשות האישפוז

ביחסת הוועד הארצי של עובדי בתי החולים הממשלתיים נערך השבוע דיון על הקמת רשות האישפוז בישראל, בהשתתפות שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמחלינו, מנהל המרכז הרשאי על שם „שיבא" פרופ' מרדכי שני, מנהל המרכז הרשאי בתל אביב פרופ' רן מיכאלי, וכן נציגים של חברת „בקר", שנתם ביקשו מארגני הדיון לשמוע על נסיונם בהפעלת חברה עצמאית.

שרת הבריאות אמרה בסיום, כי אנלנו לכופר ולכן אלה שמתנגדים לו שותקים. קצובר גרם לנו נזק עצום בהתקפה על הרמטכ"ל ולנו אין בריחה אלא לשבת כאן – למען אחרות המחנה, למרות שאנחנו רוצים להפסיק את המחאה – לאור שבוצעו בבר צווי בידוש, בפי שרשנו".

ראשי יש"ע השובתים שבת מול בית ראש הממשלה, מופשים „סיבה טובה" כדי להפסיק את שביתתם נוכח התנגדות פנימית חזקה להמשך השביתה.

הבוקר יתנו ראשי יש"ע לנטח הודעה שלפיה אין עוד צורך במוקד המחאה. ראשי מועצות אחרות מוגעים שיש לסיים את השביתה במלאת שבעה למותה של תרצה פורת ז"ל.

נסים משעל ועורך־דינו, אתמול במשפט (צילום: יצחק הרדי)

משפט סגל ומשעל יסתיים כנראה היום

מאת דניאל בן־סימון, מחר „דבר"

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון יסתיים היום משפטם של כתבי המלוזיה ישראל סגל ונסים משעל. השניים עומדים לדין בפני בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה על חלקם בפרשת אלבין. השניים חשודים בקבלת אופציות מאלבין שערכן כ־40 אלף דולר.

אתמול העיד מטעם התביעה אליעזר כרמל מנכ"ל חברת הברוקרים "נשואה", לשאלת פרקליטו של משעל, עו"ד אורי סלונים, מדוע לא החזיר משעל את הכסף או האופציות שקיבל כפי שמופיע בכתב האישום, השיב ברמל כי מתוך 150 הדוכשים של אופציות בנק הספנות, מרביתם לא החזירו את הכסף עד עצם היום הזה.

לראשונה מאז 1967:

ישראלים יקבלו אשרות כניסה לצ'כוסלובקיה

מאת אריה אדר, מחר „דבר"

אזרחי ישראל יוכלו לקבל אשרות־כניסה לצ'כוסלובקיה, לראשונה מאז מלחמת ששת הימים. הסכם בעניין זה נחתם בין מוכנות־הנסיעות „נתור" ובין ממשלת פראג.

מאז 1967 לא ניתנו כלל אשרות לצ'כוסלובקיה לקבוצות ישראליות, וגם בודדים נאלצו להמתין שבועות רבים לקבלת אשרה, אם בכלל. בהודעה מטעם „נתור" נאמר, כי מעתה יינתנו אשרות לישראלים „בסדר עדיפות ראשוני", כנראה על־פי הסדר המקובל לאחרי ארצות אחרות.

בעקבות חתימת ההסכם החלה „נתור" למכור חבילות־תיור, הכוללות את פראג ואת בראטיסלווה. כן משווקת החברה ביקורים באתרי מרפא צ'כוסלובקיים.

זעם בליכוד על פיקרינג שגינה את הגירושים

מאת מובה צימוקי, מחרת „דבר" בבנסת.

זעם בליכוד על השגריר האמריקאי תומס פיקרינג בשל הדברים שאמר בגנות הצעדים הבטחוניים שנקטה ישראל והשמת השקט ביהודה ושומרון.

יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הנסת, ח"כ עוזי לנדאו דרש, אתמול משר הבטחון יצחק רבין לדחות ולגנות את ההתערבות המחודשת של השגריר פיקרינג בענייני הפנימיים של ישראל.

„דרישתו של פיקרינג לא לגרש, לא לעצור ולא לחדש בתים מתפרשות ביהודה ושומרון כמתן ניבוי אמריקאי למתפרעים הן רלק שפיקרינג שופך על מרורת המהומות", אמר לנדאו.

דן אבידן, מחר „דבר" לענייני ערבים מחר, כי דובר מצרי מוסמך גינה אתמול בתוקף את ישראל על שגירשה שלשום את שמונה הפלשתינים מהשטחים. בהודעתו אמר הדובר שזו הפעם השניה, מאז פרצו המהומות בשטחים, שישראל מגרשת תושבים פלשתינאים „תוך הפרת החוק הבין־לאומי באמנת ג'נווה".

תעשייני ענף שימורי ההדר דורשים פיצויי שחיקה

מאת מחר „דבר"

תעשייני ענף שימורי פרי ההדר דורשים מהממשלה פיצוי מיוחד על השחיקה בהוחיות הייצוא, בפי שניתן ליצואנים בבנמון אמריקה ומזרחיים, כי השחיקה הגדולה ביוחיות הייצוא ההתמרים הגדולים, ללא מיצוי ממשלתי מיוחד, עלולים לפגוע קשות בענף.

ענף שימורי פרי ההדר, המייצא 90 אחוז מתוצרתו, נפגע קשות מהקפאת שער החליפין ומעליית עלות העבודה. זאת על רקע העובדה שהייצוא שהגיע בשנה האחרונה ל־235 מיליון דולאר מעל 50% מייצוא ענף המזון בכללותו, נעשה במטבע דולאריים בלבד לכל ארצות העולם. כתוצאה מכך, חלה שחיקה גדולה בהוחיותו.

ספר חדש של דובר הבית הלבן לשעבר – מסעיר את וואשינגטון

ספיקס: ייחסתי לנשיא רייגן ביטויים והערות שכלל לא אמר

מאת הדה צימרמן, מחרת „דבר"

בעקבות האירועים בשטחים יצא „תיאטרון השמש", העומד להופיע בישראל בסמכות פסטיבל ישראל, בגילוי דעת פוליטי ובו פרסם מחתיה בשטח המכבר. הישראלי־ערבי.

קרם לגילוי דעת זה ביקר שעדכה כאן מנהלת התיאטרון הדוגע, אראן מנשקין, ביקר שהגדר כפרסי ובמסגרתו נפגשה עם אישי רוח, אנשי תיאטרון ופוליטיקאים כדי להגיע לידי החלטה אם לבא להופיע בישראל למרות האירועים בשטחים אם לאו. ההחלטה בתיאטרון הפעל כקולקטיב, היתה חיובית. "חמנתם אותנו וקיבלנו את הסכנתכם", נאמר בגילוי הדעת "ואולם, בטרם נידרון על מפגנכם! ראוי שנדע מי אנו ומה מחשבותינו".

לאחר הפירוט "מי אנו" – אנשי תיאטרון הבאים ממדינות שונות, מאמינים באמנות שונות, לבנים, שחורים וצהובים – הם מביעים את דעתם על הסכסוך בין ישראל ותושבי השטחים. בין השאר הם אומרים: "...הפקעת שטחים היא מעשה בלתי נסבל... הריגת ילדים, תחיינה הנסיכות אשר תחיינה, ויהיו הקובבנות פלשתינים או ישראלים, הינה מעשה מפלצתי...עם משעבר עם אחר אינו יכול להיות עם חופשי...הנם הפלשתיני צורק בהקמתו כנגד הכיבוש הישראלי ועניינו צורק... לעם הפלשתיני זכות שאין לשלול אותה להגדרה עצמית ולמדינה פלשתינית...למדינת ישראל זכות בלתי מעורערת להתקיים כאן בשלום ובבטחון...שני העמים חיים בארץ קדושה זו וכי יש לחלקה ביניהם ולקבע גבולות במשא ומתן".

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – ספר חדש של דובר הבית הלבן לשעבר, לארי ספיקס, על שש שנות שירותו בתפקיד זה, מעורר סערה בוואשינגטון. בין היתר מודה ספיקס בספרו, כי הוא המציא בעצמו ביטויים והערות שהוא כי ספיקס הטיל ספק באמינותו של הנשיא ריגן ובאלה המביאים את דבריו ואת מדיניותו לידיעת הציבור באמצעות כלי התקשורת. לדבריו, יוצרים הגילויים של קורטן בעייה אמיתית גם לגבי. „יהיה לנו עכשיו בכלי התקשורת, שלפיה אמר לו הנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב, כי „העולם נושם קצת לרווחה מפני שאנחנו מדברים כאן ביחד".

דובר הבית הלבן מרלין פיצוואטר הגיב על גילוי קודם באומרו: „זהו ממש שערורייה". פיצוואטר הזלזן, כי ספיקס הטיל ספק באמינותו של הנשיא ריגן ובאלה המביאים את דבריו ואת מדיניותו לידיעת הציבור באמצעות כלי התקשורת. לדבריו, יוצרים הגילויים של קורטן בעייה אמיתית גם לגבי. „יהיה לנו עכשיו בכלי התקשורת, שלפיה אמר לו הנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב, כי „העולם נושם קצת לרווחה מפני שאנחנו מדברים כאן ביחד".

ספיקס כותב בספרו, כי ציטט אז מפני הערעורות הקולמית ודברים מפי הנשיא ריגן שזה לא אמר כלל, לדברי הדוגע שמדובר הוא בדברים שאמר הנשיא בפגישות פרטיות עם אישי ציבור, אנשי תיאטרון ופוליטיקאים כדי להגיע לידי החלטה אם לבא להופיע בישראל למרות האירועים בשטחים אם לאו. ההחלטה בתיאטרון הפעל כקולקטיב, היתה חיובית. "חמנתם אותנו וקיבלנו את הסכנתכם", נאמר בגילוי הדעת "ואולם, בטרם נידרון על מפגנכם! ראוי שנדע מי אנו ומה מחשבותינו".

לאחר הפירוט "מי אנו" – אנשי תיאטרון הבאים ממדינות שונות, מאמינים באמנות שונות, לבנים, שחורים וצהובים – הם מביעים את דעתם על הסכסוך בין ישראל ותושבי השטחים. בין השאר הם אומרים: "...הפקעת שטחים היא מעשה בלתי נסבל... הריגת ילדים, תחיינה הנסיכות אשר תחיינה, ויהיו הקובבנות פלשתינים או ישראלים, הינה מעשה מפלצתי...עם משעבר עם אחר אינו יכול להיות עם חופשי...הנם הפלשתיני צורק בהקמתו כנגד הכיבוש הישראלי ועניינו צורק... לעם הפלשתיני זכות שאין לשלול אותה להגדרה עצמית ולמדינה פלשתינית...למדינת ישראל זכות בלתי מעורערת להתקיים כאן בשלום ובבטחון...שני העמים חיים בארץ קדושה זו וכי יש לחלקה ביניהם ולקבע גבולות במשא ומתן".

כואב לך?

שים ביופלקס

ביופלקס ספג כאבים מכל הסוגים – ראומטיים, ניאורולגיים וסרואומטיים. ביופלקס – דיסקית ביומגנטית מהפכנית מתוצרת גרמניה, פועלת מיידית עם הצמדתה לאזור הפגוע. ללא צורך בסרשים רפואי. ברשיון משרד הבריאות.

שיווק בלעדי: מיטר בע"מ, טל: 04-983749.

י.א. עסקים בע"מ, טל: 03-371046.

המרפא הטבעי שלך

BIO flex

להשיג בבתי המרקחת.

מוסר תקשורת

מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ●

המגמה החיובית במניות מתחזקת

מאת שמואל רוזנבלום*

● עליות שערים נאות במניות המשתנים באירה משוערת ובנפח כספי סביר ● לאומי פיא – התנאים להתרחבות הפעילות והמשך השיפור בבורסה קיימים ומעודדים ● מחזורי עיסקאות גדולים למדי והתרחבות בפעילות במניות ים המלח ואי.וי.בי. פיתוח ● בקרנות האאמנות נרשמו יציאות של כ־2 מיליון דולר לערך לאורך זמן רב של פריונות ● בשני מרזמים בנקאיים העריכו אתמול כי המגמה החיובית בבורסה תמשך ● למרות האירה החיובית בבורסה קיימת עדיין אי בהירות פוליטית־כלכלית מעיקה ● יועצי נירות ערך שנמנעו בעבר ממעילות במניות מנסים בעת להגביל פריפוריציות עד 20% מסך תיק ההשקעות במניות, למרות האירה החיובית עוד מוקדם לבא מסנה מוחלט ● דיווחים על המשך רווחיות גבוהה צפויים בבורסה, בעלי ענין הגבירו רכישות באורונה וריבית השקלית צפויה להתייצב על 11.5% לערך לאורך אמצע הדודש ● מבחנו האמיתי של שוק המניות בעת המימוש הקרב ובמתכונת שיאפשרו הקרנות ● מניות המשתנים עלו במסרצע ב־2.6%, עליות בתעשיות, יציבות בבנקאיות שבהחדר, ירידה קלה לדולר המשתר 1.66, עליה קלה בריבית השקלית.

מגמת הסחר החיובית בבורסה התחזקה אתמול בהמלך המסחר במניות המשתנים והחלק מניירות הערך המוסדיים, אתמול נשמרו הערכות אופטימיות כי יתכן מגמה חיובי בבורסה. בראי עדיין לחזור הבורסות אלה אף שהפעילות בבורסה מעודדת ללא ספק. במסחר פרזמים השתנים בתחום נ"ע הוזל להשמע הערכות כי המגמה החיובית בבורסה תמשך בעתיד הנראה לעין. מנכ"ל לאומי פיא צבי הפסקן הנריד את מצב השוק ותוכלה בהגדרה קלקה. «התנאים להתרחבות הפעילות ושיפור בסחר קיימים לאור הירידה הריבית השקלית והיציבות הרוחיית». אתמול נרשם לראשונה יציאות כספיות קטנות בקרנות האאמנות. מבחנו האמיתי של שוק המניות יבוא בעת מימוש הרווחים הקרב, במידה וקרנות האאמנות תמנה תמיכה בעת המימוש עדוד אנשים אפקס היחיד בשוק הזאריה הרווחים עשויה להמשיך. יחד עם האופטימיות המסוגת מראיר לזכור בבירור כי מעבר המשקיעים עדיין לא הגדרה והבעיות בעיקר השלישי כלכלי עדיין קיימות במלואן. בסחלך המסחר אתמול נרשמו עליות של כ־3% לערך במניות יום המלח, אי.וי.בי. פיתוח, כיצלומי, ומכ. מניות עלית עלו ב־4% ומחזרי עיסקאות נאים לערי מלוא גם בכלל תעשיות, פ.ב. ותוספת. בסחלך סרסרי המסחר הראשונים בשתונים נרשמה עליה של עד 3.2% בסמנצע והיא מוחנה בסיבוב האחרון. בחשבשיות הנצי כברות נרשמה פעילות עה ברגיל בסחרנה בסבני תעשיה, ולחא גליל, גב ים. במניות הקלילות בלמו עליות של 18% בסרנינין, מודה, מלא, חילן ותוספת. מניות מלל 5 המשיכו בסנגם עליה ב־6.2% כמו גם לדודיה ב־8.3%. במניות הרשיה הסבילה נמשכו ביקושים למניות כרסוי, איכות, משב ותוספת, מעילות עה נמשכה בגני הד בה מופץ ביקוש סבוך במחירות רבה כאשר מחברה זו קיימות שמועות רבות על מאון בה שיפורים בקרנה.

הכוכב התנדן – אי.וי.בי. פיתוח

בעקבות פרסום מאון ריסקונס השקעות לפני מספר ימים רחוב בבורסה שמעות הערכות כי מאחנה של חברת אי.וי.בי. פיתוח יצביע על שיפור רווחיות נאה שיגיע בין 16–18 מליון חלק לערך. בדיון התני שתני תביעה הבחרה רווחיות של כ־2 מליון דולר ולפיכך מרחבר לשיפור נאה יחסית. בבורסה מאמינים כי חברות נוספות כים המלח, ולחא גליל, פרמרם, גנב, מבני תעשיה ונוספות יציגו מאזנים נאים לערי תוך שיפור רווחיות. בבורסה קיימת מחלוקת לגבי נתוני 1988, מקודם בסוחה הנופים לירידה ברווחיות במהלך השנה הנוכחית מעבדים כי הנתונים הנקשרים אינם מייצגים את המגן הנוכחי באר מאחני נמון ולעסקון ד' תוה הסלכה על מחיר המניות. מנגר נוסים בבנקים אצל מחיר הבורסה כי הרווחיות הישאר יחסית ולעיקר מחיר המניות הנוכחיים מייצגים שפל המעודד רכישות.

בנקים בחלום – יחות דשת ויחוסה מלאי המניות

שני פרזמים לגיריות ערך שהתבנו שלשום בשני בנקים גדולים הנחיש בדעה (ללא תיאום) כי צפוי שיפור מתמשך בקרנה בבורסה. בכל שנתיע לכתבנו מעידים במחלקת נ"ע של מספר בנקים כי הנסקות ורשות הפעילות עה יחור בתחום הבורסאי עשויה להיגשם בחודשים הקרובים. חשיבה מעט אופטימית זו מתבססת בעיקר על ביחוח כלכלי בבנקים המעריך כי תיחום רווחיות גמוה מעט משנת 1987 בחברות בורסאיות אך גם בזמן לא צפוי מיתון אי הרעה של ממש בביטחון האפליטרכלכלי. בבנקים עדיין לא ראוים אם וביצור ממנו. לחשקיע בבורסה אך גם בזמן אפיל. הנשקעה האלטרנטיביים אינם פחות בביחוח. פרשנים בשוק הון מאמינים כי בשלב קרוב יגבו המשקיעים לגמן מעט (עד 15% לערך) את תיק השקעתם באמצעות השקעה בבנמים הקשורים למניות או במניות ישירות. בכל פעם שהשוק התעורר מעט הציעו תקות רוחות שחמבו לאכזבה מרה. הפעם מעדים בבורסה כי אולי מרחבר בחצנית מן ממש.

יציאות קרנות האאמנות – 2 מליון דולר

לאחר שכימים האחרונים נכלבו הפיזיונות בקרנות האאמנות, הנמנחות הנקשרה בבנמים בראשה אתמול הסתמן מגמה נגד. רב הנרעה יציאות כספיות קלות. אמנם מעדים עדיין לחעיד כי הקרנות עומדות בפני מפנה של ממש בקבלת הון ממשי חרש אך עצם היציה הכספית הקטנה אתמול מעודדת. ניתן להעריך כי בסיה ותרישם יציבות בבורסה תיכלם לחלוטין תנועת הפיזיונות בגמן הקרב. בסבקיל מגמה הנסחר הזוהרת הביאה לקרנות שימוש מסים בגזילות הכספיות ושמירת

שערי מניות

בנקים מסחריים

שאים בהסוד והצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אג.ה.ת. ש	17170	10.0	−100	−6	−10.0	
סמנוה 1	1130	1007			−1274	
סמנוה 5	608 *	1420	+7	+1.2	+666	
* ביצוע חלקי 94.30%						
כללי לא בהסוד 1	13800	75.0			+1.0	

בהסוד הצמדה ל־88

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אירדיי מ"ר ל־88	107200	150			−76.0	
אירדיי ב.ל. 88	197360	10.0	+700	+7	+48.0	
אירדיי בע"מ 88	643647	21.0	−4000	−6	−31.0	
איתן 1 ל־88	79950	125			−63.0	
דיסקונט ב.ל. 88	135800	20.0	−8000	−2.2	−32.0	
דיסקונט א.ל. 88	136775	42.0	+55		+166	
דיסקונט שה 88	15843	18.0	−10	−1	−14.0	
מרחב ש' ל־88	44100	296			+283	
מרחב מ' ל־88	44000	92.0	−400	−9	−92.0	
הפועלים מסב ל־88	97497	167	−3		−6.5	
הפועלים ש' ל־88	72435	1010	+53	+1	+1291	
הפועלים ב.ל. 88	72680	129	+180	+1	+904	
כללי א' ל־88	185200	7.0			+14.0	
כללי שה 2.7 88	8920					
כללי סטוק ל־88	46260	582			−150	
כללי 711 88	17220	31.0	−50	−2	−9.0	
כללי המר 1 88	61370		+70	+1	+20.0	
כללי המר 5 88	51150		+30	+2	+20.0	

בהסוד הצמדה ל־89

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אירדיי מ"ר ל־89	132020	31.0	−1500	−1.1	−8.0	
אירדיי ב.ל. 89	— לא נסחר —					
אירדיי בע"מ 89	— לא נסחר —					
איתן 1 ל־89	98001	17.0	−500	−.5	−22.0	
דיסקונט ב.ל. 89	— לא נסחר —					
דיסקונט א.ל. 89	169280	5.0	+700	+4	+97.0	
מרחב ש' ל־89	54100		−900	−1.6	−46.0	
מרחב מ' ל־89	— לא נסחר —					
הפועלים ש' ל־89	89570	113	+200	+.2	+81.0	
הפועלים ב.ל. 89	90600					
כללי א' ל־89	230000	1.0	+2000	+.9	+60.0	
כללי סטוק ל־89	57019	140	−100	−.6	−139	

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
ארגים 0.1	31157	1.0	+987	+4.9	+15.0	
לאומי משכנתא ש	7450	70.0	+130	+2.1	+96.0	
לאומי משכנתא ס	7799 תב		+709	+10.0	+71.0	
כרמל ש	5400	451			+89.0	
פועלים ומשל 1	2100	500	+50	+2.4	+700	
משכן ב ש	5300	266	+50	+.9	+172	
עצמאות 0.1	16105					
בינלאומי למשכ'ן	6488	35.0	+140	+2.2	+70.0	
סאמיט מבט ש	21900	14.0	+1495	+7.3	+54.0	
סאמיט רג ש	21605	47.0	+400	+1.9	+33.0	

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
התולשות מסב א	— לא נסחר —					
התולשות מסב 2	— לא נסחר —					
לאומי תעשיה א ש	11640	68.0	+500	+4.5	+131	
שות תעשיה מסב	— לא נסחר —					
מת תעש בכ 2	— לא נסחר —					
מת תעש בכ גב	— לא נסחר —					
מת תעש בכ גב	— לא נסחר —					
מת תעש בכ ד	— לא נסחר —					
מת תעש בכ ד	— לא נסחר —					
מרכז קבלנים 5.0	3200	3901			−3979	
תעודות בכ	— לא נסחר —					
כלל ליסינג 0.1	19600	25.0			−17.0	
כלל ליסינג 0.52	18330	10.0	+900	+5.2	+10.0	

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אילון כסוה 1	109.0	3500	−1.0	−.9	−1453	
איתן ביטוח 1	97.0	2898			−1795	
אדם 1	— הסקסת סמוך —					
אדם 0.5	— הסקסת סמוך —					
כשרת מסבר 1	321	100	+15	+4.2	+200	
כשרת מסבר 2	163.5	990			−260	
כשרת מס' אש 3	289	100	−5	−1.4	−443	
בסות	ס שנה					
שה–אש	106.5	8500	+1.0	+1.0	+10000	
הר 1	153.0	8950	+3.0	+2.1	+5916	
הר 3	108.0	15843	+5.0	+4.9	+18945	
הר אש 3	102.0	7500	+3.0	+3.2	+25286	
הפניקס 1	439	633			−141	
הפניקס 3	382	1426	−13	−3.8	−2673	

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אינטרנאשנל 1	733	871	+9	+1.2	+974	
אינטרנאשנל 3	619	2436	+8	+1.3	+1193	
מאיר עזרא 1	331	2148	+21	+4.2	+5652	
מאיר עזרא אש 2	190.0	870			−1105	
מבני תעשיה אש	283	17820	+15	+4.8	+35171	
כלל מחר אגח 2	141.5	— הסקסת סמוך —			+105	
קרסטל 1.0	— הסקסת סמוך —				−14.3	
נמן 1	12985					
רמלי 5	15800					
שופרסל א' 0.02	1095	2168	+13	+1.4	+1139	
שופר–סל אש 2	3960	1650	+168	+4.2	+5401	
שופר–סל אגח 1	109.5	24728	+.5	+.5	+28783	

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אמהוא 0.01	329	2925			−1610	
מפעלות הפקסה 1	516	452			−45.0	
מפעלות הפקסה 5	194.0	5649	+8.0	+4.3	+4737	
מפעלות הפקסה אגח	194.5	54801	+5.0	+3.6	+56341	
מפעלות הפקסה אגח	93.0	123510	+.5	−.5	+134060	
קדר הפקה 1	547	3980	+4.7	+5.0	+6473	
קדר הפקה 10	195.0	48126	+8.5	+4.6	+75173	
מחסני עדשה 1	1075	40	+47	+5.9	+621	
מחסני עדשה 5	825	437	+26	+3.5	+1114	

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
גלי אדר 0.1	— הסקסת סמוך —					
גלי אדר 5.0	— הסקסת סמוך —					
מלונות הרן 1	1340	130	+40	+3.1	+250	
מלונות הרן 5	910	66.0			−135	
חוף המלונות 0.1	6920	211	+300	+4.5	+265	
מלונות ירדן 1.0	1943	100	+25	+1.3	+80.0	
ים סוף 1	207	7505	+9	+4.6	+38460	
ים–סוף אגח 1	125.0	9833	+5.0	+4.2	+24438	

מתעבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
ת.ל.ב. 1	153.0 תב	3000	+14.0	+10.1	+4500	
ת.ל.ב. אגח ב	39.5	12488			−1341.3	
ת.ל.ב. אגח א	100.0	13150	+1.0	+1.0	+11850	
יעקב 1	4000	13.0	+56	+1.4	+13.0	
מלם 1	5440	135	+240	+4.6	+171	
מלם 3	1374	380	+80	+6.2	+490	
דיסקר 1	682 תב	7204	−40	−5.5	−7524	
דיסקר 3	248	2626			−2026	
ביסוד אגח 2	416	1608			−449	
הים מחשבים 1	580	1400			−200	

מקרקעין ופיתוח

נדלן ביני ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אמורים אגח 1	432	8205	+22	+5.1	+24887	
אמורים אגח 3	155.0	10000	+1.0	+.8	+27354	
איקון מלקין 1	74.5	2600			+1448	
איילון מלונאות	36.0 תב	42261	−2.5	−7.7	−76654	
אל–רוב 0.1	313	1976	+3	+1.0	+4867	
אפריקה 0.1	37350	125	+1580	+4.2	+507	
אפריקה אגח 3	15851	57.0	+401	+2.6	+34.0	
אקרון 1	626	834			−984	
אקרון 1	2290	270			+167	
אקרון 5	1916	614			−489	
בתבורין 1	2848 תב	220	+250	+9.7	+406	
בתבורין 3	2457 תב	340	+222	+3.9	+440	
דר' רקנאט 1	4990				+10.0	
דקל 1.0	188.0	1140	+5.0	+1.6	+2580	
דקל 5	151.0		+2.0	+1.6	+1000	
הר–נוף 1	1494 תב	1180	−166	−10.0	−1180	
המסקול 1.0	— לא נסחר —					
המסקול 5.0	— לא נסחר —					
חלב. 0.1	— הסקסת סמוך —					
חלב. 0.5	— הסקסת סמוך —					
כלכלית לת אש 1	80.0	20950	+4.0	+5.3	+29949	
גב–ים 1	3690	817	+107	+5.0	+1515	
גב–ים 3	3105	1000	+105	+3.5	+2157	
מבני תעשיה 1	73.0	148512	+3.0	+4.3	+308882	
מבני תעשיה אגח	24.0 תב	473857	+1.6	+7.1	+784236	
מבני תעשיה לזכות	283	17820	+15	+4.8	+9541	
כלל מחר אגח 2	141.5	1485	+.5		+105	
עשרות 1	3380	296	+160	+5.0	+696	
ישראלית 1	— הסקסת סמוך —					
ישרס 1	17150 תב	20.0	+600	+3.6	+92.0	
סקר פיתוח 1	6327	375	+300	+3.3	+392	
לומיר 1	7505	1580			−213	
לומיר 3	2128 תב	900	+130	+6.5	+1133	
מ.ת.מ. 1.0	— לא נסחר —					
מ.ת.מ. אש 2	— לא נסחר —					
מ.ת.מ. אגח א	— לא נסחר —					
מגורי בניה 1.0	— לא נסחר —					
משאבי 5	161.0	6020	+5		+3731	
משאבי אגח א	148.5	2580	+1.0	+.7	+3620	
קנרב 5	120.5	760	−1	−.1	−10.0	
קרסטין 1	299	840			+164	
קרסטין 3	126.5	10825	+5.5	+4.6	+18670	
לישריין 1	205	3500			−27.0	
לישריין 5	94.0	24000	+4.0	+4.4	+40950	
* ביצוע חלקי 97.40%						
לישריין אגח 3	44.0	10800	+3.5	+8.6	+22180	
לישריין אגח 1	91.0	7025	+1.0	+1.1	+20273	
נאות אביב 0.5	— לא נסחר —					
נכסי אורים 1	224	1700	+3	+2.3	+2410	
סחר והשקעה 1.0	574	810			−310	
סחף 1	* 1745	137	+40	+2.4	+183	
* ביצוע חלקי 85.80%						
עקרבא 1	* 3000	250	+100	+3.5	+225	
* ביצוע חלקי 85.50%						
קשת 5	1103	300	+32	+5.0	+1318	
רונמקין 1	194.0	2000	+5	+1.0	+500	
רונמקין 3	140.0	2500	+4.3	+6.0	+2990	
רונמקין אגח א	349		+4.0	+3.9	+400	
רונמקין אגח ב	122.5	450	+1.0	+8	+54350	

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2527	196			−196	
מטעי הדר 0.5	2097	50	−50	−2.3	−513	
מודגרן 1	5070	100			+1170	
מודגרן אגח 1	2207 תב	150	+160	+3.6	+548	
נבטי הדרים	1462	500	+37	+2.6	+440	
פריאגרו 3	2075	500			−400	

תעשייה

מזון ומבקר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
חמצ מבר ש	2030	313	−29	−1.0	−313	
חמצ מבר מ	2010	100	−1.2	−.1	−145	
מלבקר 1	354	400	+14	+4.1	+600	
מלבקר 3	289	400	+4.3	+1.2	+400	
תנובת אגח 1	101.0		−.5		+10000	
סמבוי ביירה 1	26265	6.0	+.5	+.5	+6.0	
סמבוי ביירה 3	31210					
יצוף 1	* 922	140	+11	+1.2	+110	
* ביצוע חלקי 93.30%						
יצוף א 3	576	+20		+3.6	+1100	
יצוף אגח 3	250	20.0	+16		+330	
נמן 1	420	1250	+7	+1.7	+306	
נמן 3	260	3	−11	−4.1	−157	
מקפרסום 2	19450					
עמק ב 5	277 תב	3450	−23	−7.7	−4200	
שלמה אבוקל 1	1950	708	+70	+3.7	+708	
שמן מבוא א 4	1140	300	−60	−5.0	−525	

מקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש
אדגר	311	2096			−2111	
אדגר אגח 2	118.5	4329	+5.0	+2.6	+1779	
אדגר אגח 1	104.5		+.5	+.5	+2000	
אפיפן 1	379				+414	
אפיפן בדוק	240		+5	+2.1	+600	
אפיפן בדוק 5	190.0					
אפיפן בדוק אגח	250			+4.6	+62.0	
ארגמן רג.ש	8000	61.0	+30	+4	+150	
דקלה–כלל 0.1	1365	5723	+50	+3.8	+5162	
דקלה–כלל 0.5	1124	1398	+32	+2.9	+4387	
מסרות מאחד 1.	1600				+60.0	
מסרות מאחד 5.	480				−543	
ויסלגן 1	260 תב	1250	+13	+5.3	+1659	
ויסלגן 3	316	400			−100	
ורדינון 1	4394		+44		+6.0	
* ביצוע חלקי 88.00%						
זיקית 1	1550	200	+20	+1.5	+410	
זיקית 3	1315	1097	+25	+2.1	+4192	

הלוח הכללי

דירות בשכ"ח

● בסביבת 3 אמצעי מרחוקה ,פלאן פרוש 7316375 ,673452 (9763)

עסקים

חנויות

● באבן־יהודה, לסבירה חנות תפוסה בשכ"ח בנות, ללא מחוכים. 03-452234 (28806)

הצעות עבודה

● מלחיות נכונות לנסיעות שבוה בדא בתעשיה אחרת הסבה 3 יפי עבודה +הנסעת שכר בבה "חבר" 03-3181426 (9344)

● "לעדן" דרושים שליחים, מחסנאי סבבאי, עובדים מעמעים. 03-452167 (8622)

מכוניות

● מלבוטה 1983 יד ראשונה לתם א"מ 14,280.– 03-3832953 ש"ח (8993)

● מבלו סדיטיש מפוליטי אוטומטי בנה כח מנוע 13,000 ק"מ יד ראשונה 573104 578344 (8680)

● רנו 18 מיאל, 1988 פרטית ובמצב־ +מערכת מוגבלת 03-798096 (8571)

● מרצדס 1980 1300 יד־שלי בחל מיטלי שמרה מנוסיע 03-311249 (8573)

● מכרר מלאנו +אדום 1600, 1979 +מסוס מנוע 03-762139 (8566)

● פיאט 131 1979 מיאל אוטומטית +מנוע מסס 03-591673 (9721)

● וולבו 244 ג'אל אוטומטי סטיישן 1982 92.000 ק"מ יד שניה מגנה בעיה 08-442687 הרצליה (16487)

● רנו 9, 1976 ,89,000 משקיעה המצוינים 03-588365 (9296)

● מיצבו 504 אוטומטית 1982 ודאשה לתחזוק +הנסעת 03-879218 (9293)

● מנדר 484 +אדום 1977 בנמצב נשלה 03-5319237 03-813198 (9292)

● המלעבנה אריקה+ רנו 4 +דוגים +פלרוטים מרד +הבלרים מיבלו המבאר +אחרות מחירים מפרטיקה מחלוקים "הבר־ישראלי" 03-825718 03-825666 (9279)

● מרצדס (מרצדס) 600 סטיישן 1981 מאוטומטי "מנדר" 03-573393 (9278)

● פיאט 131 1981 1600 רגיל מאוטומטי "מבחר" 03-573393 (9262)

● מבו 505 1981' ראשונה מקרטונה +מסס לאמנה 03-881697 (9251)

● מרצדס ר'אל 4 1979 4 רלוות, ג'יטה 9,500 03-592059 (9238)

● הלבו 144 1973 בר דגל, מבע מקדי 03-800719 (9218)

● פלבוס מלוה 1300 3 רלוות 1981 מסוקה מהמלאיה 03-9325629 (9200)

● פיאט 127 1979 מרשת +מסס +הנסעה מלאה 03-383230 (8643)

● מבו 305 1982' מרשת מסוקה המעיין +הנסעה 08-5056559 (8642)

● מרצדס 1400 ר'אל 1979 4 רלוות מרשתו 03-398868 (8638)

● מלקסנדר בלום, 1300, 84, מנוסיעה ראשונה 03-726654 ,14.500 ,18.000 (8655)

● פיאט 132 1600 אוטומטית 1979 +הנה כח שמרה בטבב מצויקנו 08-449621 (8651)

● מרסדס 1600 אוטומטית 1978 +מנוע המנוע ודאשה מאוחרתנו (8627)

● מבו 505 ר'אל, 1983 אוטומטיה, מסוקה 03-557835 052-557835 (8612)

● מלאנה ג'יאל.איקס, 1300 ,1987 03-483357 052-557835 (8610)

● רדיה בנה מהמבאר מקרה מלאה מלאנו 03-5108778 (9241)

● רדיה מקרה מצויה למסרה מלאה 03-536140 ,6 7.80 ,6 ימים (9249)

● מלבוהה מרסבוהה מלאה 05 לאחר שהוה בבאי מרחיל 72+ מלאמנדרות מרוים 3 יפי עבודה הסקנה, אדוהנה עדיפות לנשמנות הרצליה הנשרון "חבר" 08-5181428 לתמוך יעקב (9248)

● הבוהאי מסבוהה נסיון בחיקה הנסיה בשלה בנות, ללא מחוכים. 03-452234 (28806)

● 33000 לבעיירות יפות ומאוכלוסיות (מסמן) ליקוי תיירים ומבאי עסקים "בטלקסים" הוצרה מסוילה בישראל 03-283204-5 (9316)

● מוכרה בעיר/ אנגלית בבירה לחגל משרד באזור ולילה. "שמרי" אנוש 03-5853835 03-333420 (9407)

● לבוהבות בשלה בבנים ודאשה אמת לעבות הבסיר. 315846 (9305)

● 53000 ליפות בעיירות הוצאלבמרות לליחי הוריים הבאר עסקים תל־אביב, חיפה, ירושלים מחילת 03-5464514 (9355)

● דרושים מנהלים מנסיים למפעל הדים בל' 03-5572 תל־אביב (9332)

● דרושות מחרות נאות הבעלות הנמצה לסבן בריאות ולא סין (9298) 03-825846

● דרוש בנה מהמבאר מקרה מלאה מלאנו 03-5108778 (9241)

● דרושה מקרה מצויה למסרה מלאה 03-536140 ,6 7.80 ,6 ימים (9249)

● מלבוהות מרסבוהות מלאה 05 לאחר שהוה בבאי מרחיל 72+ מלאמנדרות מרוים 3 יפי עבודה הסקנה, אדוהנה עדיפות לנשמנות הרצליה הנשרון "חבר" 08-5181428 לתמוך יעקב (9248)

● הבוהאי מסבוהה נסיון בחיקה הנסיה בשלה בנות, ללא מחוכים. 03-452234 (28806)

הצעות עבודה

● מבוהים 3 אמצעי מרחוקה ,פלאן פרוש 7316375 ,673452 (9763)

מכוניות

● מלבוהות מרסבוהות מלאה מלאנו 03-5108778 (9241)

● דרושה מקרה מצויה למסרה מלאה 03-536140 ,6 7.80 ,6 ימים (9249)

● מלבוהות מרסבוהות מלאה 05 לאחר שהוה בבאי מרחיל 72+ מלאמנדרות מרוים 3 יפי עבודה הסקנה, אדוהנה עדיפות לנשמנות הרצליה הנשרון "חבר" 08-5181428 לתמוך יעקב (9248)

● הבוהאי מסבוהה נסיון בחיקה הנסיה בשלה בנות, ללא מחוכים. 03-452234 (28806)

רוצים לקנות

● יפאנאי קנה ואיטלקי ידרשות מחבולות 03-838866 בערב (9439)

רהיטים

● ויטרל סלונים מקסימה 450 ש"ח אילת 8 תל־אביב 03-731594 03-813585 (9234)

וידיאו טייפ

● בהזמנתנו "נשיונאל" ביד 2 תלקים בסוב מכריה 03-729058 (8596)

מכונות כתיבה

● המשלה ומכירה דיון שר"ר מאילה 10 תל־אביב 03-659846 03-724480 (9092)

הלוואות

● רק לבעלי מיסים אמאיתם עד 2500.– 03-373625 ללא שיבוטם (9485)

● לשכירים הלוואה מיידיתם ללא ערבים עד 3,000.– 03-370122 (9481)

● מיידים הלוואות עד 2000 ש"ח ללא ערבים 03-573790 (9429)

● רק לבעלי מיסים אמאיתם עד 3,000.– 03-373790 (9334)

● הלוואות בשעתיים מיישם 76 ש"ח ל־1200 ש"ח לשכירים ובעצים ללא ערבים עד 3000 ש"ח מבנר ערבים "הבנה־בע"מ" ת"א אלנבי 17 03-576335 03-468841 (9316)

● לשכירים עד 3,000 ש"ח ללא ערבים מיידי 03-383132 (9027)

● לשכירים ללא ערבים הבטחת עד 2,500 ש"ח 03-378112 (9019)

מי מצא?

● מכבי מאבוד +מרכזה מבוטח 03-798096 (8571)

● רנו 18 מיאל, 1988 פרטית ובמצב־ +מערכת מוגבלת 03-798096 (8571)

● מרצדס 1980 1300 ר'אל בחל מיטלי שמרה מנוסיע 03-311249 (8573)

● "לעדן" דרושים שליחים, מחסנאי סבבאי, עובדים מעמעים. 03-452167 (8622)

ריפוי והרזיה

● מכבי מאבוד +אדום 1600, 1979 +מסוס מנוע 03-762139 (8566)

● פיאט 131 1979 מיאל אוטומטית +מנוע מסס 03-591673 (9721)

● מבו 505 1981' ראשונה מקרטונה +מסס לאמנה 03-881697 (9251)

● מרצדס ר'אל 4 1979 4 רלוות, ג'יטה 9,500 03-592059 (9238)

● הלבו 144 1973 בר דגל, מבע מקדי 03-800719 (9218)

● פלבוס מלוה 1300 3 רלוות 1981 מסוקה מהמלאיה 03-9325629 (9200)

● פיאט 127 1979 מרשת +מסס +הנסעת 03-383230 (8643)

● מבו 505 1982' מרשת מסוקה המעיין +הנסעת 08-5056559 (8642)

● מרצדס 1400 ר'אל 1979 4 רלוות מרשתו 03-398868 (8638)

● מלקסנדר בלום, 1300, 84, מנוסיעה ראשונה 03-726654 ,14.500 ,18.000 (8655)

● פיאט 132 1600 אוטומטית 1979 +הנה כח שמרה בטבב מצויקנו 08-449621 (8651)

● מרסדס 1600 אוטומטית 1978 +מנוע המנוע ודאשה מאוחרתנו (8627)

● מבו 505 ר'אל, 1983 אוטומטיה, מסוקה 03-557835 052-557835 (8612)

● מלאנה ג'יאל.איקס, 1300 ,1987 03-483357 052-557835 (8610)

● מרצדס 1980 1300 ר'אל בחל מיטלי שמרה מנוסיע 03-311249 (8573)

● מרצדס מבוטח +אדום 1600, 1979 +מסוס מנוע 03-762139 (8566)

● פיאט 131 1979 מיאל אוטומטית +מנוע מסס 03-591673 (9721)

● מבו 505 1981' ראשונה מקרטונה +מסס לאמנה 03-881697 (9251)

● מרצדס ר'אל 4 1979 4 רלוות, ג'יטה 9,500 03-592059 (9238)

● הלבו 144 1973 בר דגל, מבע מקדי 03-800719 (9218)

● פלבוס מלוה 1300 3 רלוות 1981 מסוקה מהמלאיה 03-9325629 (9200)

● פיאט 127 1979 מרשת +מסס +הנסעת 03-383230 (8643)

● מבו 505 1982' מרשת מסוקה המעיין +הנסעת 08-5056559 (8642)

● מרצדס 1400 ר'אל 1979 4 רלוות מרשתו 03-398868 (8638)

● מלק

בעריכת מודיה אבנימלך

לשכת הספנות נגד החלטת רשות הנמלים להצמיד תעריפים למדד

מאת יוסף מיכלסקי

לשכת הספנות הישראלית מחתה אתמול על החלטת רשות הנמלים להצמיד כל תעריפיה למדד המחירים לצרכן. לשכת הספנות המאגדת את בעלי האניות הישראליים טוענת שמשמעות החלטה זו אם אין תאושר ע"י ועדת הכספים של הכנסת, שחברות הספנות ישקלו בריעבד הטלת היטל התאמת שערים שיעודכן מדי חודש עם פרסום המדד. המעמסה תיפול שוב באמצעות ציבור בעלי המטענים על המשק כולו.

בהמשך ההודעה מתייחסת הלשכה לחוק החדש בכנסת שמחייב את רשות הנמלים להעביר לקופת האוצר 720 מיליון שקלים מקרן הפיתוח שלה ולהסכם השות עם האוצר לפיו היא תשלם לאוצר תמלונים בסך 55 מליון שקלים מדי שנה וקובעת שהחצאות אלה ינרמו לגרעונות בתקציב רשות הנמלים. בעקבות זאת תצטרך הרשות לכסות את הגרעונות ע"י העלאת התעריפים למשתמשים למרות ההשלכות החמורות שינבעו מכך לגבי עלויות הסחר הישראלי.

לדעת בעלי האניות הרשות איננה חברה ממשלתית ועליה לפעול בהתאם לחוק כ"משק מגדר" באופן שהכנסותיה משמשות לבצוע תפקידיה בפיתוח הנמלים, הפעלתם וניהולם. בתור שכזאת היא נבשלה שכן, אם אכן היתה רשות הנמלים מתפקדת כחלבה ומכלכלת צעדיה כתכונה ומשקיעה בעור מועד או לחישופין, לא נובה נביית יתר באגרות מונזמות לא היתה נוצרת עתה הבעיה של עודפי כספים בקרנותיה שהולכים ומופקעים למעשה ע"י האוצר, על ההשלכות)החמורות לבעלי האניות ובעלי המטענים בארץ.

לשכת הספנות הישראלית טוענת נס שמלבר בעיות מריניות האוצר בלפי רשות הנמלים, קימת בעיה של התייחסות מתנשאת ובלתי שרירותית של הרשות כלפי המשתמשים ותפקודה,הגורמים נזקים לבעלי האניות ובעלי המטענים.

נזקי המשתמשים בנמלי הארץ הופכים אותם ליקרים יחסית לעומת נמלים אחרים בחו"ל למרות שעל פניהם תעריפי הרשות לכאורה נמוכים מהם.

שמאים מתקשים להעריך משק חקלאי

מאת דויד מרשיוב

שמאי מקרקעין מתקשים כיום להעריך שווי של „משק חקלאי" לצורך שיעבוד לבנקים רבר זה קובעת לשכת שמאי המקרקעין.ברי להעריך משק חקלאי יש לקחת בחשבון את המצב הכלכלי של המשק ביחידה עצמאית והן את חובותיו לאגודה השיתופית. במצב המשפטי הקיים ספק אם בנק שישעבד נחלה חקלאית יוכל לממש את שווה בשוק החופשי (במקרה שהחלוואה לא מוחזרת). הסיבות לדבר זה הן, שהזכות המישפטית בנחלה איננה מוגדרת, וכן ועד האגודה , כלומר ועד המושב, רשאי להתנגר לכל קונה בכוח, וכן בשל הערבות ההדדית והחובות של המתיישבים האחרים במושב. חובות אלה מתחלקים על כל המתיישבים. יתכן גם מצב שהחובות הללו עולים על השוק של אותה נחלה.

ראשי ללשכת שמאי מקרקעין מציינים שהמצב שתואר לעיל נמשך מאז הקמת המרינה. לאחרונה החמירפה הבעיה בעת משבר המושבים ולבן ראוי שנושא הזכויות המשפטיות יסודר בחוזים או בחיקה בין המינהל והנופים המיישבים חברי המושבים.

אריאלה נחום מנהלת קינג דיוויד טורס

אריאלה נחום התמנתה לשמש בתפקיד מנהלת סוכנות הנסיעות קינג דיוויד טורס, שבבעלות סי אנר אן טורס.נחום כיהנה בעבר כמנהלת משרדי הנסיעות אטלס אייפרמן רנלוב. היא עסקה במיוחד בארגון נסיעות שחקני תיאטרון, להקות מחול, אנשי עסקים ומגזרים חרדיים.

בתפקידה החדש היא תפעיל את כל המדורים של סוכנות הנסיעות כולל הסמת יחידים וקבוצות.

אלי הולצמן מונה מנכ"ל ווגריס־ישראל

אלי הולצמן מקים בשנה אחרונה סופרפארם ויעץ שיווק בשנים האחרונות, מונה מנכ"ל רשת המכונרים ווגריס ישראל. הרשת תוקם על ידי הקואופ שקיבלה לאחרונה זכיון מוונריס איטרנשיונל, רשת המבודגרים השלישית בגודלה בעולם.

מגון – מפעל הנעלים של גונן פתח קו יצור לסנדלים במטולה

החדש נפתח במטולה קו יצור חדש לסנדלי עמק של מגון, מפעל הנעלים של קבוץ גונן.

ההשקעה הראשית בקו היצור החדשה היתה כ־100,000 דולר ובשלבים הראשונים להפעלתו ייצר הקו 500 זוגות סנדלים ביום בבוונה להגיע לייצור 1000 סנדלי עמק ביום וזאת בנוסף ליצמור במפעל עצמו.

מהנהלת מגון נמסר כי בעונת הקיץ שחלפה שיווק המפעל בישראל 200,000 סנדלים ונקבקים, נידול של 25% לעומת תקופה מקבילה ב־1987.

סנדלי עמק של מגון – המבוססים על רפידה אנטומית איכותית, תוצרת גרמניה, תפסו פלח נכבד מהיקף המכירות של המפעל, והשנה צופים במגון הכמלת הביקוש לסנדלים אלה.

קו יצור הסנדלים במטולה מהוה גרנבן בהערכות המפעל לקראת הגידול במכירת סנדלי העמק בקיץ הקרוב בשוק הישראלי.

גדלו מכירות קבוצת מוצרי הצריכה בתדיראן

מחזור מכירות חודשי בהיקף של 3 מיליון דולר לקבוצת מוצרי של תריאן בסכירת מבשירים השקמלים מתוצרת סימנס, כתוצאה מהחדרת מריחי כלים ותנורים קומפקטים לשוקן הישראלי.

שיגוי מהותי חל בצריכת מריחי כלים על ידי הצרכן הישראלי. חברת סימנס פיתחה מריחים צרים בעלי קיבול גדול. בשוק הישראלי הם מתאים את עצמן מהר למסגרתיים הישראלים. הנדה ודשה עצומה למריחים מסוג זה המאפשרים ביצועים, שלא ניתנים במריחים קטנים. לדברי, רפי פרידמן, מנהל השיווק של קבוצת מוצרי הצריכה בתדיראן.

אש.

בנקים וכספים / רון אביטל

הצעה לחוששים – כסף בכל עת

עם ישראל אוהב לחסוך. כך לפחות היה בשניים הקורמות. מאיזך, חוששים שמא יזדקקו פתאום לכסף: הבן יתתחתן, הבת תורצה ללמוד באוניברסיטה, ירצו להחליף דירה.

שני הבנקים, דיסקונט והפועלים, מנסים עתה לענות על פחד זה. הם מציעים תבנית חסכון צמודת מדד, עם אפשרות לצאת ממנה בכל עת. וכך, אם תחזיק את כספך בתבנית לאורך שנים, תקבל בנוסף להצמדה למדד, ריבית שנתית של 4.5 אחוזים. אם תרצה לצאת, תקבל את בספך בתוספת ריבית פריים, שהיא ביום בשיעור של 1.25 אחוזים. זהו סידור כלל לא רע. המאפשר מצד אחד חסכון יחר עם „לישון בשקט".

להשואה - ביום הריבית בפקרון שיקלי רניל בבנקים היא בשיעור שנתי של 14.5 אחוזים ולפקרון הסנור חדש.

לאוצר יש (בינתיים) עודף כסף

המחוזה של שר האוצר, משה נסים, לפיו שולמו משכורות לעובדי הסקטור הציבורי ב־28 לחודש, מעיד לא רק על ריזה בחירות אלא גם על כך שלאוצר יש עודפי כספים. וכך, יראה מאון שנת התקציב על 13 חודשי משכורת כמו גם 13 חודשי תשלום של הקצבות הביטוח הלאומי ויתר התמיכות. לכאורה, זה יקל על האוצר את הנזל בשנת התקציב הקרובה, שבן בה הוא ישלם רק 11 משכורות. אבל החל כ־1 באפריל החלה הזרמה הנרולה של פריון מלוות ממשלתיים. הממשלה תצטרך להחליט כמה אגרות חוב להנפיק ובאילו תנאים כרי להקטין את תגיבת עודפי הכספים במשק, אך מצד שני לא לפגוע בשוק גיוס ההון

(המשך)

מאגרים מאפשר לרכוש ציוד באגרות הברית בריבית הזולה יחסית הנוהגה שם.

בעבר, נעשו התקשרויות באלה באמצעות ממשלת ארצות הברית או בנק אמריקאי מתווך, דבר שייקר את האשראי. יצוייך, כי גם בנק הפועלים ובנק לאומי מפתחים באחרונה צנורות מימון ישירים כאלה בחו"ל.

הריבית יורדת כדאי לבדוק את העמלות

עתה באשר הריבית על האשראי היא בירידה ויש לצפות כי ירידה זו תמשך, בראי לשים לב לעמלות השונות המתלוות לקבלת הכסף. אלו, משקלן היחסי הולך ועולה.

ביניהן מה שמכונה עמלת הקצאת אשראי. זו מגיעה עריין בבנקים רבים לרמה של כ־6.5 אחוזים לשנה. זוזוז רמה גבוהה מאוד של כחצי אחוז לחודש המתווה לעתים יקור של כ־25 אחוז של הריבית.

הבנקים לאומי ודיסקונט בבר החלו להוריד עמלת הקצאה זו, אך יש עוד מקום להתמקח עליה ולרורוש להוריד אל רמה של 4.5 אחוזים לשנה אם לא למטה מזה.

בקרן תגמולים בנקאית אטרקטיבית מביטוח חיים

לאחר ויכוחים רבים, אימים ואף פגיה לבית הדין העליון הפעיל האוצר החל מהחורש את התוכנית החדשה לביטוח חיים. לפי תוכנית זו יקבלו חברות הביטוח כ־4.3 אחוזים תשואה על השקעותיהן באגרות חוב של המרינה. זאת ירידה באחוז אחד (מ־5.3 אחוזים) שפרושה האמיתית הא ירידה של כ־19 אחוזים בתשואה המבוטחת.

חברות הביטוח הביאן החודש בהצעת הצרכים על הפוליסות החדשות בשעור ממוצע של 13 אחוזים.

ועתה כאשר המחירים – אי אם תרצו התשואה הריאלית ירדה – נשאלת השאלה מה לעשות. ובכן, אם ברשותך פוליסת ביטוח חיים בתנאים הישנים כדאי שתבדקו את האפשרות להנריל את תשלומי הפרמיה עבורה. שכן, כאמור תנאיה טובים יותר.

אם לא – כדאי שתבחנו אפשרות להצמרף לקרן תגמולים בנקאית שכן כמה מאלה נתנו בשנים האחרונות תשואה של יותר מ־6 אחוזים. אמנם קיים הבדל עקרוני בביטוח חיים – התשואה היא קבועה ומובטחת. לפי תורה. ואילו בקרן תגמולים היא תוצאה של עסקי הקרן. כמו כן בביטוח חיים אלמנם הביטוח גבוה יותר (וזה כמובן עולה בסף). ועל כן אם כבר יצרת לעצמך חסכון והבטחת את משפחתך למקרה של מוות, קרן התגמולים נראית מושכת יותר.

הצרכן הקטן ופשיטות הרגל או: הממשלה נגד לקוחות מקופחים

במקרים הרבים של פשיטות רגל של חנויות ועסקים הביאו את הרשות לצרכנות של ההסתרדות לחדש את מאבקה ששוף סוף יתקבל חוק בכנסת, לפיו צרכים ששלמו עבור סחורה שהזמינו (ויהיו אלה רהיטים, או דירה או מחשבים...) יהיו ראשונים בתור (לאחר עובדי החברות הפושטות את הרגל) לקבלת תמורה לכספם. אבל משום מה, כאשר מגיע הדבר לצרכנים הקטנים, שמים משרר האוצר ומשרר התעשיה והמסחר רגל לחוק שיום ח"כ ישראל קיסר, והא אינו מוכא לאישור הכנסת.

נראה, כי גם כאן, כמו בתחומים רבים אחרים, פועלת הממשלה לסובת האינטרסים של הגדולים - ובהם קודם בל הבנקים, חברות הביטוח ויתר הנושים שאינם מוותרים על זכויותיהם.

פרופסור סיני רוימש, מאוניברסיטת בר אילן שהוא יועץ של הרשות לצרכנות אומר, כי 3000 לקוחות נפגעו בשנה האחרונה מפשיטות רגל. כמה עוד אלפים צריכים להפגע כרי שהממשלה תפעל? שואל רויטש. ובינתיים הוא מציע לצרכנים שלא להסכים לשלם מראש עבור סחורה שלא קבלו אלא 20 אחוז מערבה לכל היותר. ונם תשלום זה לבצע עם צ'ק עליו כתוב במפורש „לא סחיר" כרי שהמוכר לא יוכל להעבירו לידיים אחרות וניתן יהיה לבטלו אם הסחורה לא תתקבל בלי להמתבן בתביעות משפטיות.

פגעי טבע צמצמו אספקת הדרים לתעשייה ב־50%

מאת דויד מרשיוב

בגלל פגעי טבע תצומצם אספקת פרי הדר לתעשייה בשיעור חמישים אחוז ובמקום 160,000 טונות הדרים שסופקו אשתקר לתעשייה יספקו הפרדסנים השנה לתעשייה רק 80,000 טונות. מנב"ל תגובה אכספורט משה רביגוביץ מסר לטופר „רבר", כי השנה פגעו ביבול ההדרים בסה־פגעי טבע. בשעת הפריחה היתה פגיעה בהדרים ודבר זה גרם להקטנת יבול ההדרים ב־100,000־ עד 150,000 טונות. רוחות סוערות ושתי מכות ברד במהלך חודשי החורף פגעו בחלק ניבר של הדרים ואלה נשרו על האדמה. בגלל הגשמים המרובים, אי אפשר היה לאסוף פרי זה והוא נרקב. בגלל סיבה זו ירדה כמות ההדרים בעוד 150,000 טונות.

ראשי ענף ההדרים תבננו השנה את העונה ליבול של מיליון ושלוש מאות וחמישים אלף טונו פרי, אולם כפועל היבול יניע לכרי מיליון ומאה אלף טונות בלבר, הוזה אומר רבע מיליון טונות פחות.

הפגיעה בתעשיית מוצרי פרי הדר ובראב הדרים השנה היא נרולה משום, שבגלל פגעי טבע בברזיל יש חסר בשוק העולמי של שלוש מאות אלף טונות רכז הדרים. עובדה זו הלעתה את המחיר לרכז הדרים בשוק העולמי ב־1300 דולר הטונה לכרי 2200 דולר הטונה. ויש ביקוש ניכר לרכז הדרים בשווקי העולם.

הירידה ביבולי פרי ההדר פגעה גם בייצוא הדרים ובמקום 40 מיליון תיבות ייצאו השנה מישראל רק 34 מיליון תיבות הדרים.

הירידה בייצוא הדרים ובאספקת תוצרת לתעשיית ההדרים תקסין את הבנסות הפרדסנים בסך 70 מיליון דולר בקירוב השנה. זאת על אף המחירים הטובים שהשיגו הדרי ישראל בשווקי אירופה בהשוואה לאשתקר.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות החלה לשווק את העדליונים עם מחרוזות מאבן שוהם שחורה ומאבן המטיט אפורה־שחורה. אבן השוהם שימשה לבגדי הכוהן הגדול ומאז השתמש בה אלכסנדר מוקדון משמשת לחריטת קמעות ונחשבת לאבן בני מזל ארית. בתמונה: מחרוזת משוהם (מימין) ומתמטיט (משמאל) עם עדליון „ריטונים בצפת" של נחום גוטמן.

עסק חדש: הרצת מסעדות

רואה חשבון איתן חריף פתח מסעדה חדשה "הקשתות" ביפו, ומתכוון למכרה ברווח הון פטור ממס תוך שנה

מאת סופר "דבר"

רו"ח איתן חריף, מי שהיה אחר השותפים־המיסדים של רשת המסעדות "קנטאקי פרייד צ'יקן" (שפשטה רגל) הבעלים הנוכחי של "צ'יקצ'קצ'יקן", פתח בימים אלה מסעדה חדשה כיפו העתיקה בשם "הקשתות". בהקמת המסעדה החדשה הושקעו כ־30 אלף דולר בלבר. את שטח המסעדה שכר חריף בשכירות מישנה מארם השובר אותו בעצמו מהתברה לפיתוח יפו העתיקה.

חריף, בעבר מרצה לחשבונאות במדרשת רופין, החלים להתמחות ביישום הקמת מסעדות. על פי חשבון שעשה, במסעדה החדשה ניתן יהיה להגיע תוך שנה למחזור שנתי של למעלה מרבע מיליון דולר. באשר אניע למחזור כזה אמכור את המסעדה כדי לממש רווחי הון פטוריים ממס, אומר ראואה החשבון לשעבר חריף. על פי הערכתו אם מחזור העסקים יגיע לכ־20% מהמחזור, כלומר לכ־100 דולר בשנה, אמנם לסכום כזה יוכל לקבל בעבור המסעדה (בתנאי השוק הנוכחיים) סכום של כ־200 אלף דולר, כלומר תשואה של כ־700% על השקעתו המקורית. איתן חריף החל את הקריירה שלו כמסעדן כאשר השקיע כמה עשרות אלפי דולרים ברשת המסעדות "קנטקי פרייד צ'יקן", שהוקמה בראשית העשור. המשקיעים הרים שהקימו "את הרשת דרשו משותפיהם הישראליים כ־3,000 דולר בעבור כל אחוז בבעלות וכשליטה. לחריף, שנגש את עיסוקיו מבוקשת בבעבר ונס ערבויות „כור" וחברות בנות אינן מקובלות במיוחר. לעומת זאת, עריין נחשבות כביטחון מבוקש ערבות „כלל", ערבות „תנובה" וערבות „המשביר".

בתחום מימון צמור יש יציבות ברמות תשואות לפקרונות זאת בשלב ירידה מסויימת בביקוש לאשראי בבנקים ונגר יציבות בהיצע אשראי שמקוד בבלכרים והברות ביטוח. קופות גמל מיצו את אמצעיהן ובאחרונה היו בחלקן פריזות. לאור זאת, שלמו עבור פקרונות לחמש שנים 7.6 " 7.5 אחוז.

במימון דולרי אין פעילות בשל העדר ערבויות בנקאיות. בנקים, כידוע, מעדיפים לתת אשראי ולא ערבויות.

בהודעה חריפה שפירסם „אגר":

אוטובוס „הארגז" יקרים בעשרות אחוזים מאלה המורכבים בגרמניה

מאת אריה אדר

שרב הפגישה הסכרעת בין „אגר" ל„הארגז" על הזמנת 400 אוטובוסים חדשים מרגן הקואופרטיב, כי הוא נדרש לשלם בעד כל־הרכב שיורכבו בארץ „עמרות אחריות" יתתי ממחירים של אלה המורכבים בגרמניה, שיאיבותם עולה" על אלה של „הארגז".

את הודעה, המנוסות בחריפות חריגה, פירסם „אגר" באמצעות משרד יחסי ציבור חרש, שאת שירותיו שכר באחרונה. נציגי „אגר" עומרים להיפגש מחר עם נציגי „הארגז" כרי לסכם את המ"מ על הרכבת 200 אוטובוסים בשלב זה.

מנכ"ל „הארגז" שלמה ברכה סירב אמש להגיב על הפירסום, אולם נודעים תעשייתיים מכחישים בתוקף את טענת „אגר".

„אגר" אמור להגטייד ב־2,000 אוטובוסים בעשר השנים הקרובות, בכמות של 200 בשנה. בגלל העיכוב בחתימת ההסכם עם הממשלה יקבל הקואופרטיב השנה 400 אוטובוסים, שמחציתם יוכנו ב„הארגז" ומחציתם ב„מרכבים".

שוק אפור / דן שלם

נמשך צמצום הפעילות

בשוק האפור נמשכת מגמת חוסר העניין.

בעסקות המימון המעטות נרשו בטחונות טובים יותר מבעבר. עמילי המכס, שהם מקור מימון חשוב ללקוחותיהם היבואנים, מנסים לצמצם מסגרות אשראי ולרורש בטחונות נוספים כמו ערבויות אישיות וערבויות נוספות, בנוסף לטוכין המשועבר, בשל חשש מהיקלעות יבואנים וקמעונאים לקשיים, בעיקר בענפי סקסטיל, חלפי רכב ומוצרי חשמל. שעורי הריבית הנהוגים כיום בעסקאות נכיון נעים בין 4־7 אחוז. עמילי מכס גדולים נותנים ללקוחות מימון קצר בריבית בנקאית מקובלת בתוספת 1–1.5 אחוז, דהיינו כ־4.5־5 אחוזים לחודש. לקוחות גדולים במיוחד יקבלו מימון כ־3.5 אחוזים.

מעריכים כי הורדת ריבית בנקאית ללקוחות תפנע בשוק אפור ותביא להורדת ריבית ללקוחות נבחרים בעוד שלקוחות עם רמת סיכון גבוהה יותר, ילוו בריבית מירבית עד 7 אחוז, או לא ילוו כלל. כיום נכללים בקבוצות סיכון גם נופים תעשייתיים וחלק מהקיבוצים שנקלעו לחובות. יצוין כי ערבות גוף התישבותי אינה מבוקשת בבעבר ונס ערבויות „כור" וחברות בנות אינן מקובלות במיוחר. לעומת זאת, עריין נחשבות כביטחון מבוקש ערבות „כלל", ערבות „תנובה" וערבות „המשביר".

בתחום מימון צמור יש יציבות ברמות תשואות לפקרונות זאת בשלב ירידה מסויימת בביקוש לאשראי בבנקים ונגר יציבות בהיצע אשראי שמקוד בבלכרים והברות ביטוח. קופות גמל מיצו את אמצעיהן ובאחרונה היו בחלקן פריזות. לאור זאת, שלמו עבור פקרונות לחמש שנים 7.6 " 7.5 אחוז.

במימון דולרי אין פעילות בשל העדר ערבויות בנקאיות. בנקים, כידוע, מעדיפים לתת אשראי ולא ערבויות.

מעות / איתן יעקבסון

אישור ניכוי במקור מביא לפתיחה מיידית של תיק במס הכנסה

אזרחים רבים שפותחים עסקים זקוקים לאישור של ניכוי מס במקור בשיעור מוקטן. לפי סעיף 134 לפקודת מס הכנסה, רשאי נישום לפתוח תיק במס הכנסה תוך שלושה חודשים מיום פתיחת העסק. אולם, אם הוא צריך אישור על ניכוי מס במקור – עליו לפתוח מיד תיק במס הכנסה. ומה זה אומר? שהוא יקבל פנקס מקדמות מהר יותר. במרכז הצהרת־הון תישלח אליו מהר יותר. כידוע, עם פתיחת תיק במס הכנסה – נשלחת לנישום הצהרת־הון ראשונה.

מנסים להדוויח משורט טכני במניות הסדר

משקיעים שיש להם מניות הסדר ל־1988, של בנק המזרחי או בנק הפועלים יכולים להדוויח מעת לעת, ע"י מכירה בשורט טכני.

כיצר? נאמר שיש לך 10 ע"נ פועלים ע"ש. בבורסה מתפרסם עורף ביקוש לפועלים למוכ"ז. לפי כללי המסחר בבורסה אתה רשאי למכור בחסר 10 ע"נ פועלים למוכ"ז. מרוע? כי אתה יכול לכסות את השורט עם 10 ע"נ פועלים ע"ש שברשותך. זה לא מכירה בחסר שחייבת השאלה. זה שורט טכני. מה הרווח? עליית השער של פועלים למוכ"ז יוצרת יתרון בשער לעומת השער של פועלים ע"ש. ע"י המכירה בשורט מכני, אתה מכרת למעשה את פועלים ע"ש בשער גבוה יותר.

כמה באמת נותן המק"מ?

בימים האחרונים גדלו מחזורי העמקות במ.ק.מ להיקף של עשרות מיליוני שקלים ליום מסחר בבורסה. נראה, שבופים סוטריים ומשקיעים גדולים שמים את בספם כאפיק השקעה זו. הסיבה: הריבית באפיק זה גבוהה יחסית לריבית המשולמת על פקרונות בבנקים, וכמרכן מ.ק.מ הוא נכס נזיל, סחיר ועביר. כמה מקבלים ב־מ.ק.מ? תשואה שנתית אפקטיבית של 17% שזה 8.2% לחצי שנה. מזה צריך לנבות 0.2% עמלות קניה ומכירה. על כל פעולה מבין השתיים משלמים 0.1% עמלה. במרכן רמי שמירה של ני"ע לוצי שנה זה 0.2%. או כמה נשאר? 7.8% ביצתיים. ומה עוד? כשאתה קונה מ.ק.מ מחייבים את חשבון העו"ש שלך למחרת וביצתיים הכסף בפו"ק בריבית 11% ליום עסקים אחר. כאשר אתה מוכר מ.ק.מ מזכים אותך למחרת. אם אתה צריך אתהכסף, יעלה לך אשראי ליום אחד בין 27% לשנה לבין 36% לשנה. כלומר חצי פרומיל בערך. לסיכום: מ־8.2% ברוטו נשאר לך 7.75% נטו. ואיזה ריבית אפקטיבית זה מייצג? 16% לשנה, ממש במו שיעור עליית המדד החוזי בשנה.

מתי יש לשלם עמלה לחבר בורסה?

משקיעים בבורסה אינם יודעים תמיד, באיזה מקרים מגיעה עמלה לחבר הבורסה שרדבו הם פועלים. חבר הבורסה הוא בנק או ברוקר. (1) כאשר לקוח נותן פקודה לחבר הבורסה ותיא מתבצעת – הלקוח חייב לשלם עמלה לחבר הבורסה עבור ביצוע העסקה בבורסה. (2) כאשר לקוח נותן פקורה לחבר הבורסה והעסקה לא מתבצעת בגלל הגבלה בשער (לימיט) שנתן הלקוח – ראשי חבר הבורסה לגבות מהלקוח עמלת מינימום שהיא כיום בת 5 ש"ח. אולם, חבר הבורסה יכול גם לפסור את לקוחו מתשלום עמלה. בדרך כלל פורטים חברי הבורסה מעמלה בסקרה זה, לקוחות גדולים או מנהלי תיקים. (3) באשר לקוח נותן פקורה לחבר הבורסה, ובניירות הערך נקבע שער הקנים בלבר או מוכרים בלבר – או מתבצעת הפסקת מסחר – ולא נוצרו עסקאות בשל כך – לא יחוייב לקוח בתשלום עמלה לחבר הבורסה. אם חוייבת בעמלה, במקרה זה, רדוש מחבר הבורסה להחזיר לך אותה מיד.

נסעת לחו"ל? מס הכנסה מתעניין בך

שלטונות מס הכנסה זימנו באחרונה אזרחים שנסעו תרבה פעמים לחו"ל, למשרדי מס הכנסה. במס הבנסה מעוניינים לרעת את מקורות המימון של הנסיעות הללו.

ככלל, הממשלה לא צריכה לבלום מגמה של נסיעות של אזרחים לחו"ל. מרוע? כי היא מרוויחה מס נסיעות, היטל על שירותים מיובאים והיטל רבישת ממ"ח. יתרה מזאת, מס הכנסה יבול לשלוח לאזרח שנסע לחו"ל פעמים רבות – הצהרת־הון. בעת בריקת השוואת ההון יוסף להונו של האזרח סכום ההוצאות שהוציא לצורך הנסיעה לחו"ל.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

הודעה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, הליטה, בהישור שר הפנים, לאשר תבנית מס' 2031, שבר מס' 2 לשנת 1978 של תבנית משרשת מס' 828 ב' ת"א–יפו.

השטחים הכלולים בשינוי התבנית ומקומם:

גוש: 6628 חלקי חלקות: 484, 485, 486, 524 ו־552 שבר הדקה, רחוב רקנאטי, רמת אביב ב'.

עיקרי הוראות השינוי:

לשנות את אופן הבנוי בשטח התבנית ע"י:

א. קביעת הגדלה של בניני המגורים הקיימים, כמפורט בתשריט.

ב. קביעת מירחחים צדדיים בין הבניינים, כמפורט בתשריט.

ג. קביעת הגדלה של שטח דירה, כמפורט בתשריט.

הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 2583 שנת תש"מ עמוד 584

השינוי האמור בחוברת שאישרה הועדה המחוזית, ביחר עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרחבי בהא

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

מה עדיף: פריון מלוות או החזקתם

החודש מתחיל פריון מלוות ממשלתיים - מימי תקופת מלחמת יום הכיפורים. כרי לקבל את הסכום הפריון בשקלים חרשים, יש להכפיל את סכום השוחר הנקוב בשקלים „ישנים", בשער לפריון ולחלק ב־100. השער מחושב לשחר נקוב של „100 שקלים „ישנים". להלן שערי פריון סופי לחודש אפריל 1988.

המלוה	תעודה עם תלוש מס' 2	תעודה עם תלושים מס' 2־2	תעודה ללא תלושים
מילוה בטחון 72 מרץ 72	–	–	1,024.613
מילוה בטחון 72 מרץ 74	–	–	519.063
• מילוה מרצון סדרה ב'	626.327	630.523	626.306
• מילוה מרצון סדרה ג'	519.019	523.060	518.998
• מילוה מרצון סדרה ד'	474.731	478.720	474.711
• מילוה מלחמה 74 מרץ 74	519.019	523.060	518.998
• מילוה מלחמה 74 מרץ 76	304.443	307.863	304.426
• מילוה מלחמה על שבח 74 (מרץ 74)	519.019	523.060	518.998
• מילוה מלחמה על שבח 74 (מרץ 75)	420.197	423.927	420.178
• מילוה מלחמה על שבח 74 (מרץ 76)	304.443	307.863	304.426

• לתשומת לב - המילות אלה איפשר חוקן מומנו, לא לפרוע את תלוש מס' 2 בשער שנקבע, ולהגישו לפריון בשער פריון הנעודה, בעוצא הצמרה מיוחרים. יש איפוא, לבריק את תלוש מצורף, ולחשב בהתאם.

האם כראי להמשיך ולהחזיק במלוות? נראה שלא. שכן, הם מבטיחים הלא ריבית של 3% לשנה (צמוד) ואילו בשוק יש היום הנפקות ותוכניות חסכון בריבית (תשואה) של 4.5% לשנה. ובתוכניות אלה הכסף נזיל יותר מאשר בתוכנית האזרחה של המלוות הממשלתיים.

שערי מטבע חוץ ביום 13.04.88

המטבע	בנקנוטים: לאומי קניה	לאומי מכירה	המעלים קניה	המעלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות: לאומי קניה	לאומי מכירה	המעלים קניה	המעלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.60	1.55	1.60	1.55	1.60	1.5652	1.5848	1.5672	1.5868	1.5672	1.5869	1.5760
1 כתרק נרמני	0.90	0.94	0.91	0.95	0.91	0.95	0.9240	0.9355	0.9255	0.9371	0.9273	0.9390	0.9309
1 ליש"ט	2.81	2.94	2.84	2.97	2.84	2.97	2.8854	2.9216	2.8871	2.9232	2.8899	2.9263	2.9067
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2727	0.2761	0.2731	0.2765	0.2729	0.2763	0.2746
100 יינים יפאנים	1.21	1.26	1.21	1.27	1.21	1.27	1.2358	1.2515	1.2550	1.2584	1.2379	1.2415	1.2424
1 גולדן הולנדי	0.81	0.84	0.81	0.85	0.81	0.85	0.8251	0.8354	0.8244	0.8347	0.8249	0.8355	0.8298
1 פרנק שוויצרי	1.09	1.14	1.10	1.15	1.09	1.15	1.1156	1.1296	1.1178	1.1318	1.1178	1.1319	1.1248
1 מרק מערבי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2638	0.2666	0.2634	0.2667	0.2635	0.2666	0.2648
1 מרק נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2489	0.2520	0.2493	0.2524	0.2492	0.2524	0.2506
1 מרק פיני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2414	0.2444	0.2417	0.2447	0.2415	0.2445	0.2430
1 כתרק שוודי	0.38	0.39	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3862	0.3910	0.3863	0.3911	0.3871	0.3920	0.3890
1 דולר קנדי	1.24	1.29	1.25	1.30	1.24	1.31	1.2646	1.2806	1.2700	1.2859	1.2659	1.2818	1.2750
1 דולר אוסטרלי	1.07	1.18	1.12	1.21	1.15	1.21	1.1661	1.1807	1.1656	1.1802	1.1630	1.1797	1.1722
1 דאנר דרא"ם	0.47	0.56	0.44	0.60	0.46	0.60	0.7265	0.7356	0.7273	0.7363	0.7273	0.7364	0.7306
10 פרנקים בלג"ם	0.43	0.45	0.45	0.46	0.43	0.45	0.4597	0.4452	0.4452	0.4487	0.4435	0.4489	0.4451
10 שילינגים אוסטריים	1.29	1.35	1.29	1.36	1.29	1.36	1.3164	1.3329	1.3178	1.3345	1.3203	1.3369	1.3252
1000 לירות איטלקיות	1.21	1.28	1.23	1.50	1.28	1.51	1.2487	1.2645	1.2307	1.2663	1.2512	1.2670	1.2565
1 יחל (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9197	1.9458	1.9245	1.9485	—	—	1.9351
1 דינר ירדני	4.51	4.57	4.33	4.61	4.37	4.67	—	—	—	—	—	—	4.5862
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.02	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0441
1 ליירה מצרית	0.64	0.60	0.60	0.64	0.62	0.67	—	—	—	—	—	—	0.7013

„סוויסה גילה מסירות לבנו, אבל ניסה להדיח עדים לעדות שקר"

רפי סוויסה נדון ל־6 חודשי מאסר ע"ת ולקנס 3,000 ש"ח ● יגיש ערעור

(עז). – רפי סויסה, מי שהיה מנכ"ל שירות בתי הסוהר וחבר כנסת, נידון אתמול לשישה חודשי מאסר על תנאי ולקנס בסך 3,000 ש"ח, לאחר שהורשע בבית משפט השלום ברחובות באחריות עדים וכבטיחון לבריות אליבי לבנו דוד. כזכור, בנו נעצר בחשוד בהתפרצות לדירות. משפטו של דוד הסתיים לפני כחודש, והוא זוכה מחמת הספק.

„אין דופי בכך שסוויסה גילה מסירות לבנו וניסה לשכנע את המשטרה בחפותו. אלא שבנסיון להריח עדים למסר עדות שקר עבר את העבירות המיוחסות לו ואני מרשיע אותו אשם", אמר השופט נסים ישעיה, בפסק דינו המפורט והארוך.

בעוד יוצא דופן ביקשה התובעת עו"ד קלרה רבינוביצ'ו להתחשב בעובדה, שמדובר כאן באב מסור שפעל בלהיטות יתר כדי להציל את בנו. „ושאירי את זה אולי לסניגור", העיר השופט בחיוך, אך התובעת עמדה על תובעה להשמיע טענות גם לטובת הנוגע של האיש.

„אני מציעה לבית־המשפט להסתפק במאסר על תנאי וקנס כספי", אמרה התובעת. יחד עם זאת הצביעה התובעת על כך, שהעבירות החמורות, שבהן הורשע סויסה „מתחרות תחת אושיות המשפט". „המדובר באיש ציבור לשעבר, אדם שעדיין רוצה בעתיד לשוב לזירה הציבורית, והאנשים כאלה רדופות אמות מידה מיוחדות", אמרה עו"ד רבינוביצ'ו.

הסניגור עו"ד חיים משגב אמר, ששולחו מוסיף לעמוד על כפירתו ויגיש בפני הגראה ערעור לבית המשפט המחוזי.

השופט ישעיה ציין בפסק דינו, כי הסתמך על עדותן של דוד סויסה, כלתו של הנאשם ואשתו של דוד, חגיתו וחיותה, אמה של דוד, כי רפי סויסה שידל אותן למסור עדות שקר.

השופט ציין, שהיחסים של רפי סויסה עם חיותה ודוד הין תקינים ונשארו כאלה גם כיום, ולא היתה כל סיבה שהשתיים ידגו להפליל.

השופט שיבח את הופעתו בבית־המשפט של ניצב משנה שמעון סביר, ראש אגף לחקירות פשעים חמורים במשטרה, אחיו של רפי.

רפי, שהתייצב בלהיית אשתו, בנו דוד, ודד ובני משפחה רבים אחרים, הלה לבוש בקפידה בחליפה תכלת בהירה על חולצה ורודה ועניבה חומה. הוא ישב לבדו על ספסל הנאשמים ושמר על פנים חתומות. כשנתבקש לומר דבר לפני מתן גזר הדין שתק. לעתונאים אמר אח"כ: „בנראה שלא שתיתי את כוס התרעלה עד תום. אני לא שיקרתי ולא גנבתי".

חברות סרטים מארה"ב מאיימות: נפסיק להפיץ סרטים בישראל

ועדה של האו"ם תדון בהתרחבות השידורים הפיראטיים בארץ

מאת נתן רוזני, סופר „דבר" לענייני משטרה

ועדת מומחים של האו"ם תתכנס בחודש הקרוב בלונדון כדי לדון בצעדים נגד זיוף סרטים ותרגון בין השאר בהתפשטות המראיגה של שידורי טלוויזיה פיראטיים בכבלים בישראל.

התאגדות חברות הסרטים האמריקאיות, שמושבה בניו־יורק, מבקשת להעלות לדיון בפורום זה את התופעה המראיגה בישראל, שאין לה אח ורע בהיקפה במדינה אחרת בעולם. החברות האמריקאיות, הדואות עצמן נפגעות מהשידורים הפיראטיים, מטרידות ביותר מהתמוטטות מערכת שלטון החוק בישראל בתחום השמירה על זכויות יוצרים. ישראל תתומה על האמנות הבין־לאומיות בנושא זה ונתונה ערכה ממוניטין של מדינה שומרת חוק.

החברות הציעו להפסיק לחלוטין להפיץ סרטים חדשים בישראל ולהפסיק למכור סרטים לסלוויזיה הישראלית, עקב הפגיעה בזכויותיהם והירידה בהכנסותיהם מהקרנת הסרטים בארץ, שנגרמו בעיקר בשל התרחבות השידורים הפיראטיים בכבלים.

חברות הסרטים האמריקאיות תובעות מנציגיהם בישראל לתבוע בדחיפות מהממשלה ומרשויות החוק לעשות לבלימת גנע הפיראטיות בכבלים, לפני שינקטו צעדי חידום, המתוכננים על־ידן.

שחזור גולגולת של תינוק עם ראש גדול מדי בניתוח נדיר ב„סורוקה"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

בניתוח נדיר ומסובך, שבוצע בבית־החולים „סורוקה" בבאר שבע, הצליחו רופאים לשחזר בהלגולת של תינוק, לאחר שנולד עם ראש גדול מהרגיל, שהלך והתרחב מלפי מעלה.

מדובר במום נדיר, הנוצר כתוצאה מסגירה מולדת או מקדמת מדי של תפרי הגולגולת. בתופעה זו, הנדחסת לתחכוצות המוח, מתפתחת הגולגולת כלפי מעלה או לרוחב ובראי יצורת, בצד פגמים אסתטיים בולטים, גם נזק תפקודי כבד, המתבטא בפיגור שכלי, חוסר יכולת ללכת ופגיעה במערכת הראיה עד כדי אובדנה.

התינוק, אחמד אבו מדיגם, בן למשפחה בדואית בנגב, נולד לפני שנה וארבעה חודשים. אביו, סלים, הבחין כי ראשו גדול מהרגיל. רופאי מחלקת כירורגיה־ילדים בקו את התינוק הגיעו למסקנה, שיש לנתחו מיד. בניתוח מורכב ומסובך, שארך חמש שעות ושישלב מיפול נוירוכירורגי ופלסטי, שוחזרה גולגלתו של התינוק מחדש.

במהלך הטיפול, הושארו פתחים רחבים מאד בין עצמות הגולגולת, כדי שסגירתם תהיה אטית ותיארך בין שנה עד שנה וחצי. מעל העצמות הונח קרום העצם, שאמור לסייע בתהליך הסגירה הדרגתית. התינוק נותח פעמיים ועתה, לאחר שהטיפול הובתר בהצלחה, הגולגולת שבה לגודלה הרגיל. „עכשיו הרופאים שבע. תיקון הפגם האסטטי יוכל התינוק לתפקד באופן תקין ולא בעיות־בריאותית", ד"ר דני האובן, מהמחלקה הפלסטית בבית החולים, מסר אתמול כי זהו הניתוח הראשון מסוגו המבוצע במערכת של קופת חולים. בחמש השנים האחרונות, בוצעו ניתוחים כאלה רק בבית החולים „הדסה" עין כרם בירושלים.

ראשו של אחמד לפני ואחרי הניתוח. (צילום: ישראל יוסף)

רובינשטיין: להעמיד תקציב לערוץ השני

מאת דניאל בן־סימון, סופר „דבר"

שר התקשורת לשעבר ד"ר אמנון רובינשטיין פנה אל שרי האוצר והתקשורת להעמיד מיד תקציב מיוחד להמשך הפעלת הערוץ השני. רובינשטיין הסביר, שאם לא ייעשה כך, ייסתם הגולל על היזמה לקיומו של ערוץ נוסף ולשבירת המונופול של רשות השידור.

קודם לכן דרש משרד האוצר להפסיק לאלתר את שידורי הערוץ השני מפאת חוסר תקציב. בפגישה שנערכה בין השר גד יעקבי לבין השר נסים הבהיר האחרון, כי אין למשרדו בוגנה כלשהי להקצות תקציב נוסף להמשך פעילותו של הערוץ השני.

משרד התקשורת הציע לפתור את המשבר הכספי באמצעות שידורי חסות. העניין מצוי עת בבדיקתו של היועץ המשפטי לממשלה.

כביש ואדי ערה נחסם ל־3 שעות בגלל תאונה

מאת מרדכי חליפה, סופר „דבר"

כביש ואדי ערה נחסם אתמול בצהריים לשלוש שעות בעקבות תאונת דרכים, שבה נהרג אדם אחד ו־20 נפצעו ביניהם ילדי.

בתאונה ליד תחנת משטרת עידון היו מעורבים אוטובוס אגד", רכב־מסחרי עמוס יקרות ומכונית פרטית.

עדי ראייה מסרו, שנהג המסחרית נסע במהירות מופרזת מביוון עפולה לחדרה. ניסה לעקוף סמיטריילד וכשראה שהאוטובוס בא ממולו ניסה לרדת לשוליים. נהג האוטובוס הבחין במסחרית, האיט את נסיעתו, ירד לשוליים, אך נהג המסחרית התנגש חזיתית בצד השמאלי של האוטובוס, המסחרית נמעכה כליל והנהג נהרג במקום.

קיר מגן לאנייה

דיירי „בית האניה" בקרן הרחובות לבנדה ולה־גרדיה בתל־אביב (ראה צילום) ביקשו מעיריית תל־אביב להקים קיר חוסם רעש, כדי להקל על חייהם במקום הנחשב להומה ביותר בתל־אביב בגלל קרבתו לתחנה המרכזית. תומא שיק, מדיירי המקום, פנה בשם כמה מהדיירים לעיריה כדי שזו תערוך בדיקת רעש במקום. העיריה השיבה, כי היא אינה רואה סיבה להקמת הקיר. התושבים ממשיכים לדרוש הקמת קיר חוסם רעש והם דוחים טענת העיריה.

(כתב: נתן רועי; צילום: ישראל סימיונסקי)

כינוס ראשון על היודנראט בהשתתפות כמה מפעיליו

מאת נתן רוזני, סופר „דבר"

כינוס ראשון, שיעסוק במושג היודנראט בגטאות, מתקיים היום בתל־אביב בנוכחות אנשים, שהיו מעילים ביודנראט.

תנועת „לפיד", התנועה להנחלת לקחי השואה, ומנה לכינוס את אחד ממזכירי „מועצת היהודים" היחידים שנותרו בחיים ומתגורר בישראל, עורך הדין אברהם תורי מתל־אביב. לאחר פנייה סופר „דבר" אליו, והוא ביטל את השתתפותו, כפי הנראה מחשש לסיקור עיתונאי וציקורת ציבורית.

בימים האחרונים הוציאה התנועה הודעה מתוקנת על הכינוס ובו היא מציינת, כי עורך הדין צבי צימרמן, לשעבר סגן יו"ר הכנסת ושגריר ישראל בניו־זילנד, יציר בכינוס על התקופה, שבה שימש מנהל מחלקת הסעד ביודנראט (מועצת היהודים) של גטו קראקוב שבפולין. יחד עמו תמסור עדות ריפה הירודג, לשעבר מזכירת משרד המסחרים, שהיה כפוף לראש היודנראט בגטו לודז'.

כל נטיון לצוף לדיון אנשי אקדמיה, שיביעו דברי ביקורת או הערכה או יקיימו עימות עם אנשי היודנראט נתקלו בקשיים. אנשי התנועה פנו לאנשי אקדמיה, אך אלה סירבו להמציע בכינוס.

תלמיד נשלח הביתה להביא מחברת ששכח ונהרג בתאונה

ועדת חקירה במש' החינוך לחקירת אחריות המורה

מאת יעל פישוביץ, סופר „דבר" לענייני חינוך

ועדת חקירה, שמונתה על ידי מנכ"ל משרד החינוך, בודקת בימים אלה את מידת אחריותה של מורה לגבי תלמידיה. זאת בעקבות מקרה דיה, שאירע בדמת השרון לשני חמשת הספר. תלמיד מבתיה ר' בבית הספר „שילה" במנריאל, נרח כבדה, נשלח לביתו על־ידי מדריכו קרוב מחמת הטיעור כדי להביא חוברת ששכח. בדרכו הביתה נדרס התלמיד למוות.

מנהל בית הספר, בנימין כבדה, קרוב של הילד שנדרס, עשה מאמץ כדי להרגיע את הרוחות בקרב המשפחה והורי התלמידים בבית הספר, כדי שהמקרה לא יתפרש כשליחות הילד את מותו. תושבי מנריאל, שהשתתפו בהמוניהם בהלווייה, סעדו כי המורה נכשלה במילוי תפקידה בכך ששלחה את הילד בזמן הטיעור ותבעו הסקת מסקנות לגביה.

יצוין, כי לפי נהלי משרד החינוך אין לשלוח תלמידים לביתם בזמן השיעורים, אלא על פי אישור מיוחד.

מנכ"ל משרד החינוך ד"ר שושני מסר, כי ועדת החקירה שמונתה על ידיו תגיש את מסקנותיה תוך שבועיים ימים.

מנהל בית הספר שילה בנימין כברה הגיב: „זהו מקרה טרגי. כל הנדרים נפגעו מהמקרה, גם המורה שבוודאי לא רצתה לשלוח את הילד אל מותו." בתשובה על שאלה בדבר המסקנות לגבי המורה אמר כברה: „עליהו להמתין למסקנות ועדת החקירה של משרד החינוך."

שיפור שכר בדואר: כל 4,500 העובדים יועלו בדרגה אחת

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

כל 4,500 העובדים ברשות הדואר יהנו בשיפור בשכר על־ידי העלאתם בדרגה אחת.

כך קובע הסכם קיבוצי מיוחד, העומד להיחתם בימים הקרובים בתום תקופת מעבר שנמשכה כשנה. בהסכם נקבעו כמה תפקידים חדשים ברשות הדואר, כגון „מנהל מחוזי לשירותי דואר מהיר", „מנהל אגף שיווק" ו„מנהלים מחוזיים" לשליחים, דוחים וחבילות.

עוד קובע ההסכם, כי שבעת המחוזות יתבטלו ובמקומם יוקמו חמישה מרחבים. כן מוקם אגף שיווק ועסקים.

מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בן עמי, מסר שרשות הדואר, שהוקמה לפני כשנה, פועלת כמשק מנוה. ומומכם שבכל שיעלו הכנסותיה ותגדל רווחיותה – יתבטא הדבר בהעלאת שכרם של העובדים ובאופן זה תגדל המוטיבציה של העובדים. לדבריו, כבר בשנה הראשונה להפעלתה, פועלת רשות הדואר תוך איזון תקציבי ללא הפסדים.

בוחבוט מציע להעניק חסינות לראשי ערים 'שיעבדו בשקט'

המשטרה ביטלה החקירה נגד ראש מועצת מעלות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

„חטאל שלי הוא שאני אדם חזק מדי. בנשמה. אמרתי, היה קרה אחרי מה שקרה עם אנשים יותר חזקים וגדולים ממני מכל הבחינות", כך סיכם אתמול ראש המועצה מעלות ערשיחא שלמה בוחבוט את תקופת חקירתו על־ידי חוקרי השלוחה הצפונית של היחידה הארצית לחקירת הונאה בעקבות תלונות, שהגיש נגדו במשטרה קבלן חקיקי מאזרחי הלשכה.

החקירה נגד בוחבוט הסתיימה בקבלת מסמך מסקנות ומדיניות, תכ נאמר שאין כל בסיס לתלונות שהוגשו נגדו.

סופר „דבר" מזכיר, כי זו פעם שנייה תוך שמונה שנים, שבו מודיעה הפרקליטות לבוחבוט, כי תיקי החקירה שנפתחו נגדו נסגרו.

ב־1980 הוגשה חקירה מסועפת נגדו, אולם כעבור שלוש שנות חקירה נסגרו התיקים.

בוחבוט קובל קשות נגד משטרת ישראל, שלדבריו קיבלה תלונה מאדם הידוע במעלות כאיש ליסוד. „עושה צרות תמידי". „המשטרה ידעה שמדובר באיש ליכוד, שאנשי סיעתו במועצה המקומית הגבר כנסת דחפו אותו כדי לחסל את בוחבוט פוליטית," אמר בוחבוט.

בוחבוט מציע כעת לצאת במאבק כדי שהכנסת תחוקק חוק, שיעניק חסינות לראשי ערים כמו לחברי כנסת, „כדי לעבוד בראש נקי". לפי הצעתו, כמקרה של קבלת תלונה נגד ראש עיר, תתנהל חקירה שקטה, ואם יימצאו נגדו ראיות, ועדה שתקום במרכז השלטון המקומי תסיר ממנו את חסינותו. בוחבוט מבטיח, כי כבר היום יניח את הצעתו בישיבה של הנהלת מרכז השלטון המקומי.

מאסר עולם לרוצח בת"א

(עז). – מאיר בצלאל, בן 45, מתל־אביב נידון אתמול למאסר עולם, לאחר שהורשע ברצח זאדי מעברי, בחבות ובעזרת אבן כבדה, על רקע של סכסוכים משפחתיים בבית הנאשם.

יריד דוכנים בשבת בת"א ברב־מכר

מאת אמיר שוחרים, סופר „דבר"

יריד דוכנים, שישלב מכירת מוצרי צריכה, דוכני מזון מחיר ולוגה פארק יפעל בשבתות בקומה השניה של בנין רב־המכר בכיכר תל־אביב וחיפה, הזל מהיום 23 לחודש זה.

השוק יופעל לתקופת נסיון בקומה שמעל הרב־מכר על ידי „חות שמיר", חברה בבעלותו של אברהם פילק, השותפה עם „תנובה" בבעלות על מבנה הרב מכר. אם יעלה הנסיון יפה, יוכשר שטח כן 50 דונם צמודים לרב־המכר להפעלה קבועה של היריד.

נער התחזה לשוטר והמציא תאונות בקשר

מאת נתן רוזני, סופר „דבר" לענייני משטרה

נער בן 19 מיפו נהג בתחלך הנודשים להתחזות ברשת הקשר המשטרתית כשוטר, דיווח על תאונות דרכים פיקטיביות והזעיק למקום „האירוע" ניידות האמבולנסים.

במרצת החודשים האחרונים נהג אלמוני לחדור ברשת הקשר של עניי התנועה בתל־אביב על תאונות דרכים שלא היו ולא נבראו. לאחר תקופת מעקב ארוכה הוקלטה אחת משיחותיו של הנאש על ידי מעבדת הקשר של מד"א, ואיש המעבדה זיהה את קולו.

אתמול נעצר הנער בן ה־19 תושב יפו. לפי החשד, הוא נהג להיכנס לניידות משטרה שעצרו בצד הדרך ולהפעיל את מכשירי הקשר שלהם.

אנו כואבים ודואבים על פטירת אחותנו

שולמית פלמר

לבית פולישוק

שנפטרה בארה"ב לאחר מחלה קשה

פנינה ויצחק פולישוק

רחל חומיסקי

ומשפחות פולישוק חומיסקי

וצוריאנו

לזכר פנינה ויצחק פולישוק

משתתפים בצערכם על מות האחות

שולמית פלמר ז"ל

לבית פולישוק

בית „דבר"

לזכרנו

שמואל ירדני

משתתפים בצערך הכבד במות

אחיך ז"ל

בית סולל־בונה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת האם והסבתא היקרה

חנה (בת מנחם בר־עם) צוף

ההלוויה תתקיים היום, יום חמישי כ"ז בניסן תשמ"ח 14.4.88 בשעה 12.00 בבית העלמין בחולון

המשפחה האבלה

חוזרים לעתונות טובה

דבר

קוא מחר

דבר השבוע

צה"ל על הכוונת

מוטה גור, אמיר אורן, טלי זלינגר

המפד"ל כנייר לקמוס המועמדים הערבים של „העבודה"

עליה ולך על בחירות 88'

בחזרה לפולין: מלוחמי הגטאות עד למרגלות הקרפטים

זמרה וצביקה דרור

ויטנאם הקטנה בגבול בתים

נתן רוזני

אנטומיה של בגידה

שמשון ארד

חיים באר, אמנון כלע, יעל פישביץ, דני רובינשטיין, הדה צימרמן, גדעון קוץ, אריה ארד, צבי איל, יוני לסר, יגאל תומרקין, יעל יאירי, מלי בהן, אהרן שמי, מרטיק, אבירמה גרון, יאיר גרבוז, דרור שרביט, אוריאל בן־עמי, דן בן־אמוץ, אברהם בוגר, חגי אשר, חיים גורי, יוחנן סמילנסקי

„משא" לספרות ולאמנות

עירית תל־אביב־יפו

הניפו דגלים ביום העצמאות תשמ"ח

תל־אביב־יפו בכחול־לבן

ליום העצמאות ושמ"ח אני קורא לתושבי העיר תל־אביב־יפו ובעצם לכל אזרחי הארץ, להמנון דווקא בימים אלה באווה לאומית ולהזיז ולחלות בכל מקום את דגל הלאום. בואו נעבוד את הארץ בכחול־לבן. צבעו הלאומי. תעשה את יום העצמאות הזה באופן מיוחד לזכר של הזדהמות רוח.

שלמה לקיס
ראש העיר

צופי תל־אביב־יפו יציגו לתושבי העיר דגלים במחיר 5 ש"ח הדגל. החל מיום ה' 14.4, בכיכר דיזנגוף, בכיכר מלכי ישראל ובנקודות מכירה נוספות.

החל מיום א' 17.4 יוצבו נקודות מכירה גם בכל המתנ"סים בעיר ובמשרדי מנהלי השכונות.

ויצר בלגם מל

קרן מלגות לחינוך חקלאי עיש אברהם הרצפלד

הסתדרות הפועלים החקלאיים
המרכז החקלאי
משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך והתישבותי

טכס הזכרון לחללי צה"ל

שהונצחו במפעל המלגות ללימודים בבתי ספר חקלאיים

יתקיים ביום שני, א' באייר תשמ"ח (18.4.88)
בשעה 4.00 אחה"צ
באולם נחמני, רח' נחמני 4, תל־אביב

הטכס:
פתיחה
יזכור
דברים: ש. אפק, מזכ"ל המרכז החקלאי
מקהלת „רעננים"
נגינה – רביעיה קאמרית
קטעי קריאה – יעל פרל וגד בקר
הקרנת הדמויות
סיום

משפחות המונצחים, קרובים וחברים – מוזמנים

עיצוב הטכס: שמי קלדרון
תאורה, קול וסידורי במה: מבחר אורגנים

מורשת – הקיבוץ הארצי

בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ
קיבוץ יד־מרדכי

עצרת זכרון לשואה ולמרד

45 שנה למרד

תתקיים היום יום ה', כ"ז בניסן תשמ"ח 14 באפריל 1988, בשעה 19.15 בקיבוץ יד־מרדכי

דברים: הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון
בשם הלוחמים והפרטיזנים
שלום חולבסקי
מזכ"ל קיבוץ יד־מרדכי

בתכניות: ★ זמרה
★ חזון
★ מדברי רוזקה קורצ'ק־מרלא ז"ל ואבא קובנר ז"ל
★ מקהלת הקיבוץ הארצי בניצוחו של דוד מורס
★ קטעי מחול

הדלקת משואות הזכרון: עקיבא נגר ביצוע: יצחקו תמיר
הנך מתבקש להגיע לעצרת עד השעה 19.00

נא להצטייד בלבוש חם
המוזיאון פתוח למבקרים במשך כל היום

דבר היום

יום הזכרון

יום הזכרון לשואה ולגבורה הוא מִבחן את לחשבון נפש יהודי־לאומי. חשבון זה לגבי האסון הגדול ביותר בתולדות עמנו שבו שימשנו אובייקט חסר־ישע, צריך לדרבן אותנו לחפש דרכים למנוע אסונות בעתיד – ואנחנו אכן יכולים להשפיע על גורלנו כגודם ריבוני בארצנו, חרף העוינות הערבית המתמידה עדיין לקיומנו וריבוניו. הצמיחות למלאת 45 שנה למרד גטו ורשה משמה הפעם ליום הזכרון משמעות מיוחדת: זוהר שבמסגרת ההפשרה של היחסים עם פולין מתאפשר שם שידור חידון הגבורה של העם היהודי במלחמת העולם השניה בנוכחות בני נוער וישראלים רבים אחרים. פרק זה -סרם זכה להברה מספקת במדינות מזרח־אירופה הקומוניסטיות מתוך מניעים אידיאולוגיים ופוליטיים. אך התקוממות של הארגון היהודי הלוחם בוורשה, בסיוע רבבות היהודים שנותרו שם לפליטה, תיזכר לעד לא רק בתולדות העם היהודי, אלא גם בתולדות ההתנגדות לנאצים בכלל.

כולנו מודעים לקשר העמוק בין השואה והתקומה, והגבורה היהודית המשותפת לשתיהן, כמו גם להשפעת קשר זה על הפסיכולוגיה והמנטליות שלנו. ביום זה שומה עלינו לדחות כמה טיעוגים מופרכים שקנו להם שביתות, בגון הטענה שהציונות היא תולדת השואה, בשעה שהתנועה הציונית הוולה לפני יותר ממאה שנה. פסולות גם הטענות שמשמיעים מפעם בפעם מריאנאים אירופיים בדבר אחריות המערב לעזול שנגרם בעקבות השואה לפלשתינאים, בשל התמיכה הבין־לאומית בהקמת מדינת ישראל. כן פסולים הדיבורים בקרב חלק מהציבור המערבי, המשווים את סבלם של הקורבנות היום (קרי: הפלשתינאים) לסבל קורבנות העבר (היהודים בתקופת השואה) ככל שלגיטימית ביקורת על מדיניות ישראל בשמחים ועל מדיניותה בכלל. אולם מקוממות גם ההשוואות הנלחות של אישי הימין הישראלי, שיש בהן משום חילול זכר השואה. בימים האחרונים החזיק לכת בתוהם זה הכוכב החדש של „חירות", בגימין נתניהו, שקבע כי יאסר ערפאת אף גרוע מאדולף היטלר. אפשר בחלש שערפאת היה תומך בהיטלר לא פחות מאשר המופתי, לו פעל בתקופתו. אך עצם ההשוואה ממחישה בורות ורדידות ומכשירה השוואות מופרכות מכיוון הפוך.

אם השואה ישראל לנאצים מקובלת כיום בעיקר אצל השמאל הקיצוני, הרי הימין הקיצוני, שקם לתחייה ככמה מארצות מערב־אירופה ושקולו נשמע פה בארצות אחרות שמעבר לים, מוסיף לטפח את עצם הכשרתה של השואה היהודית. תעשיית הכזב הזאת נתנית לפי כל הסימנים מסיעו בספרי רב ממקורות דלוחים. עד כמה שמסע זה קיבל תנופה מעידה העובדה שעתון יוקרתי כמו „לה מונד" מצא לנחוץ לפרסם בימים אלה סקר נרחב על סמך שיחות עם קציגים נאצים לשעבר כדי להוכיח שאכן פעלו תאי־הנאצים במחנות ההשמדה. על שקר גבוה זה ובמה עלינו להתריע לא רק ביום הזכרון אלא בכל ימות השנה.

הבכירים – מדוע לא ככל השכירים

מאת דויד מושיוב

שכרם של הבכירים במיסמד – הנשיא, שופטים, שרים וחברי כנסת – מוגבל כך אחת לשלושה חודשים, בהתאם לשכר הממוצע במשק. בימים אלה עודכן שכרם של הבכירים אלה: הם יקבלו תוספת בשיעור 10.6 אחוזים, כי בשיעור זה עלה השכר הממוצע במשק. בהתאם לכך יקבלו החודש הבכירים תוספת שכר של מאות שקלים בחודש שמגיעה עד ליותר מאלף שקלים לחודש למקבלי השכר הגבוה מבין השכירים. שכרו החודשי של ראש הממשלה יהיה מעתה 5,441 ש"ח, של שר בממשלה 4,849 ש"ח ושכרו של חבר כנסת יהיה 4,551 שקלים בחודש.

צריך לזכור כי החודש קיבלו השכירים במשק תוספת יוקר בשיעור 4.9 אחוזים, כיוון שמדד יוקר המחיה עלה בחמשת החודשים האחרונים ביותר משבעה אחוזים, ובהתאם להסכם תוספת היוקר על המעסיקים לשלם תוספת יוקר כאשר המדד עולה ביותר משבעה אחוזים. פעם האחרונה לפני כן שולמה לשכירים במשק תוספת יוקר לפני חמישה חודשים.

שכר הבכירים במיסמד מעודכן בשיעור בפול מזה של השכירים במשק. השכירים קיבלו תוספת יוקר זו בהתאם לגובה שכרם, אולם תשלום תוספת היוקר המגיע לתקרה מסוימת כך שתוספת היוקר אשר קיבלו הפעם השכירים לא עלתה על מאה וחמישים שקלים בחודש בקירוב בדרגות השכר הגבוהות.

לפני מספר חודשים פנו שר האוצר משה גסים ומזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לוועדת הכנסת ולוועדת הכספים בקריאה לשנות את שיטת עדכון שכרם של הבכירים, אולם הבקשה נתקלה בסירוב. יו"ר ועדת הכנסת ח"כ מיכה רייסר טוען, כי עדכון שכר החו"כים נקבע על־ידי ועדה ציבורית. לדבריו, חברי הכנסת אינם נהנים ממרכיבי שכר כמו ספרות מקצועית, חגילת דרגה, הבראה ועוד. כן טען, כי לפני מספר חודשים ירד שכרם של הבכירים בשיעור חמישה אחוזים בגלל ירידת השכר הממוצע במשק ואז איש לא אמר דבר ולא קמה סערה ציבורית.

ח"כ רייסר וחברי כנסת אחרים צריכים לזכור, כי שכרם אינו גמצא בתחתית סולם השכירים. כן נשמם משום מה מזכרנו, כי באוקטובר 1987 עדכן שכרם של הבכירים וחברי הכנסת בשיעור 21 אחוזים ואילו השכירים במשק קיבלו תוספת יוקר בשיעור ששה אחוזים. השכירים במשק קיבלו באותה עת תוספת שכר בשיעור 75 שקלים בחודש כתוצאה מהסכם השכר בין האיגוד המקצועי למעסיקים. הבכירים וחברי הכנסת קיבלו בחודש אוקטובר 1987 תוספת שכר מינימלית של 720 שקל בחודש, הוה אומר פי חמישה, כאשר כוללים את תוספת היוקר על תוספת השכר שקיבלו השכירים. התוספת שקיבלו אז הבכירים במשק עלתה על השכר התחילי במשק שהגיע אז ל־660 שקל בחודש.

חברי הכנסת ושרי הממשלה צריכים לזכור, כי הם חלק בלתי נפרד מכלל אזרחי המדינה וממקבלי השכר. בתקופה שבה שר האוצר נלחם קשות בתביעות השכר של השכירים במשק וטוען, כי אסור להעלות את שכרם של השכירים משום שהדבר יהווה אסון למשק המדינה בתקופה בה שר האוצר והמעסיקים תובעים לבטל את הסכם תוספת היוקר ולא לתת לשכירים כל פיצוי על האי־שויון החולל, כי לדעתם על השכירים לקבל תוספת יוקר אחת לשנה בלבד בתקופה כה קשה למשק, כפי שטוענים אנשי האוצר, לא יתכן שחברי הכנסת וחשרים יעשו שבת לעצמם ויקבלו תוספות שכר מעל ומעבר לתוספות השכר שמקבלים השכירים במשק.

לבכירים במיסמד מגיעה, לדעתי, אותה תוספת שמקבלים השכירים כאשר הסכם תוספת היוקר מגדיל תשלום תוספת יוקר. מעשית, מוצע פה שהבכירים במיסמד הממלכתי – שרים, שופטים וחברי כנסת – יקבלו תוספת יוקר כאשר בלל השכירים במשק מקבלים תוספת יוקר. למימוש רבר זה יש לבטל את הצמדת שכרם של אותם בכירים לשכר הממוצע במשק ולשלם להם – פשוט – תוספת יוקר כמו לכלל השכירים. בדרך זו יקבלו גם הבכירים פיצוי על היוקר החחל ומצד אחר לא יעודדו את חמת הציבור עליהם, כמי שקובעים ומצד אחר לא יעודדו את חמת הציבור עליהם, כמי שקובעים לעצמם תוספות שכר שמקבלים אותן רוב אזרחי המדינה.

התעלמות מצלם האנוש בשואה

מאת דניאל בן־סימון

זה אחד המימצאים בניתוחה של ד"ר רות פירר את ההתייחסות לשואה בספרי לימוד ההיסטוריה ברמות השונות של מערכת החינוך בישראל

נסיון השואה היה לבני עמנו צומת גורלי, שממנו התפצלו מסקנות חיים ותפיסות עולם שונות ואף סותרות. חלק מן היהודים פיתחו ייאוש מן העולם, וחלק האמינו שאפשר לתקנו. חלק העמיקו את אמונתם בכוחו של האלוהים וחלק איבדו לחלוטין את האמונה באלוהים.

א.ב. יהושע כתב פעם, שהשואה היא צומת דרכים בין הנורמאליות של הקיום היהודי לבין ההובחה הגיצחת לא־נורמאליות של קיום זה. לכן אין פלא, כתב יהושע, שהן הימין הקיצוני הן השמאל בישראל אימצו את השואה במרכז הזרהות רב עוצמה. במעם המישים שגה מאז התרחשה השואה, והשאלות עדיין נוקבות: איך עבר אותו דור בשואה? האם היתה התנהגותו פאסיבית או אקטיבית, האם הצליח לשמור על צלם אנוש? במלים אחרות, כיצד מועברת השפעתה של השואה מהנמיטי אל היוצרו כיצד היא משתבצת במסכת תרבותו של העם היהודי? אם נקבל את הנחתה שלשואה נודעת השפעה מכרעת על דמותה הוהייתה של ישראל, אזי ראוי וחשוב לדעת כיצד היא מוצגת לפני הדור הצעיר.

תשובות חלקיות על שאלות אלה מופיעות בכרך הראשון של האנתולוגיה Treatment of the Holocaust in Textbooks, שיצא לאור בארצות־הברית לאחרונה. האנתולוגיה דנה בדרך שבה מציגים את השואה במערכות החינוך בארצות־הברית, בגרמניה ובישראל בארבעים השנים האחרונות. ד"ר רות פירר מהאוניברסיטה העברית בירושלים, חברה את החלק הישראלי. היא בדקה כ־60 ספרי לימוד שלומדים מהם בארץ: מקראות המיועדות לבתי־ספר יסודיים, ספרי לימוד בהיסטוריה המיועדים לחטיבות כיגיים ולחטיבה העליונה וספרי מחקר בסיסיים, הנלמדים במוסדות להשכלה גבוהה. המוקדת התמקדה במאבק על צלם האדם, במרי ובמרד, ביחס העמים ליהודים ובשאלת אשמתם. מגיות אלו נבדקו במטרה להבין את האדם, את האחרת הישראלי ואת היהודי, שמחברי ספרי הלימוד שואפים למייע בציצובו. המוקדת ביקשה לדעת כיצד משתקפים הערבים של החברה הישראלית דרך המטרים הפרוגניים שבספרים.

רות פירר גילתה שבמקראות נעשה גסיון לרכך את השואה. את הסיפורים מספרים ספי הילדים והם מסתיימים ברוך כלל בנקודה חיובית. „הדברים הקשים", היא אומרת, „מובאים בשירים או בשפה מליצית, שמטרתם לטנן על הילד מפני האימה הגדולה. אני שואלת: האם זה מוצדק? הרי הילדים האלה ראים מדי יום ולילה מחעות בטלוויזיה. הילד בישראל חי עם עומס של אימה ואין סיבה להסתיר מסגו את מה שהתרחש בשואה". בספרי הלימוד בבתי־הספר הממלכתיים התמונה מבוהה עוד יותר. לתלמידים החילוניים יש ספרי לימוד על השואה השונים מאלה שבבתי־ספר דתיים. „לתלמידים הדתיים", מודעת ד"ר פירר, „לא נותנים את הפרובלמטיקה של האדם המאמין בתקופת השואה אחריה, ואם היא מוצגת בכל זאת, הרי שהיא מוסברת בקבלת דין. התפיסה בספרים היא, שהיתה מלחמה בין היהדות והנאציות והיהדות גיצחה. אני חושבת שלבוא ולטען שאחרי שנמבחנו שישה מיליון יהודים, היהדות ניצחה, זה מאוד לא רציני".

תלמידים החילוניים ונם הרתיים גאלצים להתמודד עם יצרים אגרסיביים שליטוד השואה מעורר אצלם. ד"ר פירר סבורה שאפשר ללמוד את השואה כך, שהיא תהפוך מנוף להומאניות ולא לאגרוף קמרץ. הספר שהם לומדים אינו מסגל להתמודד עם הבעיות של הצעירים בישראל ותוא רחוק מלהוות מנוף לחינוך ציוני והומאניסטי. אני מאמינה שאפשר ללמד את השואה באופן שפוי ולא היסטרי. יש להדגיש לפני התלמידים את הדילואנטיות של השואה לימינו. עליהם לדעת שבדגע שאדם מאבד את המוסריות שלו בקטע מסויים, אזי יש חשש שכל הנורמות הערכיות שלו ותמסמו... מי שלא מוסרי כלפי מיעוט, במוקם או במאחר, יהיה מוכן להגיף את גשקו למול העם שלו. לאי־מוסריות יש אופי מוחאלי. אני הייתי מלמדת את התלמידים בך שהם יראו את האנלוגיות בין העבר והחוחה".

אחת התופעות המעניינות במחקרה של ד"ר פירר היא התעלמותם של הצעירים מצלם האדם בתקופת השואה. הצעירים מרבים לבעוב ולהתייחס למי ולמרד, לגבורה ולהירואיות של היהודים באותם ימים. „יש סעם מאוד התייחסות לצלם האנוש", היא אומרת, „לא ייתכן ללמד את הנצחון של היהודי בשמירת צלם האדם. צריך לומר את האמת, שחלק מן היהודים לא עמדו בגיסון לשמוד על צלם אדם... יש כאן גסיון ליצור דימוי חיובי ליהודים בתקופת השואה, כי יש בעיה לישראלים עם הדימוי של היהודים שמובלים כצאן לטבח. כך מאפיל ההירואים בספרי הלימוד על ההשפלה האמיתית".

חוש מידה בהערכת עוצמה

מאת חנן בר־און

יהודים וערבים חייבים להבין שנוצרה מציאות בלתי־הפיכה: האוכלוסיה היהודית אינה יכולה לשלוט באוכלוסיה הפלשתינית, והאוכלוסיה הפלשתינית אינה יכולה – גם לא עם מדינות־ערב – לחסל את המדינה היהודית

חוש מידה, כנראה, מעולם לא היה מן התכונות שבהן הצטיין עם ישראל, לא בשחר געורין ולא בהווה. חסר זה מלם לעין כאשר אנו עוסקים בסוגיות של מדיניות.

אנשים שבכנות השקפתיהם וכוונותיהם אין להטיל ספק, חוזים בימים אלה סכנות ומציירים תמונות אימים שכל קנה מידה רוחק מהם. אנו שומעים וקוראים ביטויים כמו „סכין בגב", „סכנה קיומית" והנזקקים למונחים אלה אינם חשים שעצם השימוש בהגזמות יוצר דקע מדיגי חברתי להיווצרות אותם תנאים מדיגים עצמם שמפניהם הם מזהירים.

באחרונה שמענו, למשל, תיאור הסכנות הנשקפות לעליונות ישראל אם הממשלה תיענה בחיוב לבחינה מחדש בשטחים. תיאור זה הוא לא רק מוגזם, אלא גם מעוות את תמונת המציאות המדיגית ונובע לא בעעם מאותו חוסר חוש מידה. הוא הדין בהקבלה שנעשתה לא מעטים ובובים לקשור למצב הנוכחי עם אירועי 1938 ובשימוש שעושים במונח „מינכן".

אך בעיית קנה המידה, עיקרה אינו בעשיית שימוש במלים, אלא בראש וראשונה בהערכת כוחנו ועוצמתנו. השאלה שחייבת להעסיקנו היא האם מספיקה עוצמתנו להגשמת כל רצונגו. האם בכוחו של העם היהודי לשלוט על ערבים פלשתינאים הדרים בארץ הזאת או לא. סוגיה זו עמדה לפני העם היהודי מאז תחילת המפעל הציוני, היא מונחת ביסוד תכנית החלוקה הראשונה משנת 1936, כפי שהיתה ביסוד תכנית החלוקה של 1947 והתוצאות מלוחות השודר.

בעשור הראשון אחרי מלחמת העולם הראשונה היו שעדי א־י פתוחים לכל דודש ולא היו הגבלות רציניות על עליה יהודית. כמעט לא יכול להיות ספק שאילו יהודים מכל קצוות תבל, כולל ארצות האיסלאם, היו מגיעים לארץ בימים ההם, היו הבעות דעת פיל שונות. במלים אחרות, בעיה דמוגרפית היא שהיתה ביסוד ההתעוררות המדיניות הבסוגנות של הימים ההם. סוגיה דמוגרפית היתה תשאת בעיה של עוצמה.

אנו כיום יותר משלושה חצי מיליון יהודים בארץ הזאת ועוצמתנו מתבטאת במספר – היא אינה גדולה יותר ולא קטנה יותר מן הערך הבסותי הזה. במציאות המדיגית העולמית פירוש הדבר: זה מה שיש, לא יותר.

עוצמה של מדינה היא לא בעעם פוגקציה של מספר תושביה, רמת השכלתם ורמת חייהם. מדינות קטנות הן קטנות לא גדולות. זאת מציאות שכמעט ולא ניתן לשנותה. לא קל להתרגל לכך, אך חדף משאלות לב, אלו העובדות ואין זולתן.

שלושה חצי מיליון אנשים אינם יכולים לאורך ימים לכפות על שני מיליון את רצונם ואין זאת שאלה של מוסר – אם כי במישור שונה גם שאלה זו קיימת – אלא מציאות. בדיוק כפי שלאורך ימים תבה לא יכולה להתפרנס ולעלות ברמת חייה כשאין היא מסוגלת לפרגס את הרמה הזאת ממשאביה היא.

ברור שלא קל להסתגל למגבלות הסבעיות שכופה עליגו המציאות של עוצמתנו הבסיסית, אך גסיון להתעלם ממגבלות אלה מביא לחיזוגות־שווא שבאמצעותם מגסים לא מעטים בקרבנו למצוא דרך בלשהי לעקיפת המציאות.

יהיו שיטענו שהתיסמריה הציונית מוכיחה את היפוכו של טיעון זה, אך גרסה שהעובדות ההיסטוריות אינן תומכות בתזה הזאת. המפעל הציוני, למרות כל הדשנות שבו, היה וממשיך להיות גוזר לפי סמרים מציאותיים. בגייית קיבוץ ועיר בתנאים מדיגיים כפי שהיו קיימים, היתה ביכולתו של אותו חלק של העם היהודי שרצה בו ולא מעבר לו. שליטה בעם אחר אינה בבולתו של העם. זו האמת הפשוטה וה קבה המדינה המציאותי.

הדברים האלה מכוונים כלפי עצמנו, אך אינם שונים לגבי ארצות ערב והאוכלוסיה הפלשתינאית. גם ארצות ערב אינן מסוגלות לשנות מציאות ולא לגרש שלושה וחצי מיליון יהודים מארמתם, למרות החזיונות של לא מעטים בתוכם. ניתן להשמיע סיסמאות וגם לכתוב שירים הנובעים שיבה לחיפה ולעכו, ליפו ולרמלה, אך במציאות הדבר לא ניתן. אכן, גם בצד הערבי אנו מדגישים לעתים קרובות מדי אותו חוסר חוש המידה שהאיחוד הזה כה רוקק לו.

תושבי ישראל, לדבות תושביו הערביים, חייבים להבין שגוצרה מציאות מסויימת שהיא כמעט בלתי הפיכה. האוכלוסיה היהודית אינה יכולה לשלוט באוכלוסיה הערבית והאוכלוסיה הערבית אינה יכולה לחסל את המדינה היהודית.

המסקנה ממצב זה היא פשרה בין שני העמים, מבוססת על העיקרון שהיה מונח ביסוד תוכנית החלוקה. גם אם אין לנו כיום שותף לפשרה, הרי אנו חייבים להיות ערים לכך שגם אם אין זה לרוחנו ולציפיותינו, עלינו להתגלד לממדים האמיתיים של עצמנו.

(הכותב, כיום סגן נשיא מכון וייצמן, היה שנים רבות מראשי משרד החוץ)

אחר ההסכם בין ההסתדרות לאוצר

בעיות הרופאים לא נפתרו

מאת פרופ' דן מיכאלי

אין להרשות הפליה בהכנסה בין רופאים, אחיות ואנשי סגל אחרים באותו בית חולים, ואין להפלות בהכנסה בין רופאים בבתי־חולים מרוחקים לעמיתיהם במרכזים הגדולים

דבר מחוז קרה בימים האחרונים. הסכם על תוכנית לקיצור תורים של המתנה לניתוחים בבתי החולים הציבוריים נחתם בין האוצר להסתדרות, ואילו הגורמים המעורבים בביצוע – משרד הבריאות וההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י) אינם שותפים לו.

יש לברך על כך שההסתדרות הבינה כי אין לתבוע את קיום ההסכמים שנחתמו בין הנהלת בתי החולים של קופת חולים לבין רופאי בתי החולים האלה. היה זה הסכם גרוע ומסוכן ושוב שחלף מן העולם.

אולם בפי שאין ההסתדרות מייצגת את הרופאים כך אין האוצר מופקר על הבריאות והדבר משתקף בתוכנית. עיקרה של התוכנית בכך שהאוצר וקופות החולים יעבירו כספים לבתי החולים עלימנת שיבוצעו ניתוחים נוספים עלפי תעריף שנקבע לניתוח ושכולל תשלומים לכל הצוות המשתתף בניתוח. כל זאת כדי לקיים מבצע חו"פעמי לקיצור תורים.

תוכנית זו לוקה בחסר מבחה טעמים:

● אין מקום לדבר על מבצע חו"פעמי. הבעיה היא הגדלת תפוקת ומדי הניתוח באופן קבוע;

● אין להרשות הפליה בהכנסה בין רופאים, אחיות ואנשי סגל אחרים בתוך בתי־החולים. לא ייתכן שרופאים במחלקות הפנימיות והמכונים האחרים יקבלו פחות מכירורגים ומרדימים העובדים באותו בית־חולים;

● כיוון שהתורים לניתוחים קיימים בעיקר במרכזים הרפואיים הגדולים, גוצר מצב שרופאים בבתי החולים המרוחקים יקבלו הכנסה יותר קטנה מזו של עמיתיהם במרכז הארץ. זה יפגע קשות ביכולת בתי החולים המרוחקים לגייס אנשי מקצוע טובים ויפגע ברמת השירות הרפואי בכפר ובספר.

עוד לפני מספר שנים מינה מנכ"ל משרד הבריאות כמנו פרופ' מרדן ועדה לבדיקת נושא התורים לניתוחים. בועדה השתתפו פרופ' שני, משה הורביץ והח"מ כיו"ר. הוועדה הגישה הצעה שעיקרה היה מתן אפשרות למרכזים הרפואיים הגדולים להפעיל את כל חדרי הניתוח בשעות העבודה הרגילות ולהגבר אותם גם בשעות אחר הצהריים לפי הצורך. הצעה היתה מבוססת על תוספת 150 – 200 תקנים של מרדימים, אחיות חדרי ניתוח, מכנאי רנסנן וכו'. תוספת זו של כוחאדם היתה מאפשרת להנהלת בית החולים להוסיף חדרי ניתוח למחלקות כירורגיות שלהן מספר משתינים גדול. הנהלת בית החולים היתה יכולה לוחסת את מספר חדרי הניתוח שמקצים למחלקות השונות לפי מספר החולים המתינים לניתוח. כך ניתן היה לקיים „מבצעים" לחיסול תורים סלקטיבי לאורך כל השנה.

הוצאה הלאומית לפי תוכנית זו מוערת תוספת כוחאדם הנדרשת עולה פחות בשיעור גיבר מכל תוכנית אחרת. היא מאפשרת גמישות בהפעלת חדרי הניתוח ואינה „הסכם שכר". הצעה זו נדחתה עלידי האוצר בגלל הדרישה לתוספת תקנים.

יש להדגיש כי תוכנית זו אינה פותרת את בעיית שכר הרופאים וסגל בתי החולים. אין ספק ששכר הרופאים בישראל הוא נמוך ואינו מאפשר קיום ראוי לשמו. גם שכר עובדי המעבדות, הטכנאים ועובדי המינהל והמשק נמוך ביחוד ואינו מגיע לעתים אפילו ל„שכר המינימום". בשכר של עובדים אלה ובשכר האחיות צריך לטפל במסגרת הסכם שכר במ"מ קיבוצי עם הארגונים הציבוריים, קרי ההסתדרות הרפואית ביחס לרופאים ועם ההסתדרות הכללית לגבי יתר העובדים. אין מנוס מכך וכל גסיון של האוצר לעטוף את ההסכמים על תוספת הכנסה במסוחה של „מבצע חו"פעמי" הוא פסול בריבוע באותה מידה כפי שהיה פסול ההסכם בין קופ"ח וההסתדרות לבין רופאי בתי"ח של הקופה.

(הכותב הוא מנכ"ל המרכז הרפואי מדיאסקי בתל־אביב)

קול הזמיר ונעירת החמור

מאת אבירמה גולן

הצעקה שעורר ספרן של חיים באר היא שהדגישה את אמינותו של הראי העקום ואת חדותה המכאיבה של הסאטירה שלו

במוספי חג האחרונים, בכותרות גדולות וכידיעה חמה, עגו הרב גורן (במוסף „מעריב") וחנן פורת (ב„שבעה ימים") על שאלות שונות ורבות הנוגעות לעבר, לחזה וגם לעתיד שלום ושלנו. באופן מפתיע למדי נשאלו שניהם בהבלטה מיוחדת לדעתם על הספר „עת המזמר" מאת חיים באר. שניהם הגיעו בלהט רב. „ספר חדל", טען הרב גורן; „חרגליסטיקה חדלה", אמר חנן פורת. צריך להודות שחנן פורת, שהוא אדם איגבליגנטי מאוד, גיסה לבנות איזו תזה ביקורתית שלמה, אלא שזו מבוססת על ראייתו החלסית את המציאות, שאינה נוקקת כביכול להוכחה. הוא איגנו מכחיש, למעשה, את העובדה: הוא רק מתקומם נגד הבחירה, הארגון והאבחנות של חיים באר. הרב גורן, לעומתו, מוציא אותנו מן הסבך במלים פשוטות: „אין בינו לבין המציאות אפילו אחוז אחד של דמיון", הוא אומר. „הוא כתב מדיחדי לבו".

„עת המזמר" הוא ספר שהעיד גמרים לא מעטים מרבנים, והחדמנות תגיבת זו גם מילמל כמה שעלים חנים ודחף אותם לילולת נוקבות ומחדמות. מאמת קצר הדיעה נגיה להשתלחות הפרועה של כמה מבקרי ספרות ונמשוך את ידנו מחשבון נפש עגום ומתייסר על סגנונם האלים, המפעפע שנאה, העושה במלים שימוש גס וקולני ואינו מותיר מקום לתרבות, למקוביות ולאנושיות סתם. נניח לאלה עכשיו, אף־על־פי שעגיינם אינו פעוט והם מבשרים רעה גדולה. הצעקה אשר קמה מן החוגים הדתיים־לאומיים והנסיון שנעשה שם להתנער ם„עת המזמר" ולהתכחש מכל וכל לעולם הגרוסמני, המאוס והמחריד שהוא מעמיד, הם המעניינים ביותר מן המחיגה הדיסמורית־חברתית. הצעקה הזאת היא שהדגישה את אמינותו של הראי העקום ואת חדותה המכאיבה של הסאטירה של חיים באר. הדפש שנוקק בבאר מן הכיתון הוא מוסר היסוד: אין סאטיריקון שלא הוכפש בו. יש בו אפילו איזו מחמאה.

בעניין זה בדיוק, ובעוד כמה אספקטים מדהבים שלו, נועדו בחלי־המועד פסח שלושה חוקרים מאוניברסיטת בר־אילן, ודנו במציאות – הדיינו הדבנות הצבאית בשנות החמישים והשישים, והדיינו גוסקה ונבירקן ויסר וכל השאר. בסיס הדבנות הצבאית כדדה הבבוחת להשתלשלות עלילת „עת המזמר" לא נראתה לפרופ' יהודה פרידלנדר מחדה. בסיס הדבנות הצבאית, הוא טען, יש בו איזו מחאליות חיים של החברה הישראלית, לא החברה הדתית המצומצמת, אלא החברה הדתבה. לא שוכן הוא הדשות המרכזית, אמר פרידלנדר, אלא השכבה שהוא מייצג. חיים באר עשה כאן גסיון לבחון את היחוף התלת־מדי של התופעה הקדויה דבנות צבאית ואת האפדוריות הבלתי־מוסרית שלה. היחוף, לדברי פרידלנדר, הוא בכך שאין כאן צבא אמיתי – ויש כאן אפילו השתמטות עם גושפנקא וחילול במדים – ואין כאן דבנות אמיתית, מפני שהדב הצבאי אינו משרת את

(המשך בעמוד 8)

ימים בעזה / דני צדקוני

אז מה אם קוראים לי ערפאת

חיילי דיווזיית הצנחנים המוסטת הששית – הבלניות – שהכניסו אותנו למלאות מחנה המעצר הנסני בלשרון ב' לא פסקו מלהשמיע, פעמיים בכל משפט, מלה נוספת בת ארבע אותיות. ההתבטאות עוררה בנו זעם עלבון. יצחק בן־אהרון, אז קצין בחופשת שחרור מהצבא הדרוסי, כמי שהכיר היטב את האנגלים ואת שפת החיילים, הרגיע והסביר, כי כך הם מתבטאים שוטפת, מבלי להשוב ולהתבטון מילולית.

נוכרתי בחזיה זו ב„השבת השחורה" של 29 ביוני לפני 43 שנה, כשנוחתתי בימים אלה עם עותים על מגעיהם עם חיילים וישראלים ברצועה. משום שכל סיפור על מגעים עם חיילים כלל בתוכו קטע כמו „הוא אמר לי: בא הנה מאנאק" או „לך משה יא בן זונה". פעם נוקשנו לקללות ערביות, כדי שיהיה לנו בכלל במה לקלל. כיום, בדוק השם, העברית כבר משופעת בקללות כחול לבן. הערבים ברצועה שואלים מצידם קללות מהעברית ומסיחים אותן כפעולות־גמול נגד נגד החיילים. משיחה עם מ"פ בגדוד מילואים מתברר לי שלכל אחד מחייליו המבוגרים סף שבירה משלו ביחס לקללות. בפלוגתו משרת חייל בן ארבעים שהמאפיין אותו הוא קור־רוחו. זה בזאד שמן, צעירים בג'יכליה השמיעו כלפיו כל מיני דיבורים על מקצועה של אמו. על כך שאשתו עושה פעולה מסויימת בעת שהוא נמצא ברצועה. לאיש לא היה איכפת מהגידופים הללו. עד שנגיע לא יהיה אחד מלם לעבוד את הבישר „שמן". אל תשאלו מה הוא חסר מחחייל שלנו.

■

ראג'ב ערפאת נמנה עם משפחה גדולה בעזה הנושאת את שם משפחתו של ראש אש"ף המכונה אבו־עאמר. יחסנו, שקיימת גם קירבת דם בינים לביגו. כידוע, מוצאו של ערפאת מעזה. כשמגלים החיילים בבריקת תעודת הזהות של ראג'ב – למר ביוגוסלאוויה המדבר סרבית שוטפת – כי שם משפחתו ערפאת, שואלים אותו אם הינו קרוב של הוא. ראג'ב משיב שהוא בן דודו. הוא קורים רבדים משונים. כמי שסבורים שהבייד אינו שוכל הבל, אינגו חוזרים על כל הדברים שנאלץ ראג'ב לשמוע בגלל שמו שאינו מתבייש בו. זה שיכביסו את הנשק לישבנו הוא מן הדיבורים המתוחים. ולפעמים זה לא נגמר בדיבורים. ראג'ב כבר הדגל לכך, והוא יודע מה מצפה לו בגלל שמו כשהוא נעצר לבדיקה. אחד הדברים, הוא מספר לי, שמרגיזים את החיילים זה כשאתה עונה להם בימנום. פעם כשחייל אמר לו מה יעשה לו בגלל שמו, השיב לו ראג'ב „עודה רבה", דבר שעורר עוד יותר את חמתו של החייל. אגב, שם המשפחה „ערפאת" נמחק בידי החיילים משלטי הכניסה של בתי שלושה מקרוביו.

■

איסלאם כן ה־15, תתפלאו, אוהב לשחק במחשב. מסתבר שמה שאהוב על ילדים ישראלים, לא שנוא על ילדים ערבים בעזה. המחשב שבו משחק איסלאם ב„אטארי" מצוי בעסק של המשפחה בסורד רחוב אל־זאהרה בואכה בית־הגולים „שיפא". בגלל השביתה אין איסלאם יכול לשחק בחנות הסגורה. יום אחד, כשגבר עליו שעמומו, החליט ללכת לחנות כדי להביא את המחשב הביתה. כידוע, מתנהל זה הדשים מאבק סיזיפי בין צה"ל וסוחרי הרצועה על מוצרי פתיחתן וסגיחתן של הנציות. אינרע מולו של איסלאם שבעת שיצא מהחנות (את דלתה פתח בקושי), הבחין בו סיור של צה"ל. איסלאם הסביר למפקד הסיור שבא לחנות רק כדי לקחת ממנה את המחשב. המפקד לא קיבל את ההסבר. לפני שעזב את המקום הטיל לתוך החנות רימון עשן. כשעזבו החיילים, התעלף איסלאם.

בישראל, לקראת חג והחפש של כמה ימים, מתבבנים רבים כיצד לעבור אותו מבלי להשתעמם, וכיצד לא להיתקע עמו בבית. על רקע זה, בין היתר, פרחה אצלנו תרבות המגגל העשנה. בעזה גם אם זה לא חג אלא עצר של שלושה ימים, מתעוררת בעיה דומה. מ' התקין בחצר ביתו שני כלונסאות ותלה ביניהם רשת דייגים. שכנים צעירים הגיעו לחבר החזלה שם אליפות כדורעף. קריאות השמחה שעלו מהחצר עם כל גקודה במשחק הביאו למקום סיור של צה"ל. הקצין, שלא היה מפקד נמוך, קרא לבעל הבית, הוא מ' ושאלו לפשר המהומה והתכבנות. מ' הסביר לו שמשחקים בחצר כדורעף. אגב, בצפיפות הצוחות לא קשה להגיע מבית לבית דרך הגדרות הנגות. הקצין התגבר למעילות הספורטיבית שקשורה בתנועת אנשים בעת עוצר. מ' טען כנגדו שהעוצר אינו ענש אלא אמצעי מניעה כנגד מחמות ב„יום הארמה". האנשים אינם יוצאים לרחוב, ואין סיבה שלא יבלו את זמנם במשחקים. הקצין, ששיקוליו מעירים על אופיו וחבונתו, אמר לם' שהוא מסכים שחבריו הוא ישחקו כדורעף, שלכל הדעות אינו כלול בקטגוריה של פח"ע (פעילות חבלנית עוינת) – בחנאי שלא יעשה. התנאי כובר עלידי מ' וחבריו. כיוון שבימי העוצר היו פטורים מלהשכים קום לעבודתם, המשיכו במשחקי האליפות המשותפים גם בלילות, עד אור הבוקר, כמו עותים רבים במשחקי קלפים, רסקה, רומינו או ששבש.

■

בקצה שכונת משורע עמר בצפון מערב עזה, במקום שהורוך פונה לעבר הים, ומשם בקטע האסור לכניסה ל„מקומיים", מצויה כיכר קטנה. פעם ראיתי שם חיזון לא רגיל: צעיר וצעירה עותים לפי לוחית מכוניתם יושבים ומתנים אוכים בתוכה מול השקיעה. לא פעם אפשר לראות שם משפחה או סתם אנשים חוגים במקום כדי להתבשם מהנוף והבריזה. באחד הימים החמים האחרונים ירדו שם שלושה חברים עורך־דין, סוחר ובעל מפעל, כולם צעירים לחוזק בים. כשעלו מן הרחצה ציפה להם מישהו: חייל מילואים בעל זקן שחור שעורר את חששם. הוא שאל אותם למעשיהם. היה חם, הסביר עורך־הדין, והם באו להינפש בים. החייל שאל את עורך־הדין, ברוח טובה, אם הוא נשוי. הלה השיב בחיוב. אם כך, אמר החייל לעורך־הדין, צריך היה להביא גם את רעייתו שתיהנה גם היא מהים. הע"ד, נבוך קצת, הסביר לישראלי שתפקידה של אשתו לראוג לבית. התענג של הרחיצה בים – ביתיים – לא מיועד לה.

■

שמו של מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה חסוי. לישראלים אסור לדעת אותו. כשהוא מחסר בתקשורת או מראיין בדיו הוא מוחה באות א' האות הראשונה של שם הכינוי שלו, הנזוד משם משפחתו הלועזי הקודם. מה שלישראלים אסור לדעת, מותר שידעו ערבים בעזה, המקבלים כל מיגי צווים ששמו הפרטי והעברי ושם משפחתו העברי גם הוא מופיעים עליהם בצירוף דרגתו „תת־אלוף" ומספרו האישי.

על שמו האמיתי אני למד מהצד שמציג לפני שהאמה סלים, שביתו הדפוס שלו מול שוק פארס נסגר בפקודת „תת־אלוף", כדי למנוע ממנו את האפש

מכתבים למערכת דבר

ראיתי את הכתבה בתוכנית החדשות בערבית בטלוויזיה מ־20.5.88 שבה צויין על בקבוקי תבערה ואבנים שנזרקו בארי ערה לאחרונה. אני יודעת, שיש מקרים קיצוניים. אך כאב לי מאוד שלא מצאתם לנכון באותה הזדמנות לספר על אותו ראש מועצה מי יזם מחאה שהפיע בתוכניתכם ואשר בימים האלה הוא מארח בכפרו תערוכת אמנים יהודים וערבים מכל הארץ בציור ובפיסול שנפתחה ב־4.5.88. אנשי הכפר, בית־הספר התיכון וחברי המועצה עורו התכנות, בכיבוד, אספו ציורים מכל הארץ והוקו בכפר ערעה קיבלו אותי את יחסתי באהבה ופתחו לפני את הדלתות. כראי גם לדעת, שבואדי ערה מתקיימים מיפגשים קבועים של מחנכים יהודים וערבים וכן מיפגשי נוער ומבוגרים, אנשי רעות, שמקיימים פעילות חברתית משותפת. למה איננכם כותבים על כך? האם אתם מתביישים או מפחדים מהשלום?

נאוה שביט־כהן
באר שבע

נראה, שלמרות האירוע בביתא, יהודים וערבים למסלולם והאירועים שהיו במשך שלושת החודשים האחרונים שהיו אינסנסיביים מאוד נחלשים והולכים. צהל ניצח הפעם. ערביי השטחים הולכים וגכנעים. ומה שנקרא מרי אזרחי ומלחמת גרילה הלך ומשתתק. בעיר העתיקה כבר שקט ובשטחים צה"ל שולט במצב. בשאלת השאלה מה הלאה? האם להתקממות זו לא יהיו זהים בעתיד?

יאסר ערפאת אינו שולט עוד בכחותיו ומכאן שאינו מייצג את הפלשתינאים כגוף אחד. האם נחזר לגו לדבר עם מנהיגי הארגונים אליהם שייכים הפלשתינאים או עם מנהיגי השטחים? לי, אישית, נראה, שכדאי לנו לדבר עם מנהיגי הפלשתינאים בשטחים, וכן לשתפם בתהליך השלום, כדי שיביעו את רעתם ויהיו חלק מן התהליך, כך שלא ייכפה עליהם מגבה ההסדר. שמעון פרס כבר הכריז דברים אלה, הוא ירד אליהם. שמיר לעומתו מתיסים אותם בטירוזו להכיר בהם. בכל תהליך מדיני יש למחות שני צדדים. כדי שהתהליך יהיה משלם וכדי למנוע בעתיד מרי אזרחי, עם כל המסקנות הכואבות מבנו, יש לשתף את מנהיגי השטחים הכפופים לנו בתהליך זה. גם אם עמדת הממשלה אינה אחידה. שיתופם ימנע תוצאות לא רצויות לנו. גם אם בלבנון לא נמרנו את המלאכה ואין תהליך מדיני ביתעיים, דבר זה יגרום לכך שגם הלבנונים וגם הסורים יוצו להסב לשולחן דיפלומטי.

אילה נהרי
ירושלים

שמחת, שד"ר אפרים סנה (תא"ל מיל.) הוליט להציג מועמדותו לכנסת ה־12 מטעם מפלגת העבודה. אינני מכיר אישית את אפרים סנה, אך בשם לב לכל מה ששמעתי על אודותיו, אני משובנע שהצטרפותו למפלגה תהיה רק לברכה.

והנה הצטערתי מאוד, שמועמדותו נפסלה על־ידי בית־הדין של המפלגה, מבחינה פורמלית, בעקבות תלונתם של כמה חברים ממחוז השרון. היום אני קורא בעיתון („דבר" 11.4), שמלשכתו של שמעון פרס מכחישים את הידיעה, שהוא (פרס) עומד לערער על פסילת מועמדותו של סנה, כי הוא סבור, שאפרים סנה בעצמו צריך להוליט, אם הוא רוצה לערער על פסילתו. תהיה זאת תעודת עניות למפלגת העבודה, אם לא יימצאו בה חברים שיערערו על פסילת מועמדותו של סנה.

יצחק מאיר
אשדות יעקב, איחוד

ההחדמות (בבנמת, למשל) ההגבלות החליקות שמסילים על כדגא – מסתבר, שאינן עוזרות. בהפוך הוא, נראה, כי פועל כאן אפקט בומרנג, וכך זוכה הנ"ל לפרסום עקיף ושנה בזול את מקומו בליבותיהם של צעירים.

ואכן, דיווחים בלתי־רשמיים מבתי־ספר מגלים, כי השפעתו התחוקה כקרב הנוער ובמיוחד בקרב הנוער הדתי.

את ה„דרור" הדעיל הזה המשתרש לו אי־אט בחלקות צחיחות צריך להוציא מוץ לחוק ומומב להקדים בשעה בדי שהדמוקרטיה הישראלית לא תתקשה לשרשו.

סמי ארגון
רמת־שולב, נתניה

רבים וטובים מקרב אזרחי המדינה שאיכפת להם השם מדינות עמוקה כלפי קובעי המדיניות הסוציו־כלכלית במדינתנו. נובת דחיית הנהגה להארכת תוקפו של מס היסף, עזה מתבר, שהעקביות הראויה לנשאים מתוחים אחרים לגמרי „חגגה" לאורך כל הזחיה. גמם לזועות הכספים של הכנסת סודפר נושא חשוב ודגיש זה יחד עם גושאים אחרים, בעלי מהות חברתית־סוציאלית על־ידי הסכם מעקים של „תן וקח" בין מ"מ ראש המשלה לבין שר־האוצר. מן הראוי לציין, כי אישור התקציב בדרך זו מעלה לראשיתה של „חבורי הדעה הפך: לשרטה לאו הוקא מסחיקה או משפשפת. הציבור מסיל קלון על חברותנו, במיוחד לאור ההתנכרות המתמשכת לגימלאים ואלמנותיהם, שרובם מוסיפים „ליהנות" מגימלת רעב, הנעה בין 300 ל־500 ש"ח לחודש.

המרחבי הוא מהפסד הכנסה ממס, המסתכמת בכ־70 מיליון ש"ח מ־10,000 אזרחים, המשתכרים למעלה מ־8000 ש"ח ומעלה לחודש. בסכום זה אפשר היה לפתור את בעיות הגימלאים, מבלי להחדיק להעמדת־פנים, ולתמסיסי. הזוהר. הנני תקוה: שאפילו „הזוהרים" הקנאים של הסיעות בכנסת שכן נתנו, יזכו מת ב„יומרתיך" הפלך ומתקדב.

שלמה דיאון
ירושלים

אין לי ספק שכליבור מבינים כבר, שאין להמשיך בסמסום קו וכי עמידה במקום גרועה מנסיגה, אלא שכאן נכנס המשכון האלקטורלי.

שמיר יודע, כי אחרי התנגדותו העיקשת במשך שנים לוועידה בינלאומית כל שינוי במחשבותיו ובדרכו ישמים מתוות לרגליו את הקרקע כמנהיג הליכוד. הציבור יגיש לו חשבון נוקב בבחירות הקרובות וייוובה, שוויתרן של המערך והמסכם בין המלך חוסיין ומ"מ ראש הממשלה שמעון פרס זה הפעולן היחיד בנאום הנתנים.

על כן הנני מציע למר פרס לחדת מהנושא של ועידה בינלאומית ולהשאיר את המלאכה למוכיח המדינה מר שולץ, למלך חוסיין ולנשיא מצרים חוסני מובארק. את דעתם יהיה לשמיר קל יותר לקבל מעוך חוסר יכולת שלו להתגבר על המצב הסטטי. כי כבר נאמר: „קל יותר לקבל דעת גויים מאשר דעת יהודים", למרות חוסר ההבדל מתוצאות.

מנט גולדבך
תל־אביב

כדי לייעל ולחסוך בהוצאות ולמנוע כפילויות יש לאחד את הרשויות המקומיות הבאות:

(א) קרית חיים, קרית מוצקין, קרית ים, קרית שמואל וקרית ביאליק – עיר חדשה בשם ובולון.

(ב) חיפה תקבל (כויתור על קרית חיים וקרית שמואל) את טירת הכרמל ונשר, תל חנן, יישובים סמוכים לעיר שאין להם מבחינה מוניציפלית כל זכות קיום עצמאית.

(ג) רמת השרון תאוחד עם המשלה לבין שר־האוצר. מן הראוי לציין, כי אישור התקציב בדרך זו מעלה לראשיתה של „חבורי הדעה הפך: לשרטה לאו הוקא מסחיקה או משפשפת. הציבור מסיל קלון על חבורותנו, במיוחד לאור ההתנכרות המתמשכת לגימלאים ואלמנותיהם, שרובם מוסיפים „ליהנות" מגימלת רעב, הנעה בין 300 ל־500 ש"ח לחודש.

המרחבי הוא מהפסד הכנסה ממס, המסתכמת בכ־70 מיליון ש"ח מ־10,000 אזרחים, המשתכרים למעלה מ־8000 ש"ח ומעלה לחודש. בסכום זה אפשר היה לפתור את בעיות הגימלאים, מבלי להחדיק להעמדת־פנים, ולתמסיסי. הזוהר. הנני תקוה: שאפילו „הזוהרים" הקנאים של הסיעות בכנסת שכן נתנו, יזכו מת ב„יומרתיך" הפלך ומתקדב.

שלמה דיאון
ירושלים

סליחה, אבל ניחכתי למקרא הידיעה ב„דבר" ביום ו' „בעיריית ת"א – תשובות אחרי חודשים". לידיעתכם ראש עיריית פתח תקוה מר דב תבורי לא נוהג לענות כלל על מכתבים הנשלחים אליו. ולדנבתה מספטמבר 1987 ואילנבתי לפניו על מחדלים שלפי דעתי קיימים במוסדות של עיריית פ"ת. לאחר שלא נענתי למכתבי השלישי נאלצתי לשנות לתלונות הציבור, כך שאני לא בא להחדיק את הסחבת בעיריית ת"א, אבל הייתי מוכן לקבלה פה בעיני.

עודד וכסנברג
פתח תקוה

אנשים ● אנשים ● אנשים ● אנשים ● אנשים ● אנשים ●

החלמה

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש (בתמונה) יצא היום מבית־החולים, לאחר מספר ימי אשפוז. הוא עבר ניתוח שיגרתי קל.

חדירה מאסיבית

הספר האישי של גיהאן מאראת, אלמנתו של נשיא מצרים לשעבר, יגיע במצאי־שבת לישראל, למפגש הבין־לאומי לציון 28 שנה להיווסדות האירגון לקידום ענף הספרות בישראל. נם דיר מולצי, דב־אמן איסלקי לעיצוב תסרוקות יואיל להגיע. דבים מהמוזמנים ביטלו את השתתפותם בגלל האירועים בשטחים. האירגון לקידום הספרות מגלה בחודשים האחרונים פעילות גמרצת על רקע חדירה מאסיבית של כחות בלתי מיומנים למקצוע, אשר פוגעים, לטעת ראשי האירגון, במגישון של עיצוב השיער הישראלי ומסכנים לקחזת בגלל בורתם בכללי השימוש בחומרים כימיים. האירגון נקט באחרונה צעדים להעברת „חוק האמן" בכנסת, כדי שיוגדרו אמות המידה של המקצוע הרגיש הזה.

דנקה הרגיש

תרופת פלא

להעביר מניות של מפעלי ההסתדרות לידיהם של העובדים במפעלים ובעדיפות שניה להעביר מניות אלה לידי חברי ההסתדרות – מציע אימוץ לדי, עוזרו של שר הכלכלה גד יעקבי. בהרצאה שנשא ב„מבן לבן" ניסה לדי לשבנע שזו הדרך לשיקומו של המשק ההסתדרותי, שחלקו נקלע למשבר. הוא מעליץ שמחירה של מניה שתימסר לעובדים יהיה נמוך יותר מהמחיר לכלל חברי ההסתדרות. „הדבר נוסה בהצלחה אפילו בברזניה השמרנית ואין סיבה שזה לא יעבוד אצלנו", טען לדי.

ד"ר כבוד

אוניברסיטת תל־אביב תעניק תואר דוקטור כבוד לזאק שוואן־דלמס (בתמונה), יו"ר בית הנבחרים בצרפת, ראש עיריית בורדו ומי שהיה ראש ממשלת צרפת. גם ד"ר יוחנן בדר ויצחק בן אהרון יקבלו את התואר הזה, במהלך הטקס השנתי של חבר הנאמנים של האוניברסיטה, כסוף תודש מאי, כהוקרה מיוחדת לפעלם הפולמטרי לחיזוק הדמוקרטיה בישראל, ולרגל שנות ה־40 לעצמאותה. פרופ' ליאו סיקארד, בן 88, מהאבות המייסדים של הגיאולוגיה בארץ וחלוץ אחוד מי התחום, יקבל את תואר הכבוד על תרומתו לגיאולוגיה של ישראל.

הבטחות

במרתון המוסיקלי „מארץ ישראל לישראל בת ה־40" במסגרת פסטיבל ישראל ירושלים, תושמע בביצוע בכורה יצירה חדשה – „מגילת העצמאות" מאת המלחין הישראלי יוסי מר־חיים. היצירה, שהוזמנה במיוחד על־ידי הפסטיבל, למלים של מגילת העצמאות, תבוצע בהשתתפות התזמורת הסימפונית ירושלים, דשות השידור, תזמורת המשטרה, מקהלת הילדים „אנקור", מקהלת האופרה הישראלית החדשה והזמר הסולן – גיי שיר (בריטון). המנצח – אורי סגל. ביצירה שולבו הקלטות מקוריות של דוד בן־גוריון. מאורגני המרתון מבטיחים לכלול בו את מיטב היצירות שהולחנו בארץ עד כה. יש לקוות שאכן לא יקופחו, במבצע היומרני, כמה מחשובי המלחינים הישראלים.

ישראל דליות

סיוע הדדי

מזכ"ל המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, לוינל ז'וספן שיגר ברכת הצלחה ליו"ר ועדת צרפת במפלגת העבודה קלוד ללום, המתמודד על מקום ברשימה לכנסת במפלגתו. ז'וספן אומר, כי הוא זוכר את הסיוע שהושיש לו ללום בעת הבחירות לפרלמנט הצרפתי. אילו היו בחרים צרפתים בישראל, אמר, הייתי קורא להם להצביע עבור ללום. כארבעים מנהיגים יהודים הביעו קודם תמיכה במועמדותו של ללום שאותו הגדיר „נציג אותנטי של עולי צרפת ושל היהדות הצפון־אפריקאית".

גרשון קרן, פריז

קצת נחת

ח"כ שלמה הלל, התנאדה בכפר תבור והצליח לגרום למארחו, ראש המועצה מיכה גולדמן (משמאל) להסמיק עד קצות אזניו, כאשר, הגיש לו, כשי, את מפתח הכנסת: „אינני רוצה לעסוק כאן בבחירות", אמר הלל לגולדמן, (העסוק עתה עד מעל הראש בהכנות להתמודדות במרכז „העבודה" על מקום ריאלי ברשימת מפלגתו לכנסת). „אני יודע שאתה משתוקק למפתח הזה, ואני מאחל לך הצלחה במירוץ".

גם סגן ראש הממשלה, שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, התארח לאחרונה בכפר תבור. נבון, שהשתתף, יחד עם אישתו אפירה ובתו, בכנס הליכה של התנועה להגנת הטבע שנערך לרגלי התבור, ביקר גם בביתו של עלי שבלי, ראש מועצת הכפר הדרוזי ערב אל שבלי. כתו בת השלוש עשרה, נעמה, ובת דודיו של נבון, ישראל בהן, גיבה, שהתידרה. במהלך הביקור עם בתו של ראש המועצה, יסמין, ביקשו רשות ללון בבית ידידתן החדשה. הדודים נענו ברצון. עתה ממתינים לביקור הגומלין של יסמין.

יצחק מרידור

פגע או ברח

עירית חיפה, כמו אחותה הגדולה תל־אביב, פתחה השכבע כפעולת מגע נגד „מכת היתושים" המופיעה תדיר עם תום עונת הגשמים. ראש העיר אריה גוראל, שנתבקש על־ידי עתונאים לספר מה עושה העיריה כדי לקדם את פני הרעה, אמר, כי תרף העובדה שהיתושים פולשים. לחיפה מחוץ לשטח הטריטוריאלי שלה, דואגת העיריה לדסס בקביעות את מוקדי היתושים באזורי המגורים ובתוכם. השנה נגקטו צעדים מוקדמים לביעור הנגע, כולל רחיצת שני מדקסודים המסוגלים להגיע אל מקווי מים שהגישה אליהם קשה בכלי רכב דגילים. התושבים מצוים מתבקשים להקפיד על ריקון שלוליות, ולהודיע למוקד העירוני 106 בכל מקרה של התקלות ביתוש.

אריאלה ראובני

תמונת קבוצתית של צמרת משטרת ישראל ועיריית חולון תתמה את המפגש שנערך בבניין העירייה, לרגל חילופי תפקידים בטחוז תל־אביב: ניצב יגאל מרכוס מחליף את ניצב גבריאל עמיר בפיקוד על המחוז. ניצב עמיר עובר למטה הארצי בתפקיד סגנ„ל. המקומיים שמחו לשמוע מפי אנשי המשטרה על הירידה בארוח המשיעה והעבריינות בעירם. בתמונה: ראש עיריית חולון, עריד חיים שרון (במרכז), מרכוס (מימין) ועמיר (משמאל).

צילום: אורי מאירי

מודעון

מוקד מידע מלאני
של קעת חולים הכללית המוסד אינפורמציה של מרשאת קשת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרשאת הפעוות כשבת הנא וכן אינפורמציה על הנעדים הרשאים בישראל:
טלפון 03-433500
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרשאת שינוים לקוחה ראשונה אזור תל־אביב
רחוב בר מכבא מס. 49 – טלפון 03-284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור נתיבות
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
מיין עזרה ראשונה בשעות
בתל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261115
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-355516
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111.

פוליש ונקיון

● „הסמרק" נקיון דפלים „הצבה „פרטל „כיסי קיטום 03-313599 (9330)
● שרבים שלים „פרטל „כיסי קיטום „הצבה בחיות 03-749723 (9704)
● „הדאה" שלים ונקיון. הצבה ס"טלית. נקי חם 03-591085 (9381)
● „הלמלון" נקיון דפלים „הצבה „פרטל „פסיטים 03-367163 03-587832 (9388)

צילום

● הצבה סיב 8 מ"מ לדיסק בחינם ללא הגבלה ע"י FLYING SPOP הצבה חינם „שאר" שדרות־ירושלים 118 יש 03-523942 (9429)
● בטלת ויראו G.V.C חדשה בדיר „הטשות בהפשטת 03-764588 (8563)

שרות

● עלתי „קשר" עלון הנוערים והפנויות הגדול בישראל. לפרטים 03-5742234 ע' הנוה. (9369)

הכרזות

● יהודים מסבר 1 מדגמבות לשיחות ללידתי ואהבה אנשי „עסקים (9935) 03-3466775-7
● „עיר" מיבה חדש בליתי, חדש בקיבוץ 03-221941 „הדרות (9934)
● „שלמה" ליתי ואיתם מדגמבות בעידות הנמבות בתל־אביב חיפה ירושלים ואילת 03-283284-5 03-204310 הבה מסבר 1 לא רק על הנייר (9817)
● „שר" שרות הליתי הבוה והמאבן ביחתה הבחרה בם אבה הנקשרת (9815) 03-249606 03-236594
● בבה בעבקן בידיה אביתיהו אחת שרוה בשרן 03-734753 „דחה" (9794)
● שרבן ודילות עם מבנון, אנו מעבירים בלקוחה חדים בם בחברת הרחוק „חיפה 03-5101331 03-5101929 (9689)
● „שבל" חדיה מרבאה עם מבנים ובאות יחוברה ביתר/ מלון ס"טפטיה 03-733313 (9403)
● לבעדות ד.ר.מ. אין מחברות למבינים הבחרה שלנו אין עדבן בתל־אביב חיפה. ירושלים ואילת (9332) 03-5464314
● ביבוד לפרשים של מחבינו אנו הבחרה מבבר אחד בישראל לליתיאדה מבבן הבקיות לא בבים בבלוחה ודרשים אלא בבעבים ראבר הבחרה שלך 03-5464314 (9344)
● ליתי מבעדות ודיבות בחיבות הבחרה בבחה 03-812623 „דחה (8601)
● הרבבן, הבדות הבחרות הבבן את דבבבת הליתי מראלקטרי לבבבשת ביתר. 03-204310 03-283284-5 ב.ב. את הבחלה הבאה אבשר לבבבק (9364)

ירושלים

ריפוי והרזיה

● מבני מדליק וחבבה בחיבה אינבבית ובינבבה יפו 72, (12844) 02-384187
● מבני בבע הבבבם מרבבות. חיבתי הבאבבים 0 מבדבבבה 02-245136 (9794)
● ליתי הבחיבה מבבה הבבבק בבבבדה. דיבקבשות 02-590772 02-583993 (9399)

אלמקס

משחת השיניים אלמקס יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
שלמה המלך – שלמה המלך 78 – 246461.
סופר פארם – אינשטיין 40 רמת־אביב – 413730.
ירושלים
פרשאת רחבמה – הס"ג 28 – 523191.
חיפה
מיחזי – הרצל 29 – 663596.
קע"ח כללית – רח' חיים עוז 905271.
בני־ברק – רמת־גן
הוכמן – עקיבא 89 741949.
בת־ים – דיזנגוף
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671.
אחיון – המיין 52 חולון 889153.
עין יהב – עין יהב 4 חולון 864854.
רחובות
כללית – בני משה – 452381.

אלמקס
מרכזת ע"י מכון תרופות פרמצבטיה בע"מ ברשות GABA עזריאלי

קול הזמיר ונעירת החמור

(המשך מעמוד 7)

הציבור ואינו עתה לצרכיו אלא ממלא הדאות של סמכות שרירותית מסוימת ובעיקר, הסיקו פרידלנדר בחיוך, דואג להתייצב בכסיס לקראת ההמולה הגדולה של תג הפסח. הזיוף השלישי הוא הפער האיתן בין יהודים סוג אלף (סמלי דת וקציני דת) ויהודים סוג בית (מוסמכים לכשרות). בחשיפת הפער הזה תרם באר, לדברי פרידלנדר, תרומה משמעותית לתיאור המתח העדתי־חברתי של שנות החמישים. שני זמנים חשובים שיצאו לאור השנה מעוגנים בחיי הצבא של שנות החמישים, אמר פרידלנדר, „התגבשות יחידים" ו„עת הזמיר", ושניהם מגלים בבואה אמיתית וקשה.

פרופ' מנחם פרידמן, שנשאל לקשר שבין „עת הזמיר" ובין המציאות, פרש תיאור חשוב ומעניין של התפתחות החברה הדתית בישראל ושינויי המקום שהיא עברה מאז קום המדינה. לאחר תקופה ארוכה של בידוד מוחלט ותקופה מאוחרת יותר של קליטה חלקית וניכוד חברתי נוצרה, לדברי פרופ' פרידמן, חברה דתית־לאומית סגורה, בעלת עוצמה גדולה ומצבור עצום של מרץ, אשר נענו בתנאים המתאימים (שנות השישים המאוחרות ומלחמת ששת הימים) לקריאה האמורה – גם לנו יש מה לומר בהיסטוריה היהודית.

פרופ' נחום אריאלי טען טענות שונות בעד תנו „עת הזמיר", אך טענתו העיקרית, החמורה, הופנתה נגד נוש אמונים ואנשי „מרכז הרב". אין מביאים את המשיח בציציותיו, אמר אריאלי. זו גישה מוטעית ופסולה, ונגדה מתריעה המאסיה של חיים באר במלוא חריפותה.

למחרת הדיון בבית התפוצות עברתי בגן שעשועים אחד בתל־אביב ושמעתי צעיקה אחת, מנשות החסידים, מסבירה לחברותה ש„עכשיו צריך לעשות מאמץ מיוחד ולשכחה את הבלי העולם הזה. הלוא ברוח מעל לכל ספק שכלו בל הקצים ושמשיח צדקנו עומד מאחורי הכותל", היא אמרה, ותיבלה את דבריה בפסוקים גרדשים ובסיפורי מוסר־השכל אחרים. הגן פורת התקומם נגד הלעג של חיים באר כלפי הזסידות. למשמע דבריה של האשה החסודה הנ"ל עלה בי היהדור מציק שמא את הלעג הנורא והמביש ביותר מספקת המציאות עצמה. הסופר, כפי שאמר קרציזם, חוקרו של בלזק, רק תרכיז את קטעי המציאות בתרכובת של אמן.

שרותי בנק אוטומטים בע"מ

תמצית דו"חות כספיים מותאמים להטפעת תאי נפלציה *
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987 (בשקלים חדשים)

א. תמצית מאזן ליום 31 בדצמבר 1987

	1987	1986
נכסים		
רכוש קבוע	1,005,698	1,340,863
השקעות	7,426	14,414
רכוש אחר	29,571	38,442
רכוש שוטף	348,288	417,527
	1,440,983	1,811,246
התחייבויות		
הון ועודפים		
הון מניות	1,133,120	1,133,120
עודפים (הפסדים)	(687,265)	(417,226)
	445,855	715,894
עתודות	90,228	287,277
התחייבויות לו"א	656,432	559,932
התחייבויות שוטפות	248,468	248,143
	1,440,983	1,811,246

ב. דו"ח רווח והפסד

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986
הפסד מפעולות רגילות לפני מס	(463,441)	(656,578)
חסכון במס	193,402	488,410
הפסד נקי לשנה	(270,039)	(168,168)
תון עצמי לתחילת שנה	715,894	884,062
הפסד השנה	(270,039)	(168,168)
תון עצמי לסוף שנה	445,855	715,894

ג. דו"ח על השינויים בתון העצמי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987

	1987	1986
תון עצמי לתחילת שנה	715,894	884,062
הפסד השנה	(270,039)	(168,168)
תון עצמי לסוף שנה	445,855	715,894

הדו"חות הכספיים המלאים נמצאים לעיון במשרדי החברה.

* לפי מדד דצמבר 1987.

9946ט

רשות הנמלים
נמל חיפה

מכרזים מס' נ.ח. 1/88, 2/88

מזמינים בזה הצעות לרכישת ציוד כדלקמן:

מכרז 1/88	מכרז 2/88
דבורת גדר „אנגה"	דבורת דלק
דבורת מנוף ליטה	סירת מנוע טרנה
דבורת אגן מסלה	
סירת גדר כ־11 מטר אורך	
סירת גדר כ־14 מטר אורך	

את כלי השייט במכרז 1/88, ניתן לראות בסיור מאורגן ממחלקת הים בנמל חיפה בתאריכים 19.4.88, 26.4.88, בשעה 10.00.

את כלי השייט במכרז 2/88 ניתן לראות בין התאריכים 17.4.88–2.5.88, בימים א, ג, ה, בין השעות 08.00 עד 13.00, בתאום עם ר/ת הנמל מחלקת ים – נמל חיפה.

להצעות יש לצרף הסחאה בנקאית לפקודת רשות הנמלים – נמל חיפה, בשיעור 10% מהסחדי הכלל הבצע.

את מסמכי הצעות ניתן להשיג במדורין שבשער 5.

את הצעות בשתן בתוך מעטפה סגורה, חתומה ומסומנת „הצעה למכרז נ.ח. 1/88 או „הצעה למכרז נ.ח. 2/88", יש לשלשל לתיבת המכרזים הנמצאת בבנין המחלקת הדר מס' 8 בנמל חיפה, עד 2.5.88 בשעה 13.00.

על הזוכה להביא את המכרז מתמאל תוך 14 יומים מתאריך קבלת הודעה על הזכיה.

עובדי רשות הנמלים אינם רשאים להשתתף במכרז זה.

אין נמל חיפה מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ח. בן־אליהו
מנהל הנמל

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

תעשיית בשמים בארץ ישראל

בבנימינה הקים הברון רוטשילד בית חרושת לתעשית בשמים. אין מעבדים בו את הבשמים כשלעצמם אלא מכינים רק את הבסיס ושמן הבשמים. הבסיס נשלח לחו"ל, בעיקר לצרפת, שם הוא נמכר לבתי חרושת לחמרוקים.

לפי האופסימיסטים נשקף עתיד מזהיר לענף גידול הפרחים לבשמים. אפשר יהיה לבסס משקים רק על גידול פרחים לבשמים ובעיקר על היסמין. הבעיה הנבצבת בפני העוסקים ברבר היא בעית הקטן, שאינה פותחה מאמה של קטיף הפחי הזהב. משכורות הפועלים נמוכות בעוד משכורות הטגל גבוהות. הזה יקבר בעיקר בהעסקת פועלים יהודים.

ספינת עולים נלכדה

ספינת עולים „סידת צבי", הנושאת על סיפנה 800 עולים משארית הפליטה, נלכדה במרחק 40 מילין מחופי הארץ. המעפילים הוגדשו לקפריסין למחרת היום.

השלב החדש במלחמה

מהלומות ה„הגנה" ניחותות בעוז על התוקפים הערבים. פעולות הרחבת־היקף מתבצעות בכל רחבי הארץ ויש סימנים שתגיעת הגיום הערבית בארצות השכנות הגדישה בזמן האחרון. מוסרים על מאות מתגרבים שחדרו לארץ ועל ציוד רב שנשלח על ידי הממשלות הערביות.

בעריכת אריאנה הרן הכהן

הנשים מוכות – במשטרה צוחקים

מאת נורית חליף

הן ישנות בעינים פקוחות, מפחדות גם בלילה שמא יבוא, ידים אגרופ ויכה בלי סיבה. אלימות היא מנת חלקן יום יום, לאורך שנים.

תשע נשים הן בחברה. הקשבתי לתשעה סיפורי־חיים, שמתוכם אוכל רק לשרטט קרעי דברים, מחשבות קשות. עם תשע הנשים היתה גם רות וינטר, יועצת פסיכולוגית, פמיניסטית, שמנחה קבוצת נשים מוכות ב„מרכז של נעמ"ת לבניעת אלימות במשפחה".

נראה כמו אינטליגנט

אלישבע רצתה בילוי. היא גישאה לבעלה בגיל מאוחר. אצלו היו אלה גישאים שניים. והיא לא שיערה שבמקום ילדים יצמוח לה מכות והשפלות. פעם חזר מן החנות והיא נטלה תפוח מהסל שהביא. צרח עליה על שהיא מרשה לעצמה לקחת בלי רשות. היכה אותה עד שכל גופה השחיר. קמה ונרחה לבית אמה. בלילה, בשובה, מצאה שהספיק להתלונן עליה ועל מיסתה היתה מוגחת הזמנה למשטרה.

„בכל פעם שהגעתי למשטרה, בין אם מפני שהוא הגיש תלונה עלי או שאני הגשתי תלונה עליו, הם היו צוחקים לי, משפילים אותי. היו אומרים לי להביא צו מניעה, אבל השופט חסון מבית המשפט המחוזי כבר אמר לי פעם שהוא לא מוציא צווים מן הבית רק מפני שהאשה מתלוננת עליהם חוץ מזה, ככה הוא אמר, אני הרי לא מוכלת חדשה רעב אצל בעלי, אז מוטב שאשאר בביתו.

„270 ש"ח הוא מקציב לי לחודש, מה אני צריכה לחיות. פרוטה יחתר הוא לא נתן, לא קונה לי כלום. הוא חוגג כשהמשטרה דוחה את תלונותי או כשהשופט עומד לצידו. שוטרת אחת אמרה לי לפני זמן מה „אם עוד פעם תבואי לכאן, אנחנו באמת נעצור אותך" „לאן עלי לפנות כשהוא מכה אותי, תולש את שערי ושובר אותי. לאן אני צריכה לברוח?"

„פעם, לאחר שהתלונן עלי, בא ועצרו אותי ל־48 שעות. הבניתו אותי לתא באבריכיך עם זונה אחת. מול העינים שלי באו שתי סוהרות, הפשיטו אותה ערומה, שפכו עליה מים קרים והיכו אותה במקלות. ולי הן אמרו: „תביטי, תביטי, מפני שאם תבואי לכאן עוד פעם להתלונן, נעשה ככה גם לך" כששיחררו אותי, מהתא עד הבית שלי סגרו עלי אזיקים. כשהגעתי הביתה הוא היכה לי. ובלילה, כשנכנסתי לשירותים משך אותי משם בשערות התוצה כי אני כמו עכבר על יד. בלילה, כשאני נרדמת, הוא צועק לי אל תוך האוזן ואני כבר מפחדת אפילו לישון. אני בעינים פקוחות ישנה"

אני שואלת את אלישבע מדוע, לדעתה, אין מאמינים במשטרה למצוקתה? מדוע הם חושבים שהבעלה הוא הנפגע ולא היא? והיא עונה בבכי: „מפני שהוא אלגנטי ואני כזו הסטרית ושבורה. כי אני מעדות המזרח והוא אינטליגנט אשכנזי שגמר אוניברסיטה, הולך עם זקנים וענ־ביה. גם אשתו הראשונה הוליפה כמה עורכי דין עד שנפטרה ממנו ועכשיו אני. אבל לי אין כסף לעורכי דין וכבר אין לי גם כוח. אני לגמרי שבורה. לא מאמינים לאשה מוכה, חושבים שאני מרגיזה אותו. האשה בעיני השוטרים היא אפס אחד גדול. עשרות פעמים הייתי במשטרה לבקש עזרה ולא זוכרת שפעם אחת יצאתי משם פחות מפוחדת, או קצת יותר חזקה".

רק כמה שנים מוכות

שרית בשואה 25 שנה, בתוכן היו כמה שנים מוכות, למרות שנטיה לאלימות היתה תמיד לבעלה. אבל עד לשלב מסוים יכלה היא להתמודד עם נטיה זו, לסבול אותה. באשר מצא לו מישהי אחרת ושרית נילתה שהוא בוגד בה – אז חרב עליה עולמה, הכל הרב. האיש החל להכותה, להרוס חפצים וכלים בבית, פוגע ומנתץ, שופך קפה במתכוון על הרהיטים, על הספה, מתנהג בגסות, מאיים ומשלים סרוד. כשביטאה כעבור זמן את רצונה להתגרש, התריפה האלימות. צחק לה, הסיר בפני ילדיו את מכנסיו ואת תחתוניו ואמר: „תנשקו לי בולכמי" הזיבה אותה נמרצות. אחרי אותו אירוע פנתה שרית למשטרה, נרשמה תלונה והיא נשלחה הביתה. כשחזרה המתין לה הבעל ושוב היכה.

„בפעם הבאה שבע פעמים פנתה למשטרה. התחננה שיעצרוהו. בפעם השביעית, לאחר שחבט בה והצרחות שביניהם הזיהרו בראשי השכונה, עצרה המשטרה את שניהם. שוב נרשמו דוחות, הבעל נשאר עצור והיא שבה לביתה. בהה ושפוחה בצרה בדרך הביתה. עוד לא הגיעה אל הדלת והנה גם הוא חוזר, צחק לה, שוב הזדיר את תתוגיו, אמר לה מה שאמר והפליא בה את מכותיו. „את שוכחת שיש לי קשרים במשטרה" הטיח באוזנה, וצחק.

שרית: „אשה שוחלת למשטרה, סופגת רק השפלות ובושה. אין שום עזרה. היא רק עושה לשוטרים הצגה".

שרית. עינים שחורות ושיער קצוץ. „מיום בשואי אני רכוש שלו ושל משפחתו. אני שיפחה". רחל, גילה מעל 40, פניה עצובות־עייפות: „בעלי שונא כל דבר שמתייחס אלי. שונא אפילו את נישמת אפי". ואלישבע, אם לארבעה: „בשאני מעזה לקנות לעצמי כמה פרוטות גבינה צהובה, אני בפירוש מסתכנת במכות". ועוד אחת בקבוצה, פרצוף מקפלת את מכנסיה, מושכת כלפי מעלה, חושפת ומציגה לראווה זוג ברכיים שחורות ונפוחות ואינה אומרת מלה. אחרת צוחקת בפראות שקרובה לבכי: „שמעתן שנעמ"ת אספה חצי מיליון חתימות למען 'מגילת זכויות האשה'? אז כשריבתי על זה בסלוניות, אני רציתי להקשיב והעזתי לחרים קצת את הזוליים. בעלי קם מיד, סגר את הטלוויזיה והכניס לי מכתה".

תשע נשים. כעליהן אינם מוכנים לקבל טיפול. הם אינם מודים במעשיהם או באשמה כלשהי. הם אוסרים למעשה על הנשים לקבל חיזוקים מכל סוג שהוא, על כן הן מגיעות בסתר, בשעות הבוקר, „גונבות" לעצמן בסיבון גדול, את השעות הללו בסרנא לנשים מוכות, למצוא בה משענת, אולי מעט תקווה.

שבר־בקבוק בהישגיד

מלכה, נראית צעירה וגמרצת, ארבעה ילדים לה ולבעלה המכה אותה ומתעלל בה כבר שנים. זמן רב ספגה את שיחם מבחוץ בשקט, בכניעה, עד שיום אחד החליטה שדי לה, יותר לא תסבול. נישאה בקבוק וכשבשר־הזכוכית בידה, איימה כי תרצח אותו עם יעז להתקרב אליה. „מאז יש לי תמיד שבר־בקבוק בהישגיד. הילדים שלי עומדים לצידי, מעודדים אותי לחתנהג ככה, להיות חזקה מולו. והאיש הזה, הוא באמת נכנע. כשיש לי „בשק" ביד הוא לא מכה אותי".

האם זאת הדרך? לעקוף את המשטרה ולאיים בשבר־בקבוק? אולי בסכין? אולי באקדח? אולי משב כך מאשר לכתת שוב ושוב רגליים לתתנת־משטרה שאינה עונה, אינה קשובה, אינה מסייעת? שהרי באמת, אותה מלכה, כאשר באחר הארועים האלימים בביתה לא הסמיקה לשלוף את „הנשק" שלה, היכה אותה בעלה נמרצות, הטיח את ראשה בקיר עד כי חשבה שיחזרו אותה. הבל זאת בדרך גם נמלטה הלכה למשטרה שבאזור מגוריה. שני שוטרים שהיו בתורנות יצאו יחד אתה לביתה, אחזו בו בבעלה המופתע, איימו עליו שאם עוד פעם אחת ידם יד על אשתו – ייעצר. האיום אכן השפיע.

★ ★ ★

ועוד, מהחיים עצמם. חייה של ורדה, אם לשלושה שבעלה נכה צה"ל. גישואיה לו היו גישואים שניים שלה. האמינה שתרעיף על תנכה אהבה וחום הבנה, לפני כמה חודשים החליטה שאין פתרון אלא בגרושין, שדי לה, לא חום ולא אהבה ואפילו הדברות שפיה אין ביניהם. מזר מאוד לאחר נשואיה גילתה שבעלה אינו רק נכה אלא מובל גם מפגיעה נפשית. כשדיברה על כך עם בני משפחתו, השיבו לה כ„מי מאיתנו בכלל נורמליז" יום בהיר אחד החלים לחזור בתשובה, ודש ממנה ומן הילדים להפסיק לצפות בטלוויזיה, היכה אותה אם לא נענתה לדרישותיו, היכה את הילדים. ורדה הפכה לשיפחתו החרופה, שאפילו בביתה לא היתה עוד רשאית לישון אלא רק כמטבח, ורק באור מלא. חומיד היו מכות ועוד מכות. כשרצה למשטרה כדי לבקש מחסה ועזרה אמרו לה: „תרחמי עליו, הוא נכה צה"ל, מספיק נתן לנו מהבראות שלו".

הם מביט גם את השניה

מנחת הקבוצה רות וינטר: „כאשר המשטרה אכן נוקמת עמדה, עומדת לצד האשה ומגלה רצון להגן עליה, מתברר שהבעל איננו חזק כפי שהיה רוצה להצטייר. אין ספק שנחרצות השוטרים חשובה במערכה הזאת. ההאשמות ששמענו כאן כנגד המשטרה מוצדקות. נשים מוכות מופלות לעיתים קרובות מאד לרעה. חסרה מודעות והבנה לבעייתן, אולי גם מפני שוחסר־האונים שלהן כל כך בעייתי ומקשה עליהן. בגלל חוסר האונים הן אינן מעזות להתנגן או להשיב מלחמה. כשהן נתקלות בצוות קשוח של שוטרים, הן מאבדות מהר מאד את שארית בטחונן ותקוותן, גבנטות להיסטריה, למתח, ליאוש. האם אפשר להאשים אותן? או אולי בכל זאת צריך להפנות אצבע מאשימה כלפי אותם שוטרים ושוטרות שאטומים למצוקה הנוראה הזאת?

„בסדנאות שלנו כאן איננו עוסקות בטיפול פסיכולוגי, אלא נתמנות חיזוקים, מנסות להבהיר שצריך ואפשר לנקוט עמדה. שוחסר האונים מגרה לאלימות. אנו חיות בחברה שבה גברים חשים עליונות כלפי נשים, על כן עלינו, הנשים, לחפש ביחד דרכים לבלום את הדעה. הפמגם עם שבר־הבקבוק הנאים למלכה, הוא לא מתאים לכל אחת או לכל סיטואציה. מחקרים חדישים מצביעים על כך שברוב המקרים לא החולנית שלה גורמת למכות, אלא החולנית הבעייתית של הבעל המכה. נשים מוכות שגישאות שוב, לא „נופלות" פעם שניה לידיו של גבר אלים, ואילו גברים שהיכו את האשה הראשונה, מכים גם את האשה השניה. בנים שראו אלימות בביתם, רוכשים אותה כהרגל נלווה ונעשים אלימים גם הם, ואילו בנות שחיו בילדה של אלימות, יוחשות תוחיל הדגלים של חוסר אונים שאפיין בדוב המקרים גם את אמן המוכה.

המשטרה איננה גוף מעניש

רב־פקד מלכה סופר, קצינה במחלקת החקירות במטה הארצי של המשטרה, רואה את המשטרה כחלק ממערכת שלמה, אשר מתפקידה להגן, לסייע ולשמור על קורבנות מפני תוקפיהם – אבל לא למפל בהם במקרים הללו של נשים מוכות, הבעיה היא יוצאת דופן מצעם העובדה, כדברי רב־פקד סופר, שהתוקף הקורבן חיים תחת קורת־גג אחת.

יש מקרים לא מעטים, שבהם נתונה המשטרה במצב מאד לא קל. היא יודעת שהאשה אכן מוכה, אך אין היא יכולה לבצע מעצר־שווא. בכל מקרה צריך שתהיינה ראיות. בלי עילה חוקית, לא ניתן לבצע מעצר, אף כי כל תקיפה היא עבירה פלילית. גם אם סימנים פיזיים כתוצאה ממכות הם סוג של ראיה בנשפט, לא זי בהם. כל שוטר חייב לאסוף ראיות לצורך משפט או פתיחת תיק פלילי. למשל, מתי אירעה הפגיעה, מה אירע, מי הוא הנאשם, ומגמה כיצד היא להביא את הנאשמים הלה לשוטרים. כבר בביתו־הספר לשוטרים, לפני עשר שנים יומה המשטרה מחקר סביב נושא האלימות במשפחה ובעקבות המסקנות שהיו, הוצאו הנחיות. רוב השוטרים פועלים עדיין על פי הנחיות מאז.

אני מבקשת לדעת מהן אותן הנחיות. רב־פקד סופר מסתייגת, מעדיפה לדבר בהכללות. אומרת: „מצפים מן המשטרה להתמודדות ברמה חברתית, זה פשוט לא ניתן. הגישה חייבת להיות מערכתית. למשטרה יש הקמעים שלה ולגורמי הטיפול הקטעים שלהם. אבל, כל הזמן נעשים מאמצים להתיחסות לאשה המוכה שונה בכל תחנה, ומובן שרמות המפקד מאד משפיעה. יש מפקדים, מסכירה רב־פקד סופר, שלמרו את הנושא, עברו ימי־עיון ורוצים לסייע ויש מפקדים שהם פחות כאלה. אבל אי אפשר לשנות את הנאשם, אבל אפשר לשנות את הראה של הבעל, או שהשנוי מגיע בעיצומו של הארוע ודואה את התחרשות בפועל. כאשר אף לא אחת מן האפשרויות הללו מתממשת – ממשיכים להכות את האשה.

מלכה סופר, אשה ושוטרת, מכירה את סבעות הנשים סביב נושא המעצר. היא יודעת שרבות מוצדקות. מאידך היא אישה ומרבה לדבר על הזוק וסמכויות המשטרה. „המשטרה איננה גוף מעניש" היא מזכירה שוב ושוב. „למשטרה אין סמכויות למעצר לצורך עניש, אם כי פעולת משטרה יכולה לגרום להבאה לבית־המשפט. קיימת גם תופעה נפוצה מאד של נשים הממהרות לבטל תלונה שהגישו. הן עושות זאת בגלל פחד מפני הבעל או מפני שהתפייסו, או נפרדו, או מפני שמישהו איים על שלומן. זה לא מצב חדש. זו תופעה ולשוטרים יש עם זה בעייה. כמה פעמים הם יכולים לרשום תלונה ולבטל אותה, כאשר הם מכירים את האשה ואת הבעיה שלה? נבון ששוטר אינו מחוייב לבטל תלונה רק מפני שהאשה הזאלישה לבטלה ובכל מקרה נתון הענין לשיקול דעת. עכורת המשטרה משאירה שיקול־דעת נרחב לשומר בעבודתו".

יש מקרים שבהם נתונה המשטרה במצב מאד לא קל. היא יודעת שהאשה אכן מוכה, אך אין היא יכולה לבצע מעצר־שווא. בכל מקרה צריך שתהיינה ראיות. בלי עילה חוקית, לא ניתן לבצע מעצר, אף כי כל תקיפה היא עבירה פלילית. גם אם סימנים פיזיים כתוצאה ממכות הם סוג של ראיה בנשפט, לא זי בהם. כל שוטר חייב לאסוף ראיות לצורך משפט או פתיחת תיק פלילי. למשל, מתי אירעה הפגיעה, מה אירע, מי הוא הנאשם, ומגמה כיצד היא להביא את הנאשמים הלה לשוטרים. כבר בביתו־הספר לשוטרים, לפני עשר שנים יומה המשטרה מחקר סביב נושא האלימות במשפחה ובעקבות המסקנות שהיו, הוצאו הנחיות. רוב השוטרים פועלים עדיין על פי הנחיות מאז.

אני מבקשת לדעת מהן אותן הנחיות. רב־פקד סופר מסתייגת, מעדיפה לדבר בהכללות. אומרת: „מצפים מן המשטרה להתמודדות ברמה חברתית, זה פשוט לא ניתן. הגישה חייבת להיות מערכתית. למשטרה יש הקמעים שלה ולגורמי הטיפול הקטעים שלהם. אבל, כל הזמן נעשים מאמצים לשישה. לפני קצת למעלה מעשר שנים לא היתה כלל מודעות לנושא האלימות במשפחה, הבעיה לא נחשפה עד אז. ביום ישובת ,הועדה לדרכי אכיפת החוק' בראשות יהודית קרם ובחנת מה ניתן לעשות, איך לעזור לקורבן ואיך לעזור גם לשוטר למלא את תפקידו. שוטרים נחשפים להמון בעיות אנוש חה קשה ומשפיע. בשיעור קבוע לשוטרים ניתנת כיום הדרכה גם בשאלות הללו. מדברים הרבה יותר על נושאי משפחה, אם כי תמיד יש למשטרה בעיה של סדר עדיפות. יש כל כך הרבה נושאים בעדים: פריצות, מקרי רצח ושוד, תאונות דרכים, מקרי תבלה ואנס וילדים פגועים".

אבל יש גם נשים מוכות.

„כן. הכשוועת קרפ שוחלה את עבודתה לפני כשלושת רבעי שנה (ואני חברה בה) תמיים את עבודתה, תרע המשטרה להסיק ממקנות ותנבש דרכי סיפול בשאלת האלימות במשפחה. קודם כל תצאנה הנחיות חדשות. אחר כך יבנה מערך הדרכה מתאים. יגבש מערך שבעי לשוטרים אשר יצטרבו ללמוד את כעייתן הייחודית של נשים מוכות. העזרות מראמה קשה ומתמשכת, שונה מן המראומה הפתאומית שעוברת למשל על אשה שהיא קודם לאנס. ברור שהרכה יותר תלונות מוגשות על ידי נשים מוכות. הרבה יותר נשים מוכות מכרות היטב במשטרה".

ואכן, הגישה לקודבן וחייבת להשתנות. במשטרה אומרים שיש פתיחות. הנשים המוכות מוזמנות: להר"ם. הסימנים שעל גופן יעיד.

לא רק מחזיק אלה ביד

רונית לבאדי, קרימינולונית, מנהלת „המרכז של נעמ"ת למניעת אלימות במשפחה": „יש תחנת משטרה שבהן יאמר השוטר לאשה המתלוננת: „רק כאשר יצמיר לך בעלך את האקדח לרקה, אני אחרים לו את הכלי". ויש תחנות שיאמרו לה „אם רק יאיים עליך, תודיעי לנו ונגרים לו את הנשק. לא נסתכך".

„יש תחנות משטרה עם מפקדים שמבינים ורוצים לעזור ואז הם ברוך כלל גם מאד יעילים. יש תחנות שבעיות רבות לוחצות עליהן ואין בכלל הבנה לנושא. מנסיתי אני יודעת שיש במשטרה ניזון עצום של עמרות. בצמרת מוכנים כיום להיטפות להראות וימי עיון כנושאי משפחה וקודבנות; מצד שני – יש עדיין שוטרים רבים שונתנים הרבה „ירי". משמעותיים לבעלים אלימים. אין־ספק ששוטר לא צריך להיות עובר סוציאלי, גם לא פסיכולוג, אבל מצפים ממנו שיהיה קצת מתוך ואנושי, ושאנו תהיה קשובה. שלא יצטייר רק במחזיק אלה ביד. ובבר אמר לי קצין משטרה אחר: „אם הפמיניסטיות לא היו עושות רעש כזה מכל העניין, לא היו מכתני".

„צריך למנוד את הפעיים כמשטרה וצריך לעזור לנשים מוכות לעזור לעצמן. יש לחזק נשים שהן קורבנות של אלימות, כדי שתוכלנה להחליט על גורלן, לא מתוך חוסר אונים ולא לאחר שהגיעו לשפל המדרגה".

איזי לונג

ממליץ ולהיפך

דווקא עכשיו!!??

תראו מה שהסכין הזה יודע לעשות:
הוא יודע להשחיז מספריים ולהשחיז סכינים, והוא גם סכין יפני, פותח בקבוקים וחולץ פקקים וחותך זכוכית וגם קרמיקה והוא גם מסורית וגם מברג משני סוגים וגם יודע לחשוף חוטי חשמל וגם עולה 20 שיח בחנויות כלי־בית וברשתות השיווק.
ואצי רק שואל:
סכין דוקא עכשיו
ואולי כן...

ואולי גם הוא צודק...

אתם זוכרים את המכתב של הקורא שהתלונן על ה־N.R.G. והפרסום שעשו לו.
אז הגיעה תשובה של הסוכן.
קודם כל הוא מתלונן על שהדפסנו את המכתב.
ואחרי זה:

... אנו עומדים כמובן מאחורי הפרסומים שלנו. מאחד שאנו משווקים מצר מוצרת ארה"ב, אנו נהנים להקפיד מאוד שכל פרט בפרסומים שלנו יהיה מתואם עם היצרן שמייחס חשיבות עליונה לענין זה.

בתנאי האקלים בישראל, ובמכניות הקטנות והביטוחיות הרווחות כאן, מספיק כאמור טיפול אחד לכל 50000 קיש. (כפי שפרסמנו ולכן תגדלת התדירות מהווה הוצאה מיותרת).

כמובן שביקשנו וקיבלנו אישור בכתב מהיצרן לכל האמור לעיל מאחר שאנו מקפידים מאוד על אמת בפרסומים שלנו, ואנו מודעים לאחריותנו, והמוניטין שרכשנו במשך 8 שנות פעילותנו בארץ חשוב לנו מאוד.

הדרישות המופיעות בנדפיש שעל הבקבוק מיועדות למכוניות גדולות במיוחד בארה"ב (8 צילינדרים ומעלה ובעלות נפח מנוע גדול במיוחד), וכן לתנאי אקלים קשים באזורים מסוימים ביבשת אמריקה.

המוצר שלנו עבר בדיקות מעמיקות בארץ במכון וולקני ובמכון התקנים והתוצאות זהו מרשימות ביותר וזאת בנוסף לבדיקות מעבדה רבות שבוצעו בארה"ב, שבידוע מקפידה מאוד על עמידה בתקנים.

כמו כן, השימוש הדתב, התנובות הנלחבות ועשרות מכתבי ,אהבה' שאנו מוצפים בהם מהציבור הרחב מהתעשיה חקלה והכבדה, חברות תובלה ובעיקר במגזר החקלאי, שעבדים קשה בתנאי שדה ובקצב לא כמל, ואחר בתקופה ארוכה של 8 שנות נסיון, כל אלו אומרים דרשני.

אנו נהנים לתת, כשרות לקחל, יעץ חינם והיו לא מעט מקרים שפתרנו לפונים אלינו בעיות קריטיות שבדרך אחרת לא נפתרו.

זי אם נביא לידיעתכם שלא מעט רכבים פרטיים קלים וכבדים שהשתמשו ב־N.R.G. לאחזקה מנוע, נשען ללא שמן בגלל תקלה והמנוע לא נפגע, וכן יש לנו מסמכים בכתב המאשרים זאת ונינן להציגם לכל דורש במקרה הצורך (כתב המסמכים מרוכז בכל עת לראות מסמכים אלה).

ולבסוף אנו חייבים להעלות חשש מסויים שמתעורר אצלנו, שיתכן וקיים קשר בין הצורה הבוטה שבה מסיים כותב המכתב לבין העובדה שרק לפני זמן קצר זכינו במשפט נגד חברה שניסותה לשווק מוצר דומה שם הזומנה לשלנו (מסיבות מובנות) דבר שעלול היה להטעות את הציבור.

אנו מצפים מעיתונכם שמכתב תגובתנו זה יפורסם במלואו ולו על מנת ליצור איזון לגבי המכתב שפרסמתם.

בכבוד רב,
יצחק עובד
מנכ"ל

אני נשבע לכם שזה המכתב ללא שום תיקונים ושינויים מציתי...
אז אני שואל אתכם...

צילום: נאה שמש

ובסוף היו סרטים מצוירים

(השתלמות בשתי"ל)

מאת ניצה קדם

„למען ישראל כפי שהיינו רוצים לראות אותה" פרעלים בקרן החדשה לישראל ובשתי"ל, שיחותי תמיכה וייעוץ, שליד הקרן החדשה. בחול המועד, בבמר הידוק, אידנן שתי"ל השתלמות ל־200 נציגות מאורגוני מתנדבים ברחבי הארץ, הפועלים למען דדקיום ערבי־יהודי, למען זכויות הבדים, האתיופים, הנשים ועוד.

בהשתלמות הזאת לא היו נאומי פתיחה ארוכים „זה בחלש חלק מהמטר, ליצור סטנדרט חדש". לאחר פעילות משותפת שאורגנה על ידי ישראל בן, פסיכולוג אידגוני, „כדי שאנשים ידברו באוזנות הבדים לא רק עם אלה מהארגון שלהם", באו סדנאות שבהן למדו איך אפשר לקבל יותר (וממי) בשנת בחירות, מתי כראי להשתמש בבג"ץ ואיך עושים את זה, כיצד להשתמש בתומר להפגנת מסר, מה מונע שחיקה ועוד.

אחרי כל סדנה קיבלו המשתתפים שאלון למשוב „שנוכל להפיק לקחים לעתיד: ממה נהנו ומה יכול באמת לעזוד כעבודה היומיומית", סיכמה מארגנת ההשתלמות, אביטל שלגבר.

עוד חידוש שיהפוך לקבע בכל פעילויות שתי"ל: שמרשפיה צמודה. „שאף אבא או אמא לא יצטרכו להפסיד השתלמות מפני שיש חפש במעון או בגן."

תוריד ת'יד

מאת הדס מגן

בוסים ששולחים ידיים, מסתבר, קיימים לא רק בקריקטורות, אלא גם במשרדי הממשלה. עקב ריבוי המקרים של הטרדות מיניות בשירות המדינה, הוקם צוות שיטפל בתלונות. **מנחם הירדני**, מרכז הסתדרות עובדי המדינה במחוז תל־אביב, אומר כי התקבלו כבר פניות ונם תלונות על מקרים קיצוניים. עקב סיבות ברורות, הוא מנוע מלפרט.

כאשר מגיעה פנייה, מזמן הצוות את ה„נאשם" לשיחה ומנסה לאמת את ההאשמות. אם נמצא הדבר מוצדק – מפרידים בין המזכירה לבוס הוצאותן.

ועדה נוספת תטפל בתלונות על רקע פוליטי. עובדות המועסקות במשרד ממשלתי בתל־אביב ורוצה להתלונן, יכולה לפנות לטל: 02-639241.

סודיות מובטחת.

בקצרה

★ ★ ★ **טיפולי רפלקסולוגיה בחינם.** סגרי הקולנ' הישראלי לרפואה אלטרנטיבית יעניק טיפולי רפלקסולוגיה לקבוצות אנשים הסובלים ממחלות שונות. מרחב בקבוצות המאוגדות תחת אידגוני גג כמו גביר"ל, חולי סכרת ואחרים.

רחל אשכנזי, מנהלת הקולנ' ויחסת הפרוייקט אמרה כי המטרה היא להביא למודעות הציבור את קיום שיטת הטיפול הרפלקסולוגי חזולים שאין באפשרותם לקבל טיפולים כאלה באופן פרטי, יקבלו אותם במסגרת הפרוייקט.

★ ★ ★ **„משען" מפעיל מערך שירותים פיעודיים לקשישים בקהילה.** שירות חדש לסיוע בפתרון מצוקתם של קשישים מוגבלים, מופעל על־ידי „משען", על כך מסרה גב' אהליה אלון, מנהלת שירותים סיעודיים בקהילה ב„משען". השירות החדש מופעל לנסיון בחיפה, נולון ובת־ים.

35 מטפלות הבית הראשונות תוכשרנה במסגרת בית האבות של „משען" בחולון. הקורס יכלול לימודים כלליים – פיתוח גישה לקשיש ולזיקנה, הקניית ידע ואומדני בנושאים הקשורים בתהליך ההזקנות, הכרה ולימוד התפקיד של טיפול־בית בזקן והקניית הרגלי עבודה. משך הקורס 120 שעות לימוד ועבודה מעשית, במסגרת בית האבות.

★ ★ ★ **שלושה ארגוני צרכנים תומכים בביצוע הרפורמה** במשק הדלק ויפעלו לוודא שהחזולות ממחירי האנרגיה יגיעו אל הצרכנים.

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, הבטיח שייקבע מחיר גג למוצרי הדלק השונים והביע תקווה שהצרכנים יעמדו גם הם על זכויותיהם.

גם הגב' נחמה קצב מרשות להגנת הצרכן בהסתדרות אמרה כי „משרד האנרגיה חייב להבטיח, וזאת כסיוע אידגוני הצרכנים, כי הזחלה אמנם תגיע לצרכן ולא תעוכב בדרך".

הגב' עדה לבנון, מנכ"ל המועצה הישראלית לצרכנות, אמרה כי „לב ליבה של צרכנות טובה היא התחרות הופשית וכמוצאה אכן מקומים שהרפורמה תביא להתחרות מעין זו".

טעים, לא יקר ולא מרזה

אם כולם כל כך שומרים על בריאותם האם לשמור על הבריאות משמעו לאכול מעט מהדברים ,הם, הבה נרחם – הטעימים המשמינים, ולעומת זאת לאכול ללא הגבלה מכל העשבים – איך בכל זאת מתפרנסים כל כך טוב המסעדנים, האופים ושאר מזלילים למיניהם?

נכון שזה היה משפט ארוך?

אולי זה יהיה לא־חיובי מצדי אם אומר (לא על סמך סטטיסטיקה, רק לפי הרגש), שלא רק אלה שכלפיהם מופנות ההטפות, אלא גם המטיפים עצמם, בריאי החטה וגרגירי החיטה ו„האודרן עם הקליפות שממלא אבל מרזה ומנקה את הגוף" לא יזחרו על צלחת ביפס, אפילו אם אלה לא סוגנו בשמן־כותנה־שנספג־פחות, כשלידים מונחים כמה כבדי־עוף (אוי הקולסטרול) מטוגנים גם הם עם בצל ויין, ולהשלמת הדקורציה גם סלס קטן אך מתוכל הטכ ומשוח בשמן־זית כדי שיפ־יק.

איך אמר איש אחד לא צעיר כשציון עליו לעשות ריאטה: „כשהייתי צעיר וחריא ויכולתי לאכול הכל לא היה לי מטה. עכשיו, כשיש לי, אוסרים עלי". אך גם אמרה זאת הרישנה זה מכבר, כי קראתי ושמעתי שגם על תינוק שזה עדנה יצא לאויר העולם, מטילים לא פעם מגקציות של „אכול" ו„לא תאכל".

אביא היום ארוחה מלאה, לא חגיגית במיוחד, לא צריך לחכות אתה עד לארוחה הבא. פתם ארוחה טעימה ליום של חול, אם כי אפשר למכור אותה גם כ„ערב מאכלי עמים" לאורחים.

מרק בנוסח יון

המרכיבים
1½ ליטר מרק עוף (רצוי אמיתי אבל אפשר גם מקוביות)
4 כפות אורז שטוף ולא מבושל
2 ביצים
מיץ מלימון קטן או ½ ליטון גדול
אופן ההכנה:
מביאים את מרק העוף לידי רתיחה. שופכים לתוכו את תאורז ושטוף. מבשלים על להבה בינונית 20 דקות.

מוריידים את הלהבה עד למינימום, אפשר גם לשים אסבסט מתחת לסיר ומבשלים מבלי לכסות כחצי שעה עד 45 דקות.

להגיש כשאה מכוסה בפטרוזיליה קצוצה.

הערה – זה טעים גם קר, אבל חם זה סופג יותר יפה לחם לבן טרי.

קציצות בשר (יוני)

המרכיבים:
500 גר' בשר בקר לא שמן טחון
4 צנימים
1 ביצה
½ כוס שמן
4 שיני שום
2 כפות קטנות
פטרוזיליה
מלח ופלפל
אופן ההכנה:
מרסקים את הצנימים ומתיזים עליהם מים. נותנים למים להיספג כחצי שעה ומרסקים במזלג. מוסיפים את הבשר הטחון מלח, פלפל, ביצה, שום, בצל ופטרוזיליה טחונים. לשים את העיסה כדי שתהיה אחידה. (**אפשר לעשות את כל זה במעבד מזון ולא כמו במתכון ישן זה**).

צרים כדורים בגודל בינוני, מגלגלים אותם בקמח ומשטחים אותם. מטגנים 5 דקות מכל צד בשמן לא רותח יותר מדי.

אפשר לאכול חם או קר וכן ניתן ליצור כדורים בגודל אגוז קטן שאפשר להגישם בקוקטייל או מבושלים ברוטב.

מאפה תפוחי עץ (גרמניה)

המרכיבים:
200 גר' חלה יבשה, רצוי מתוקה
100 גר' סוכר
50 גר' מרגריה בטעם חמאה או חמאה
6 תפוחי עץ גרנד
50 גר' צימוקים
50 גר' שקדים
אופן ההכנה:
מרסקים את הלחם עם 50 גר' סוכר.
קולפים את התפוחים, מחלקים אותם לרבעים ומבשלים אותם בשתי כפות מים, צימוקים ושקדים מרוסקים. מבשלים עד שהתפוחים רכים למדי.
מחממים בכלי חסין אש [20X20 ס"מ] בתוך התנור את המרגרינה, מפזרים את מחצית הלחם, עליו את התפוחים המבושלים מוחלקים לשכבה אחידה, מפזרים למעלה את שאר הלחם. אופים בחום ביניני כ־20 דקות כשהתבנית מכוסה בניר כסף ואחר כך מפזרים מלמעלה את שארית השוכר, מסירים את הכיסוי ומחזירים בתנור חם עוד 20 דקות.
מגישים חם.

איור: מושיק

צלי מקורלים

קוראים לדג זה גם סקומבריה ומוהגים למכור אותו כדג מעושן עם או בלי עצמות. קונים אותו בסופרמרקטים קפוא והוא מאוד זול. אם מסירים את העצם המרכזית – אין יותר עצמות. המתכון שלפנינו יוגוסלבי.
החומרים:
1 קילו מקורלים
200 גר' עגבניות בשלות (2 גדולות)
2 בצלים בינוניים
פטרוזיליה קצוצה
½ כוס שמן (מה לעשות!)
¼ כוס חומץ
¾ כוס יין אדום יבש (לא מתוק)
מלח ופלפל
אופן ההכנה:
מנקים את המקורלים, שוטפים אותם ופורסים כל אחד מהם ל־4־5 פרוסות. מחממים את השמן בסיר שטוח גדול למדי ומאהיבים בו את מחצית כמות הבצל תחוך לעימולים.
מוסיפים לסיר את פרוסות הדג ואת יתר הבצל תחוך לחתיכות גדולות. מבשלים על אש בינונית עד קטנה. מוסיפים מלח פלפל ואת העגבניות, כשהן מרוסקות.
יוצקים את היין והחומץ ואם נראה כי אין די נוזלים מוסיפים מעט מים.

אריאנה הן הכהן על קצה הלשון

אם כולם כל כך שומרים על בריאותם האם לשמור על הבריאות משמעו לאכול מעט מהדברים ,הם, הבה נרחם – הטעימים המשמינים, ולעומת זאת לאכול ללא הגבלה מכל העשבים – איך בכל זאת מתפרנסים כל כך טוב המסעדנים, האופים ושאר מזלילים למיניהם?

נכון שזה היה משפט ארוך?

אולי זה יהיה לא־חיובי מצדי אם אומר (לא על סמך סטטיסטיקה, רק לפי הרגש), שלא רק אלה שכלפיהם מופנות ההטפות, אלא גם המטיפים עצמם, בריאי החטה וגרגירי החיטה ו„האודרן עם הקליפות שממלא אבל מרזה ומנקה את הגוף" לא יזחרו על צלחת ביפס, אפילו אם אלה לא סוגנו בשמן־כותנה־שנספג־פחות, כשלידים מונחים כמה כבדי־עוף (אוי הקולסטרול) מטוגנים גם הם עם בצל ויין, ולהשלמת הדקורציה גם סלס קטן אך מתוכל הטכ ומשוח בשמן־זית כדי שיפ־יק.

איך אמר איש אחד לא צעיר כשציון עליו לעשות ריאטה: „כשהייתי צעיר וחריא ויכולתי לאכול הכל לא היה לי מטה. עכשיו, כשיש לי, אוסרים עלי". אך גם אמרה זאת הרישנה זה מכבר, כי קראתי

הפלוגה היהודית במרד הפולני

הדברים המובאים להלן, על השתתפות חברי הארגון היהודי הלוחם במרד הפולני בשנת 1944, הם חלק קטן מהסיפור רחב היריעה ורב העניין, ששמע מפי יצחק (אנטק) צוקרמן חברו וידידו יוסקה רבינוביץ' מנען בשנת 1974.

סיפורו המלא של יצחק צוקרמן על תקופת חייו ומעלו כניסו, במרד ולאחריו, בשנים שבין פרוץ מלחמת העולם השניה ועד השיחרור ב־1945, משתרע על כמה מאות עמודים והוא מותקן עתה לדפוס. לפי בקשת יצחק צוקרמן היינו מנועים מלפרסם את העדות במלואה כל עוד הוא בחיים.

המרק המקוצר המובא בזה דן בפן בלתי ידוע של פעילות הארגון היהודי הלוחם בצד הארי של וארשה.

אמרתי שגם בלי לדעת תאריך מדייק, היה אפשר לתרש את המרד באמירה: ואשר להרהורים או למחשבות על מה שאנחנו נעשה אם יפרוץ המרד – לא היה לי בזה ספק אפילו לרגע אחד. הלא כל הזמן ניסינו לבנות פלוגה בצד הארי של וארשה. התכתבתי עם א.ק. („ארמיה קראיובה" – צבא הארץ. ארגון פולני צבאי, שהוכר על־ידי ממשלת פולין הגולה בלונדון. הארגון, בעל אופי ריאקציוני, סירב להגיש עזרה לניסו הלוחם). בהתכתבות שלי איתם יש מכתבים של ואצלאב (מלינסקי הנריק, פולני, ממונה על ענייני היהודים בא.ק.), שבהם אישרו חברי הארגון הקמת פלוגה יהודית שתצטרף ללוחמיהם. איזה מחשבות היו לי ואיזה היו להם – זה לא חשוב. רציתי פלוגה וארשאפשר היה להקים כוח יהודי בלי עזרת הפולנים. אמנם עשרים־אלף יהודים שהסתתרו בוארשה זה מספר מרשים, אבל אין פירושו שמצויים בעין כך וכך צעירים שכל אחד היה צריך להיות בעל פנים של גוי. לו הצלחתי אז, לפני פרוץ המרד, להקים פלוגה אפילו של חמישים איש, הייתי רואה את זה כהישג. הרי כל הזמן נשאנו את הרעיון הזה: בכל מקום שיש בו מלחמה נגד הגרמנים – אנחנו שם: כל מלחמה נגד הגרמנים היא מלחמה שלנו. הדבר היה ברור מלכתחילה. לכן לא הופתענו מעניין המרד. חיכינו לזה. זה היה היום המיוחל. כך קרה, שכאשר פרץ המרד, הייתי באיזור רחוב פאנסקה 5. לולא כן, הייתי נשאר מנותק מהאנשים הקרובים לי – מצב קשה ומסוכן. עם פרוץ המרד, כשהתנוסס הדגל הפולני בראש חוצות, קראנו לכל מי שיכול – להצטרף, גם לבעלי חוות יהודית (לצביה לובטקין ולמארק אדלמן כלום לא היתה חוות יהודיות). היהודים היו פזורים באזורים השונים של הארשה. אנו היינו בעיר העתיקה (פרבר של העיר וארשה שבו התנהלו קרבות כבדים). שם התנהל המאבק שלנו, באיזור שהיה רחב גם־כל בפני עצמו. הוא היה לגבי דזליבוש. גם הוא פרבר של וארשה, הסמוך לוויסלה. במרחק של כשמונה ק"מ ממרכז העיר.

מי התייצב למרד הפולני? בסביבה שלנו הצטרפו חברים שנחזרו מן הקבוצה הלוחמת. היו ביניהם אנשים שנרצחו אחר־כך בידי הגרמנים היו כאלה שנרחו על־ידי הא.ק. היו אנשים שהצטרפו לא כיהודים, אלא כלוחמים סתם. בפרסומים של הפולנים מסופר על הרבה יהודים שהצטרפו כבודדים לפלוגות הפולניות ונרשמו בשמות ההסוואה הפולניים שלהם. יהודים רבים שנפלו שם נקברו כפולנים.

פחות מ־20 איש

צריך להביא בחשבון שהרצון להילחם בגרמנים, שבא ליידי ביטוי במרד הפולני, לא היה נחלתם הבלעדית של אנשי „הארגון היהודי הלוחם". זה היה יום של נקם: שרבים ציפו־לו־ - התייצבו. בניגוד על כל אלה שהיו הרישה ידוע. הקבוצה שלנו לא היתה חשובה מבחינת הכמות, אבל מבחינת הסמליות היא עשתה רושם בלתי דגיל. עד היום הזה מציינים את זה הפולנים. היה בזה משהו מחד ואולי, בעצם, לא כל־כך מוחד. מיליון וארבע־מאות אלף עד מיליון וחמש־מאות אלף יהודים נלחמו במלחמת העולם השניה בצבאות בעלות־הברית – אני מדבר על ההשתתפות של היהודים במלחמה – ומה נשאר בהיסטוריה הדבר של ניסו וארשה כיחוד שהוא היה תחת דגל יהודי. אולי מספר האנשים שהתייצבו בשורות הלוחמים במרד הפולני היה גדול פי מאה, אבל הקבוצה הקטנה שלנו, שמנתה פחות מעשרים איש, היא שהכניסה את הדגל היהודי להתקוממות הפולנית. הפולנים עצמם מציינים את זה. ואנחנו הופענו שם מן הדגל הראשון כיהודים. תרף העובדה שלא הייתי מוכר כיהודי, כאן (במרד) ועכשיו, רציתי שידעו שאני יהודי. קבוצתנו היתה הקבוצה הלאומית המאורגנת היהודית במרד. היו אלה אנשי „הארגון היהודי הלוחם" בעיר העתיקה של וארשה. יהודים אחרים, אפילו קבוצות של לוחמים שלנו, הצטרפו כפרטים, כיחידים – ובזה הבדל.

בדירה ברחוב פאנסקה ובלסנו 18 היה לנו מאגר נשק. דאי שלא הספקנו לקחת הכל. זה היה הנשק שהכינותי ושהייתי שולח מדי פעם למקומות שונים, שהרי לא היתה לי כוונה להחזיקו. הייתי שולח אותו למחנות עבודה ולמחנות ריכוז, שידעתי שצריך שם להשתמש בו ושאפשר יהיה להשתמש בו. היה לי תמיד מחסן של אקדחים ושל רימונים ותחמר־נפץ.

אין אני יכול להשיב על שאלות ספציפיות והקשורות לדבר. הייתי נפגש, לא הרבה אמנם, עם יהודים. הקשר שלי היה תמיד על־ידי קשרים. ידעתי כל מה שנעשה, ידעתי מי נפל, קיבלתי דיווחשבון יומי, שבועי וחודשי. אני לא יכול לספר על היהודים בכלל, אלא רק על הקבוצה שלנו. אני חושב שלפני המרד זו היתה הקבוצה הכי אומללה, מפני שתרף היותה קבוצה לוחמת ניזונה לשיתוק, כקבוצה יהודית. זו היתה קבוצה לוחמת בנפשה, אך משותקת מבחינה פיסית, מחמת התנאים. והנה עכשיו, במרד הפולני, הכוח הזה השתנה. אני לא צריך להיות פסיכולוג כדי להבין מה התחולל בנפשם של האנשים האלה. אני משער שכמשך כל הזמן הם נשאו בליבם את החלום הזה – להילחם. עתה בא היום באוגוסט 1944 ושחרר אותם. אם דיברתי על תפארת האדם, בהתייחסות אל הפולנים, הרי שזה בא לידי ביטוי־עם־פרוץ המרד. ואני מדבר עכשיו על הקומוניסטים. אנשי הפ.פ.ר. והא.ל. („אחדות־הלוחמה" – הצבא העממי הוקם ביוזמת פ.פ.ר. – מפלגת הפועלים הפולנית הקומוניסטית. עזרה לא.ל. באספקת נשק, בהוצאת הלוחמים מגיטו וארשה הבדעו).

כמה יהודים נרצחו במרד? כמה נפלו מעשרים־אלף היהודים? אני יודע כי רבים נפלו. אז לא ידעתי את זה. נלחמתי בעיר העתיקה ועלי לומר שאם היו בהיסטוריה הפולנית או היהודית ימים של כבוד – היו אלה ימי המלחמה בעיר העתיקה. בשהייתי עובר שם עם חברי היו מוחאים לנו כף. אולי זה קרה גם ב־1863, בימי המרד הפולני ההוא. מבחינת הכמות לא היתה לזה שום משמעות. החשיבות לא נבעה מזה שהחזקנו איזו עמדה, איזה משלט. עמדה יכלה להחזיק גם קבוצה אחרת: זה היה יותר מעמדה – ביטא השתתפות של עם. לכן אמרתי שמיליון וחמש־מאות אלף יהודים בערך לחמו נגד הגרמנים, אבל נשאר הדגל של גיטו וארשה ודגלה של הברינרה היהודית כדגלה של מלחמה יהודית. אין אני מדבר על המשמעות האישית לגבי כל אחד שהשתתף בזה, אני מדבר על המשמעות הלאומית. לא היתה לי כל מחשבה שאני צריך להציל את כבוד העם בעיני מישהו, פשוט, זה היה צורך נפשי. בכל מקום ששם מודדים – שם המקום שלנו.

זו לא היתה התאבדות

במרד היינו במקומות רבים ברחובי העיר. ראשית כל, אנחנו, חברי הא"ל, היינו לא רחוק מאוקינצ'ה טאוקינצ'ה – רחוב בוארשה, שבו היו שדה־תעופה וכיתת־הרושת, סקומות של התעללות ביהודים ורציחות). ישבה שם פלוגה באחד הבונקרים שאותם ביקרתי. המקום נשאר בידי הגרמנים והחברים נתפסו ונרצחו אחר־כך. היו שם כמה מאנשי „השומר הצעיר", שהבאנו אותם לשם בדצמבר 1944 מאוסטרוביץ'.

מהרגע הראשון היינו ברחבי הארשה בין היחידים שלא האמינו בהצלחת המרד הפולני. כשפרץ המרד והשתתקו התותחים של הצבא האדום, תפסנו את משמעות המתרחש, וגם התברר לנו אז שהא.ל. לא ידע כלל שהמרד עומד לפרוץ; נודע לנו שהם לא היו מתואמים עם מוסקווה. היינו מודעים לכך שזה מרד פוליטי נגד מוסקווה ומרד מוזיין נגד הגרמנים, ולא האמנו שהפולנים יתגברו בכוחות עצמם. אבל זאת היתה תקופת הזוהר של היהודים ברחוב הפולני. רק אז תפסו הפולנים את משמעותו של המרד היהודי בגיטו, לכן התייחסו אלינו כך. יש להצטער שלא היה כוח לוחם שלנו במרכז העיר. אני לא בא להאשים את ההנהגה. האנשים אינם בחיים. אחד מת מיד אחרי המלחמה (פייגר־ניקולאי). אחד מת פה בארץ, מאנשי ה„בונר". איך קרה שרצחו יהודים? איך לא היתה מיד באותו־כוח יהודית שם? אצלנו, בעיר העתיקה, היתה מיד כתובת שאפשר היה לבוא אליה. ידעו אותה גם הא.ק. וגם הא.ל. בין היהודים שהצטרפו למרד היו אסורים בפאביאק ושוחררה יהודים מיוון וממקומות אחרים. כמה קשריות שלנו, שהיו באותו זמן בשטח, הצטרפו גם הן (למשל, אינקה שוויינגר, שבתה היתה רופאה בבית־חולים של א.ק.). קשרים אחרים שלנו השתלבו בפלוגות פולניות של א.ק. וא.ל.

לצאת למלחמה, בשבילנו לא היה זהה עם התאבדות, אבל יצאנו למלחמה הזאת בהכרה מלאה, שאם זה הסוף – לו יהיה כן. לא שחשבנו מהרגע הראשון הנה, אני הולך ליהרג. אם כי רבות מחשבות ... החברים טענו שיש לקחת עמנו את הכסף שבקופה. היו לי עשרת־אלפי דולארים, זהב, תכשיטים. אני אמרתי שאני לא רוצה, שאם אהרג, ימצאו אצלי דולארים ויגידו „שפקולנט יהודי". לכן השארתי את זה בדירה שלנו בלשנו הכל נשרף. לקחתי רק את הולומים, לצרכים היום־יומיים. היינו מסתדרים היטב, נמצאנו במסגרת צבאית ואני הייתי אדם מכובד במסה. היה לי כל מה שרודש לי. אבל האומלוסיה רעבה ללחם. לו היו המיליונים בידי – מה יכולתי לעשות עם זה? האם אפשר להאכיל מיליונים? אבל כשישה שבועות אחרי המרד התברר שיהודים זקוקים לעזרה ואין כסף.

יצאנו למלחמה בהכרה, רצינו בה כיהודים.

כמה פולנים נרצחו במרד? לפי הידוע, היו לפני המלחמה בוארשה מיליון ורבע תושבים. פולנים רבים יצאו לכפר, ברחו. מסתבר שאחרי המרד, אחרי רצח חצי־מיליון יהודים, נשארו בוארשה שבע־מאות וחמישים אלף תושבים ובתוך שני חודשי המרד הפולני נהרגו או נרצחו כל אדם שלישי בוארשה. כך, ב־1 באוגוסט עד היום האחרון של ספטמבר נרצחו מאתיים וחמישים אלף פולנים. הגרמנים עשו את זה. זה קרה בתוך וארשה. למולנו לא ידענו על כך אותה שעה, לא יכולנו לדעת. ידענו רק מה מתרחש איתנו.

העתונות הפולנית מציינת שהקבוצה שלנו לא נכנעה. האמת – לא יכולנו להיכנע, לא מבחינה פיזית ולא מבחינה נפשית. גם זה נותן תוקף לדברים. יכולנו לא להאמין בנצחון של המרד.

בין סטאלינגרד לוארשה

עשינו הכל כדי להישאר בחיים אחרי המרד, אך ידענו שזה הסוף הצפוי; ידענו גם שלא ניכבע בשום תנאי. אני חושב שלא היתה קבוצת אנשים שהיתה כל־כך מודעת לעתיד המצפה לנו כמתנו. אנו היינו מעבר לכל תקווה. שמענו את הקולות הגרמניים מהמשלם שבו הדבנו, מהבריקרה שלנו. היינו היחידים שלא נכנסנו לבונקר ולא הסתתרנו, במשך עשרים־וארבע שעות ביממה. הכניסה למרתף הזה היתה מן הדברים הקשים עלינו. הוטל עלי אחר־כך לפעול בנסיון ההצלה של יושבי מרתפי הבתים. באיזור שלנו, שכסו על־ידי המפלת. מרתפים של הא.ל. היו אלה, מרתפים שלא נועדו לדיור. דיברתי עם דייריהם, שמעתי את קולותיהם ועודדתי אותם, אך לא יכולנו להצילם. זה היה בית של שש קומות ששכן בו המטה. אחרי המלחמה הוציאו את הגופות מן המרתף וקברו אותן כמרכז העיר. ביניהם היה ידידי נסטק, ממטה א.ל.: אנשים מא.ק. עשו אחר־כך מחקרים וכתבו ספרים על המרד הפולני. ידוע שמשתתפיו לא היו עשרים מעוד אחד. היו שם סוציאליסטים והיו איכרים וכן גם אנשי ס.ו. הפאשיסטים, והיו ביניהם אנשי הסקציה. הסיפור על השלית, בביבול, שנשלח מטעם הצבא האדום כדי לתאם מהלכי המרד, לא היה ולא נברא. זו היתה התנאה פוליטית. לו היו פנים למוסקווה – מוסקווה היתה יודעת מה להשיב. אבל אלה שיזמו את המרד, לא פנו. הם רצו להעמיד את מוסקווה לפני עובדה. הקרבות בוארשה נמשכו חודשים הרוסים אמרו: „אין דבר. ינוחו להם החיילים הרוסים וינוחו גם מאתיים וחמישים אלף פולנים תחת הריסות וארשה". ביום השחרור הם אמרו, סטאלינגרד נהרסה פחות מאשר וארשה. כזה היה החישוב הקר של מוסקווה.

הנה לפנינו אנלוגיה היסטורית: מה עשה דה־גול לבעלות בריתו? הוא החליט להעמידן לפני עובדה: לשחרר את פאריס. וזה היה דרוש להן כמו כאב־שיניים. בכל זאת, בעלי־הברית מיהרו להציל את העם של פאריס אחרי הפלישה לאירופה ולומר שהן הצילו את פאריס. גם סטאלין אמר שהוא הציל את וארשה, אבל בוארשה מאתיים וחמישים אלף נרצחו ואת וארשה העיר – הרסו. את כל אנשי הצבא המנודים הבגילו למחנות הריכוז. פרט לבוריקשוקרבסקי הגרמנים השאירו אותו בחיים. מטעמים פוליטיים כנגדל מהבס.

כאמור, המרד היה באויר. קיבלנו את זה בהרגשה שלא אוכל לתת לה ביטוי: הרגשה שסוף־סוף הגיע הרגע של הנקמה בגרמנים. למחרת ב־1 באוגוסט 1944, ישבנו וכתבנו את הכרזו שפורסם. אני מתבתי אותו בפולנית. מבחינת ניסוחו – הוא מאד דיפלומטי. כלומר, לא נטיתי הלב ולא עניינים של אידיאולוגיה, אלא פניה של שאריות הארגון היהודי הלוחם אל היהודים, הצעירים נושאי נשק, להצטרף למרד. בעד פולין חופשית, בעד דמוקרטיה וכו'. לא אמרתי אל מי להצטרף. אנחנו עצמנו אמנם הוחלטנו שאנחנו מצטרפים לא.ל. אבל לא הייתי רשאי לנהוג כאדם או כנציג קבוצה קטנה. נפגשתי לפני כן עם לוחמים שהיו באיזור הזה, של לשנו ושל דזלונה, וידעתי את עמדתם. באתי במשא־ומתן עם א.ק. ראשית כל, כדי שיהיה ידוע לכל, שהארגון היהודי מצטרף. ושנית, עניין היהודים. באותו רגע הלא נשארו היהודים על אחריותם הם. יותר לא היה ארגון שיגיש להם עזרה, שיפיע בשמם. הכרזו הזה פורסם בעתונות: לא עוד מתתרתי זה הופיע בעתונות של אנשי לונדון ושל הפ.פ.ר. ובכל גוני העתונות האחרים, היתה לזה משמעות. עד היום מפרסמים בפולין את העובדות האלה. גרמה לי שב־1 בספטמבר האחרון פרסמו את הכרזו בעתון היהודי („פאלקסשטימע") מבלי להודיע כי „המפקד אנטק" חותם על הכרזו. יש לציין שהפולנים, הקומוניסטים, פרסמו את הכרזו ולא התכחשו לשום דבר. אין הם חוששים מלהזפיר את שמי. יש שם ביטוי לגאווה על השתתפות היהודים במרד. שכן היהודים נתנו את כל מה שהיה להם, כל מה שנותר: הקבוצה הזאת, הקטנה, הארגון היהודי הלוחם, יותר מזה לא היה בשטח.

תחילה באתי במשא־ומתן עם הא.ק. הם דחו אותי מיום ליום. נרמה לי שהעתק מהפגישות האלה נשאר, בדוקומנטציה הפולנית. נראה שהנריק וולינסקי (ואצלאב), ידידי הפולני, שהיה הממונה על העניינים היהודיים בא.ק., מסר אחרי המלחמה עדות על כך. הוא אמר שהגיעו אליו ידיעות על פניות שלא נענו, כלומר שלא קיבלתי תשובה על פניותי. אבל יש לומר שבאתי מיד אל המטה של הא.ק. בעיר העתיקה. זה היה קרוב, הליכה של עשר דקות מלשנו, לפני שנכבשה בידי הגרמנים. אני פרסמתי את הכרזו אל היהודים ב־3 באוגוסט. אני ניסותיו ויוסף טאק קרא את הנוסח והכניס תיקון פה ושם. לאחר מכן נפגשתי עם אנשי המטה של הא.ל. וידידי מנק מלצקי, שאז היה רב־סרן (כלומר, היתה לו אותה דרגה כמו לי), אמר בישיבת המטה שהוא מתנגד לצרוף את הארגון היהודי הלוחם למרד.

דבר זה הרהים אותי, שכן הייתי נפגש איתו בשנות המחתרת, בצד הארי של וארשה, בידידות. אבל הוא הוסיף ואמר מיד, שזאת תהיה אחריות היסטורית גדולה מדי, לקחת את האנשים שנשארו לפליטה מהמרד ביגיטו וארשה ולשלוח אותם שוב למלחמה. „צריך לשמור אותם במזיאון, להגן עליהם", כך אמר. זה היה בפיו נימוק אמיתי, אנושי. ביטוי לאחריות של „גוי" פולני כלפי אחיו היהודים. לכן, לדעתי, כל מה שהוא אמר לאחר מכן, לאחר 1967, דברים שלא נראו לנו סימפאטיים, לא היה רלוואנטי בהקשר זה. אמרתי להם, לאנשי מטה א.ל., שחברי לא יקבלו את זה, וגם אני לא מקבל את זה. אמרתי שאמסור להם את הדברים ואשאל אותם, אבל אני כמעט בטוח שזה־לא יתקבל. ואכן, יכולתי לאשר את דברי, בהליכה של רבע שעה, שכן בלשנו 18 היה מרד נגד האפשרות שלא נשתתף. מארק אדלמן וצביה אמרו: „אנחנו במלחמה" דרך אגב, דיברנו בהמכה לאבן שואבת לכל אלה שבדע להם, או שהרגישו, שהם מקורבים לעניין ההשתתפות במלחמה, החל באנשי ה„בונר", וכן גם סאק, שאף הוא הצטרף. וכן גם סטפן גראייק וטוביה בוז'יקובסקי, שלא היה עימנו ומצאנו אותו בשטח. וכן דוד קלין מה„בונר" ורבים אחרים. למולנו הכינו בני הבית ורחוקה של מחן. כולנו היינו עתה ביחד. היינו ישנים על הרצפה, עד שהצטרפנו ללוחמים. זה נמשך כשלושה ימים. פירסמנו את הכרזו ויצאנו כולנו בשיירה למטה א.ל.

מול הבית האדום

הבית שלנו היה בטוחה הפגיעות של הגרמנים מצד הפאביאק, אבל לא ספגנו אפילו פגז אחד עד הרגע שיצאנו. הם סירבו לשלוח אותנו לבריקות, אבל אנחנו התעקשנו על כך ונמסרה לנו עמדה חשובה. הכרתי את כל האנשים, שהרי תמיד הייתי נפגש עם כל אחד מהם לחד, עתה זה היה עם כולם. אנשי א.ל. התייחסו יפה אלינו והיה להם גם יחס אישי אלי. זה התבטא בכך שלעתים קרובות הם צירפו אותי לישיבות המטה, אף כי לא הייתי חבר המטה של הא.ל. בימים קשים, קריטיים, לעת החמרת המצב, הייתי משתתף בישיבות אלה בשיקול ובמחשבה. בספרו „בין קידות נופלים" מספר טוביה בוז'יקובסקי על הבריקדה שלנו. זו היתה אחת הבריקדות הקשות ביותר.

לשמור אותם במוזיאון

היה לנו נשק אישי. לקחתי אתי את הרימונים אבל את חומר־הנפץ השארתי בתוך הבית. השארתי את זה בתוך הבונקר יחד עם הדולרים, וגם את הארכין שלנו. לקחנו את הנשק האישי, אבל קיבלנו נשק מהסוג שהיה להם. הם רצו שאוזיה מפקד הבריגדה הזאת, אבל אני אמרתי להם: „ראו, אתם דרי יודעים שאנחנו מופיעים בשם „הארגון היהודי הלוחם", ומופיעים כיהודים. על הבריקדה הזאת אנו נלחמים שכם אחד עם אנשי הא.ל. וגם עם אנשי הא.ק. – אז האשיות כל, אני כאן לא סטניסלב באגנילבסקי, אלא יצחק צוקרמן, אני יהודי. ואתה צריכים להביא את בחשבון, שהיו אם יקרה משהו – יטילו את האשמה על היהודים, ואולי לא יקבלו את המרות שלי. אני מבקש איפוא הורדה בדרגה: איבני עוד רב־סרן. אני כאחד הלוחמים". מתוך אחריות לא רציתי לקבל את הפיקוד על הבריקדה הזו, בריגאקובה. מולנו ניצב „הבית האדום" הידוע בתולדות המרד. הבית היה בצד הוויסלה שהחזיק על־ידי הגרמנים (הוא שופץ אחרי המלחמה). מפקדי הא.ל. התחלפו אבל תמיד היו מתייצבים אתי. 24 שעות זו היתה בריקדה לוחמת ו־24 שעות היינו בעזרה, הלבנו לנוח. 24 שעות ללא שינה. את הבריקדה הקימונו ברחוב. לא רחוק, אולי מאה כטרים מ„הבית האדום", שבו התבסמו הגרמנים. שמענו את קולותיהם והיו שם עריסות של גרוטאות ואבנים וחפירה עמוקה. ועמדות ונקודות תצפית בבתים. שכבנו בתורנות על הבריקדות. מצבנו שם היה טוב יותר מאשר בשעות המנוחה ב„עזרה", כיוון שבזמן היותנו ליד הבריקה לא נפגענו ממוסדים ולא מארטילריה. הגרמנים לא יכלו להפנין אותנו בגלל קידבתנו אל „הבית האדום" שלהם. השעות הקשות היו 24 השעות בעזרה. היו לנו כסיסים לנסיגה שבהם היו בתים שקיבלו אותנו. בעוברנו ברחוב, היו מקבלים אותנו במוזאות כפיים. כל העם בעיר העתיקה, כל „הגויים", ידעו שזאת הפלוגה היהודית. לא הרגשנו שמץ של אנטישמיות. אולי הפעם הראשונה בימי חיי בפולין, מאז ילדותי, חשתי הערצה בלתי־מסויגת.

הדברים הועמדו לרשות „דבר" עליידי בית לוחמי הגטאות

כל התמונות בעמוד זה לקוחות מתערוכה „יום בגיטו וארשה 19.4.41" המוצגת בימים אלה ב„יד ושם" בירושלים

דו־שיח על אף הכל

מאת יעל פישביין

„לא הייתי צריכה לשאול את השאלה הזאת", נזף בי בכעס עתונאי־עמית. גל חם שטף את פני הקפואות מהקור הנורא ששרר במחנה הריכוז דכאו, אבל חזרתי על השאלה שהכעיסה את עמיתי. כיוונתי אותה אל הערבי היחיד במשלחת מפני שחשתי שעבר עליו משהו יוצא דופן בעוצמתו, ורציתי שיחלק את רגשותיו אתי. ידעתי שעם האחרים יהסס לדבר על דכאו. במשך כל הסיור בגרמניה גיהל ויכוחים בלתי פוסקים על מדיניה פלשתינאית, על יחסם של ערביי ישראל למדינה ועל האלימות בשטחים. בדכאו הוא שתק. הבחנתי שדמעות מציפות מדי פעם את עיניו. כשאמרו קדיש לזכר הקורבנות, רעד עבר בגופו. כששרנו את התקוה עמד דום הדרכין ראשו.

„מה עובר עליך?" – הקרתי.

„אני פוחד", ענה ואחרי שתיקה קצרה הוסיף: „אני פוחד ממה שיכול לקרות אצלנו. אם בני אומה נאורה כמו הגרמנים יכלו להדרדר תוך זמן קצר כל כך למדרגה הכי שפלה שבבי־אדם הגיעו אליה בהיסטוריה, מי יבטיח שאצלנו זה לא יקרה? לא רציתי לעשות השוואות, אבל פה בדכאו זה בא לי מעצמו. תראי למה הוביל השנאה לאנשי עתונות ולאנשי השמאל האומאניסטים, חולשת השלטון שהביאה לעליית איש חזק שהיה מפלצת. אני לא אומר שאפשר להשוות, אבל אני פוחד. כל משך הביקור פה חשבתי, איך זה יכול להיות שמכל העמים דווקא אתם עושים מעשים כה איומים, ולמה אתם עושים את זה דווקא לנו. נרמה לי שהגלגל התהפך. אנחנו קיבלנו את התפקיד של היהודים במודה הזיכון ואני פוחד".

יום אחרי הביקור במחנה הריכוז ישבה המשלחת לשיחה עם מנהלת אתר הנצחה ד"ר ברברה דיסטל. אשה נעימה וחכמה שסיפרה כי האתר הוקם ביוזמתם של ניצולי המחנה ועובד בהתאם לרצונם. מפני שאין מי שיכול להנציח את העבר כמו אלה שהיו חלק ממנו. שלושה וחצי אנשי צוותה מלווים מדי שנה כמיליון מבקרים, רובם בני־נוער, עושים ככל יכולתם שאימי הנאצים לא יישכחו. דיסטל פנתה אל אנשי התקשורת שבינינו בבקשה, שלא להרפות מאנשי מימשל גרמנים המבקרים בישראל ולשאול אותם, מדע המשלה הפודלית אינה משקיעה די משאבים בהנצחת האתרים האלה, שהקימו הנאצים. כשסיימה את דבריה ביקשה לשמוע את התרשמויותיהם של אנשי המשלחת.

אחד מאנשינו אמר שבסך־הכל התאכזב. הצורה שעבר לא היתה בעצמה לה ציפה. אתר הנצחה לא המחיש לו את מה שהיה שם באמת. מה שיש שם לא „עבר" די על החושים שלו. בימינו, כשיש כל־כך הרבה אמצעי המחשה אודיו־קוליים, הוא חושב, אפשר היה לעשות יותר.

דממה איומה השתררה בחדר. לא ידעתי אם לצחוק או לבכות. מחשבה מקאברית עברה במוחי, שאולי הדובר מצפה שיפעילו שם את הקומפיוטרים כדי שהחדר יהיה יותר מחשיל. חשבתי שהרבים שאמר הם מעבאה שיחה של „הבמת" נושא. השואה בגלגל הקפר. בארבע המודים „מעלים" את הזועה ואילו נחים עד שכל ילד „מודאה" עם הקורבנות. מתנות הריכוז ההשמדה נתפסים כמשהו רמוני שלא ניתן לקשר לשום דבר מוכר, לשום דבר אנושי וכך כשנפגשים עם דכאו הממשית „מתאכזבים". הכל קר כל־כך ומעשי להחריד: רדגשי העץ הצפופים, בביתנים הכמו צבאיים התמימים למראה, מקלחת גז סטרילית ותנורים כמעט שיגרתיים. הזועה נראית במקום הזה כדבר אפשרי, שנעשה בידי אנשים רגילים, שעברו את גבול הרשעות המוכרת בתהליך שניתן לשחזר אותו. כשהסיור מתקרב למציאות אי־אפשר להימנע מהתחושה, שביטא נבנו חקיר אמצעי הזמחוש. „לא יכול להיות שזה נראה כך".

הגברת דיסטל מילמלה משהו על זה שבאמת אפשר היה לעשות יותר, אבל עם כל הכבוד צריך להתחשב ברצונם של מי שהיו שם, האנו מזמן ועוצב ביחומתם ובכספם.

אחר מאתנו נתפס לדבריה של הגברת דיסטל על מצוקת הממון והחל לנווף בה על יחסם של הגרמנים אל „למה אתם רוצים להשכיח את מה שהיה?, תבע הוסיף. „איך זה שיש לכם בסף לכל דבר חוץ מבשביל זה?", אמר ובקול מתלהם הוסיף, שנדמה לו שהצד היהודי אינו מודגש דיו באתר הנצחה. הגברת דיסטל ניסתה להסביר, שלדאבון נשלחו אנשי רוח יגרמנים, קומוניסטים, הומוסקסואלים, צוענים ופושעים רגילים, ושמעמד היהודים שעברו שם אינו ברור. היא אינה הכתובת לשאלה, מדוע אין משקיעים יותר בהנצחת העבר, שהרי היא מהצד שאינו מוכן לשכוח ועושה הכל כדי שלא ישכח. אבל הדובר, בלהט דבריו, הוסיף לתבוע דווקא ממנה את עלבון היהדות באמיתות מוחלטת.

הסיטואציה האחת חוזרת על עצמה במשך כל הסיור. היינו 17 אנשי תקשורת וחינוך ישראלים. נפגשנו עם חוקרים, מחנכים, אנשי תקשורת ובני־נוער גרמנים. כולם מחצר ויחתר אודר את ישראל. לעתים נדידות ערכנו נסיונות להבין אותם, את עמדותיהם ואת פחדיהם. ברוב המקרים הטחנו בפניהם, בדרך כלל בסוף מאשים, את זכרון העבר, למרות שהיה מדובר באנשים צעירים. את ספרדת הלחי קיבלנו מיהנם. סרבן גיוס גרמני בן עשרים, שהתלוה למשלחת שלנו כדי להכין עצמו לביקור בארץ. במקום שידות צבאי מסייע הצעיד לזקנים בגרמניה וכשיגיע לישראל יעשה אותו דבר במסגרת ארגון „כפרה", אליו מצטרפים צעירים גרמנים המבקשים לכפר על העבר בעבודת התנדבות בארץ. יוהנס אמר בקול רועד שהוא אינו מבין את הסבנות של אלה שויבדו על כך ש„דאו" לא „עשתה" להם מה שצישו. הוא עבר תודיה מזעזעת. עמד שם מול המתקנים הנוראים וחשב מה עוללו שם בני־עמו והחל לרעוד בכל גופו. הוא ראה תצלומים של בני־אדם מעונים, של אנשים שעברו בהם ניסויים „מדעיים", תצלומים של תלויים, של שלדים וגוויות שאיגם משאירים שום דבר לדמיון. „מה אתם צריכים עוד כדי שהחוויה תומחש לכם? אני לא מבין אתכם", אמר החל מתייפח. אחד מאתנו אמר לו שהוא עוד ילד, ובשיגרל יבין את דבריו בצורה אחרת.

„סבא שלי שירת בדכאו".

ישבנו במערכת העתון „סד דרישטאנ צייטונג", אחד הגדולים והרצינים בגרמניה, ומולנו ישבו קורט קיסנר, עורך חדשות החוץ של העתון וג'וני רדלזנצו, הכתב לענייני נער. שאלנו אותם עד כמה הם פועלים לחשיפת נאצים ותיקים. „רבים מאמינים", השיבו, „שאם יוקיעו נאצים ותיקים יוביחו בכך את נישתם האנטי־פאשיסטית. אנחנו חושבים שלא פחות חשוב מזה הוא לחשוף את הניאו־נאצים הצעירים, לבדוק מה מניע אותם ואיך אפשר להתמודד עם המשיכה שחלק חשים כלפי הנוער הניאו־נאצי".

בשנשאלו על יחסם למה שמתרחש היום בישראל הגיבו במבוכה בולטת. „אני חושד במניעים הסמויים של כל מי שמדבר אצלנו נגד ישראל. איני חושב שאחרי השואה העם היהודי צריך להיות טוב יותר ואני מנסה לייצג את ישראל בווכוחים עם עמיתים. לא תמיד אני מצליח", אמר רדלזנצו.

קורט קיסנר אמר בשקט „קשה לי לדבר בגלל הקיר השחור של העבר המשותף שלי ושלכם. סבא שלי היה באושוויץ. ושירת בדכאו. הוא היה בין המלחמה מתקרבת לסופה, וכבר נראה, כי הסכנה לחייהם אינה ושקפת עוד. אבל באוגוסט 1944, הגסטפו מגלה את מקום שהיו פניות אין ספור לקבלת חומר, לא נעבו בדרך כלל אנשי לחמי הגיטאות לפניות הללו. בלאו־הכי מוסיף חומר רב לזרום. „כל הזמן אנחנו מקבלים חומר מאנשים שחיים עדיין, ממבוגרים שחוששים שדברים יקרים להם ישלבו לאחר מותם. מדובר בעיקר בסמסמים ובתעודות אישיות מתקופת השואה", אומרת פלדנקריין.

לא מבבר הביא הצייר דן נלברט צילומי מסמכים ותעודות מארכיון משרד הבטחון הראשי בגרמניה שנמצא בעיר קובלנץ. מפולין מוזרם חומר במעט בלי־הרף. אנשי הבית גם סייעו בתבאת חסידי אומות העולם לארץ, הן רק אחת מאותן פעילויות שקטות שלהם, שאינן מוצגות בדרך כלל לראווה בין כותלי המוזיאון. תערוכה מיוחדת על גיטו וארשה, שתיפתח בקרוב, תוקדש לחסידי אומות העולם: תצוגה מיוחדת תציג את פועלם. תערוכה אחרת המוצגת במוזיאון נוגעת לחצי מיליון הצעצים שניספו בשואה.

39 שנים קיים מוזיאון בית לחמי הגיטאות. מה שחחל בשנעון של אדם אחד, צבי שנר ז"ל, ובחדר קטן וחחוז במשק, נהפך למוסד יחוע, עשיר תוכן, השוכן בבניין גדול וסבים חבורה של אנשים, כבר לא כל־כך צעירים, הועשה מלאכת קודש בהרגשה תמידית של שליחות. רבים בבית לחמי הגיטאות, ובקיבוץ עצמו, עברו את אימי השואה. הם רוצים לזכור, ובעיקר להזכיר, למי שלא היה שם ולאלה שרוצים לשכוח ולהשכיח.

המקום שבו לומדים לזכור

מאת שמעון וייס

במוזיאון בית לוחמי הגטאות שבגליל המערבי מצפים לנוזרחרין במשפט דמיאניוק. כמי שפתחו את ארכיוניהם לפני התביעה והסניגוריה יש להם, לאנשי המוזיאון, יותר מסתם עניין במשפט. התובע מיכאל שקד ואנשיו עשו במוזיאון שבועות מספר באיסוף חומר על מחנה טרבלינקה. הסניגור של דמיאניוק, מרק אוקנר, שפחד במהלך המשפט, עשה במוזיאון יום אחד וספק אם יצא כשהוא מצויד בחומר שביקש לבדוק. אנשי המוזיאון מספרים, שהפרקליט האמריקאי התמקד בעיקר ברגם מחנה הריכוז, שאותו בנה במו ידיו אסיד במחנה לאחר ששוחרר. הדגם המצולם של מחנה טרבלינקה, שהוצג במשפט ושימש את העדים הסניגוריה, הובא מבית לוחמי הגיטאות.

לא היתה זו הפעם הראשונה שבית לוחמי הגיטאות סייע למשפטים נגד פושעים נאצים, העומדים כעת לדין. נציגי תביעה מכל העולם, ובכלל זה גם מהנוש המזרחי, שבמדינותיהם עומדים פושעים נאצים ומשתפי פעולה לדין, באים למוזיאון בקיבוץ, ושבים במשך שבועות ארוכים ומלקטים כל פיתוח מידע העשוי לסייע בידיהם להוכיח את אשמתם של הנאשמים. בנקודה זו מאחיות אנשי בית לוחמי הגיטאות גם נציגי תביעה מגרמניה, אף שעקרונית לא מקבלים במוזיאון אורחים רשמיים מגרמניה, אלא בביקורים פרטיים. גם תרומות כספיות ופריטים מוזיאוניים אין מקבלים מגרמניה. מדי פעם מתעוררים ויכוחים על הנושא, אבל ככל ההצבעות שהתקיימו עד כה הוכרע להמשיך בקו זה.

בנימין אנוליק, בן 61, מראשוני קיבוץ לוחמי הגיטאות, אחראי לקשרי חוץ של המוזיאון, בעיקר עם פולין. 18 שנה הוא קשור למוזיאון ונחשב לאחראי־תומים ככל הנוגע לקשרים המבוכים עם פולין ביום. גם במשרד־חוץ נעזרים בו.

אנוליק ושלושים העובדים האחרים במוזיאון, רובם הגדול חברי קיבוצים מהאיזור, משתבחים במרכז ההדרכה שהוקם לפני כשנה בקרבת המוזיאון. תלמידים, סטודנטים וכל מי שמבקש, יכול לשהות במקום כמה ימים וללמוד ביסודיות נושאים שונים המצוים במוזיאון. „הם אפשר לומר בבטחון שיעורו של המוזיאון הוא לימודי־חינוכי", אומר אנוליק „לצד הנצחה של השואה, כמובן".

בשנים האחרונות גדל כמידה רבה היקף המוצגים והמסמכים שאוצר בתובו המוזיאון והיה צורך לשנות את פנים המוזיאון. במסגרת המוזיאון פועל ארכיון עשיר הכ אלפי צילומים ותעודות וכן שלושת־אלפים יחידות אמנות ובהן, בין השאר, יצירות של אמנים שניספו, יצירות שנוצרו בתוכי אירופה בתקופת השואה או בהשפעתה וכן יצירות המוזהות, בצורה כלשהי, עם השואה והגבורה. במסגרת המוזיאון ישנה גם יחידה מיוחדת, הגדולה בעולם, לחכר יאנוש קורצאק וכה כתביד שלו שלא פורסמו וכמעט כל מכתביו שכתב לידידיו בישראל, אלפי צילומים הקשורים בארש וכמובן, הספרים שכתב ושכתבו עליו. כן פועלים בבית לוחמי הגיטאות יחידה מיוחדת לעזכון צביה ויצחק צוקרמן, ארכיון הודעי הלאומי, ארכיון מיוחד לזכר יצחק קצנלסון וחברה לסרטי תעודה, שהפיקה עד כה שלושה סרטים באורך במעט מלא. במוזיאון עצמו ישנם כ־800 סרטים, רובם דוקומנטריים, והם מוצגים לסירונין במוזיאון.

הוצאת הספרים של בית לוחמי הגיטאות תוציאה עד היום 220 ספרים, רובם בעברית ומקצתם באנגלית, באידיש, בצרפתית ובאיטלקית. בשנים האחרונות מוציאה הוצאת הספרים של בית לוחמי הגיטאות בין עשרה לחמישה־עשר ספרים בשנה ובהם יומני ילדים, זכרונות לוחמים בגיטאות ופרטיזנים, וספרי הדרכה ומחקר.

„היחוד שלנו בא לידי ביטוי במרכז הלימוד־חינוכי, שמעניק תנאים האחידה לאלה שבאים לא רק לבקר, אלא גם ללמוד", אומר בנימין אנוליק. „מחלקת ההדרכה של הבית מסייעת גם לסדרות החינוך של צה"ל ולקבוצות מאורגנות ומאולתרות שבאות ללמוד. יש אולפנים, סטודנטים, ועדי עובדים ובתי־ספר מכל הארץ".

ארכיון השואה של בית לוחמי הגיטאות מכיל בעשרת־אלפים מסמכים, יומנים ועזכונות. אוזה פלדנקריין, האחראית לארכיון, בעצמה גיצולת מחנה אושוויץ, מעידה כי המוזיאון יכול היה להיות העשיר בעולם בחומר על השואה, אבל אנשי הקיבוץ, שהם בעלי הבית, הביטו לעצמם סייג בחד, שאין הם מקבלים חומר מגרמניה. אף שהיו פניות אין ספור לקבלת חומר, לא נעבו בדרך כלל אנשי לוחמי הגיטאות לפניות הללו. בלאו־הכי מוסיף חומר רב לזרום. „כל הזמן אנחנו מקבלים חומר מאנשים שחיים עדיין, ממבוגרים שחוששים שדברים יקרים להם ישלבו לאחר מותם. מדובר בעיקר בסמסמים ובתעודות אישיות מתקופת השואה", אומרת פלדנקריין.

בשנים האחרונות הגיעו לבית לוחמי הגיטאות מבקרים רבים מגרמניה, בעיקר בני־נוער. „אנחנו מקבלים מדי שנה כמיליון מבקרים, רובם בני־נוער, עושים ככל יכולתם שאימי הנאצים לא יישכחו. דיסטל פנתה אל אנשי התקשורת שבינינו בבקשה, שלא להרפות מאנשי מימשל גרמנים המבקרים בישראל ולשאול אותם, מדע המשלה הפודלית אינה משקיעה די משאבים בהנצחת האתרים האלה, שהקימו הנאצים. כשסיימה את דבריה ביקשה לשמוע את התרשמויותיהם של אנשי המשלחת.

אחד מאנשינו אמר שבסך־הכל התאכזב. הצורה שעבר לא היתה בעצמה לה ציפה. אתר הנצחה לא המחיש לו את מה שהיה שם באמת. מה שיש שם לא „עבר" די על החושים שלו. בימינו, כשיש כל־כך הרבה אמצעי המחשה אודיו־קוליים, הוא חושב, אפשר היה לעשות יותר.

דממה איומה השתררה בחדר. לא ידעתי אם לצחוק או לבכות. מחשבה מקאברית עברה במוחי, שאולי הדובר מצפה שיפעילו שם את הקומפיוטרים כדי שהחדר יהיה יותר מחשיל. חשבתי שהרבים שאמר הם מעבאה שיחה של „הבמת" נושא. השואה בגלגל הקפר. בארבע המודים „מעלים" את הזועה ואילו נחים עד שכל ילד „מודאה" עם הקורבנות. מתנות הריכוז ההשמדה נתפסים כמשהו רמוני שלא ניתן לקשר לשום דבר מוכר, לשום דבר אנושי וכך כשנפגשים עם דכאו הממשית „מתאכזבים". הכל קר כל־כך ומעשי להחריד: רדגשי העץ הצפופים, בביתנים הכמו צבאיים התמימים למראה, מקלחת גז סטרילית ותנורים כמעט שיגרתיים. הזועה נראית במקום הזה כדבר

יום השואה והגבורה

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

יום הזכרון לשואה ולגבורה
09.30 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הסלטקסט.

09.35 קשת וענן: חכרי המה, משדר על יאנוש קורצ'אק הבא להמחיש לצופים צעירים את משמעותה של השואה.

10.00 לחאר ולחיות (סרט תעודי) 4 אנשים מספרים כיצד הרגישו באמן השחרור ממחנות הריכוז: הפחדים, הזרדות ויחד עם זה השמחה.

10.50 סקוקי: סרט על מצעד הנאצים „שלא צעדי בהחובות סקוקי, אילינה. תיאור המאבק המשפטי שהתנהל סביב המצעד, תוך כדי הארת ההשקפות השונות בציבור האמריקאי על חופש הדיבור במדינה דמוקרטית. כמו כן מובא סיפורה של משפחה נצולת שואה החיה בצל הפחד מבואם של הנאצים לשכונתם.

12.30 אותם השמים אותה אדמה: סרט על ביקור של בני נער מתנועת „השומר הצעיר" מכל העולם בפולין: בגטו ווארשה, בבית הקברות בקרקוב, באשוויץ וטרבלינקה. אל בני הנער נתלו שני מבוגרים אשר היו במחנות בילדים.

14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הסלטקסט.

14.05 חיו שלום, ילדים, הסרט מגולל את סיפורה של המחנך והרופא יאנוש קורצ'אק (הנרק מלדשמידט, שמו האמיתי). הסרט מתמקד בשנים שבין שתי מלחמות העולם, שאותן הקדיש קורצ'אק לימומים בפנימיה שבגיטו, יחומים שמהם סרב להיפרד גם בשעת המשלות למחנה הריכוז שבו מצא את מותו יחד עם חניכיו.

15.35 המות בא אל סוס העץ מיכאל, לחקות המחזל הקיבוצית מופיעה בריקוד המבוסס על שירו של נתן זך. המחול מספר על פרידת האדם מתקופות ואנשים יקרים.

16.00 שם שאלוניקי־אושוויץ (מסעה של קבוצת יהודים משאלוניקי ניצולי שואה, עם ילדיהם אל עיר הולדתם שאלוניקי ואל מחנה הריכוז אושוויץ, שם כל אחד מהם מתבקש לספר את סיפור השואה האישי שלו.

17.00 ערב חדש.

כללית

17.50 יומנה של אנה פראנק – (חלק ב): במקום המסתתר אנו מתבגרת העשירה של חנסה היהודי בתעיה מראשיתו ב־1515 ועד ל־1980. האן דאן, המלחמה מתקרבת לסופה, וכבר נראה, כי הסכנה לחייהם אינה ושקפת עוד. אבל באוגוסט 1944, הגסטפו מגלה את מקום המסתור בעליית־הגג. כולם נתפסים ונשלחים למחנות (ערבית).

18.30 קיצור החדשות (ערבית).

18.32 **למשפחה הכעם:** 1. בפינת מלאכת יד: הצעה פשוטה לעטוף ולצפות כריות בבד ולחתרן לבבר. הדעיון והביצוע, של טובה ביאלה; 2. המיקרוגל: תכונותיו, כללי הפעלה הבטיחים ומתכונים; 5. רמז נסאר: עובד סוציאלי בצורת, הפעל למען שיקום אסירים לאחר שחרורם מן הכלא. בעזרת מנהלת לשכת העבודה והרווחה בנצרת ואנשים אחרים הוקם הארגון לשיקום האסיר; 4. הצונה של רהיטים משרדיים עם אבזרים צבעוניים, על־פי העיקרון המודולארי ותרגום עברית.

19.00 **מגזין** – ענייני השעה (תרגום עברית).

19.30 חדשות (ערבית).

20.00 כותרות מבט.

20.02 מבט ספורט.

20.55 **חגיג זמן לשון** – הפעם: „שמיר ופרס בלעים אותיותי".

21.00 מבט לחדשות.

21.30 ומשירי שירות.

21.55 **חדור השלישי** – „בדרכן של משלחות נוער ישראל־גרמניות למעגל חילופי נוער בין ישראל לגרמניה, המתקיימים מאז שנת 1065, נכלסים בעת האחרונה בני חדור השלישי, נכדים למי שעברו את התקופה הנצאית ואת השואה. הסרט בוחן, אם נשא השואה חדר להכרתם של הצעירים האלה ובאיזו דרך, וכיצד הם מנסים להתמודד עם בל הקשור בשואה בביקורים ההדדיים בישראל ובגרמניה. הפרוג' ישעיהו גר שהפיק ובימם את הסרט, הוא עצמו ניצול השואה. הסרט צולם בקיץ 1087, בגרמניה ובישראל, וזה היה ביקורו הראשון בגרמניה, לאחר שנת 1945.

22.25 **מסלול** – שם הפרק: „המשפט הצבאי (חלק א') מסלול יוצא נגד חצבא במשפט שבו הוא מגן על סוראי, שנאשם ברצח קצין סדיסטי (עברי־ערבי).

25.15 **ביום־דין לילי** – שם הפרק: „אהבת נעוריים" פקידת בית־הדין סלמה נענית בלא היסוס להצעת מאהבה משכבר הימים לבלות אתו הפשה בפלורידה. השופט הארי גם הוא יוצא לחופשה. נראה כי מפלא מקומו הזמני עושה את עבודת השפיטה ביעילות מרובה (עברי־ערבי).

25.40 חדשות הלילה.

המזרח תיכונית

15.50 חיים אחרים (סידורה); 14.00 מעדכן 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי החבובות (מצייר); 15.30 הבית המעופף (מצייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „שנדאי" עם ג'יימס סטיוארט; 18.00 פאנקי בוטסטר (סידורה); 18.30 עובדות חיים (קומן); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 סקורקורי ובנות קינג (בלש); 21.00 הדרך לשמים (דרמה); 22.00 „קצר חרשי (סידורה ערבית); 23.00 מעדכן 700; 23.30 חיים אחרים (סידורה).

ערוץ 2

18.50 „בובות" מחזה על משפטי מידנאק, פרי עטה של רונית זינגר, תלמידת בית־ספר תיכון בראשון לציון. המחזה משחזר את משפטם של ששה־עשר נאצים, שנערך בדצמבר 1976. נאצים אלה שרתו במחנה החשמדה מידנאק וסייעו ברציחתם של למעלה מ־250 אלף בני אדם.

19.00 „גטו ומציה" על והיסטוריה בהקלטות והסטוריות רביעית „פרר־אדטה" (תכנית שלישית) – הידון: דביעית מיוחדים אות. 74 מס. 2; מוצרט: רביעית פסנתר בסול מינור, ק. 478 (עם ארתור שנבל); הידון: פרק הסיום שעוד רביעית המינרים אות. 54 מס. 2.

רשת א'

08.07 חומה.

09.05 סיטורדיו – והפעם: „חפשתי" – מאת עמי פרנקל.

09.35 שירים עברים.

10.05 ברגן בלגן – תחנה סופית חנתה ראשונה עדויות ניצולים בעקבות הופעת הספר „כך זה היה".

11.05 מגנלה יוצא שטן (ש.ט.)

רשת ב'

09.05 היהדות התמימה – על יהודי הלגלו בתקופת השואה.

10.05 רזיו־דרמה – „חפשים באפר" – מאת גיורגי ליבוביץ משתתפים: שלום שבאלוב, איצק מיידוף, פיני מיטלמן, יוסי קנן, משה בקר, גיל אלון, יעל עמיק ליאור טל וענת דוידוב.

11.05 צמוקים ושקדים – שירים סמוכת אידיפה לים השואה.

12.05 חטרט „שואה" – על העשיה – עם הנתקוקיגנת אירנה שטיינבלה.

14.06 משמעות השואה לדורנו – מבט של ניצולי שואה עם קצינו צה"ל בהשתתפות בנימין יערי ושרים לבין ניצולי שואה: יוחי נגעות אריה ברנע.

17.05 פלץ סתוי 86 – רשמי מסע של יהודית הנדל (תכנית אחרונה). „על חסידי אומות העולם" (ש.ר.).

18.06 זרוקו.

19.35 שירים עברים.

20.05 שורשים – פלקלור ועדות.

22.05 הלילה התמימה.

00.15 לחאות בחלום – שירים לסיום של יום.

רשת ג'

06.04 שירים משלוו (עד השעה 19.05 עם שידורי חדשות אחת לשעה).

15.05 ניצולה שואה – עם רות אליעז.

16.05 ארץ לא נודעת – שידור חי ממכון „השואה" אור תצוגה לחבר תנועות הנוער הניצולות לשואה ולגבורה.

17.10 צבעי הקשת – ברזיה מוסיקה.

22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

09.05 היכן היתה חשמש – מרכאי לים הזכרון לשואה ולגבורה. עדויות של ניצולים בשילוב מוסיקה וקטעי ספרות.

15.05 אפריל 1943 – אפריל 1988 – שידור מאשוויץ – בורקאו.

18.05 לוחמים יהודיים ביוגוסלביה – ערב מיוחד מהמכללה לבסחון לאומי. יהודים שלחמו במחתרת ביוגוסלביה ובמסגרת הפרטיזנים יספרו על מאבקם.

צה"ל 1

19.05 לאן הגענו – אנשים, ארועים חדשות וישנות מארבעים שנות עצמאות.

20.05 סכנב הערב – סטואלה.

20.55 פינה חמה ללביב.

21.30 אוניברסיטה משודרת – מלמדו הורדוס, הערכת פועלו של הורדוס.

23.55 שיחות חצות – עם המטאדולוג יהודה טוסקל.

צה"ל 2

20.05 צו – 8.

21.57 הודעות לחיילים.

22.05 הפסקת עשר.

25.05 קול הגיז האר.

ירדנית

15.50 סרטים נבחירים (עי' 1); 16.45 רחוב סומסום (בערבית עי' 1); 17.20 עולם הקסמים (סידורה לילדים באנגלית, עי' 1); 17.40 שיעור בצרפתית; 18.00 רחוב קרט (צרפתית); 18.30 הרפתקאות וסכנות, (בצרפתית); 18.35 ראש העיר (אנגלית, עי' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.50 חדשות בעבריית; 10.45 מגאן ספורט; 20.30 קייט ואלי (קומדיה אמריקאית); 21.10 אחל לי מזל (סידורה אנגלית על מעלות נשים מאחורי הקרים הגרמנים במלחמת העולם השניה מבוסס על סיפור אמיתי); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

רדיו

קול המוסיקה
יום הזכרון לשואה ולגבורה
06.02 מקלים מסבב
07.09 קונצ'רטו – ברהמס: פתיחה „אקדמית" אופ. 81; בטהובן: 2 רומנסות; קוסלנואבו סבסקי: קונצ'רטינו לנבל, רביעיית כלי־קשת ר3 קלרנטות; ליסט: מה שמעבר מעל הרים גבוהים.

08.00 צפירה בת 2 דקות.

09.00 קונצ'רט – וליאם שומאן: סימפוניה מס' 3; פורה: „פליאס ומליסנדה" טוויטה; סקריאבין: פואמה אל אקסטזה; דביסי: 3 נקטורנים; מאהלר: סימפוניה מס. 1.

12.00 מן הסדרטה – מוצרט: סונטה בלה מגור, קכל 351 (אריה ורדי פסנתר); ברהמס: סונטה מספר 2, בבה מגור, לצלו, ולפסנטר, אפטש 99 (רלף קירשבאום / פטר טראקל).

15.05 קונצ'רט – יאן קראסה: „בחומיבר" – אוברת לדים. סוק: אלמה לשלישית פסנתר אופוס 23; סמסנה: „בלאניק" – פואמה סימפונית מתוך המחזור „בולוזיי" ק.א. הארטמן: קונצ'רטו לכנור ותזמורת כלי קשת.

15.00 מבשים מסיקלים.

16.00 אתנחתא (ש.ח.) – 1. (שיתחזר קונצ'רט, אשר נגן בשנת 1944 בגטו טריזין) הרביעייה הישראלית – שוברט: חמשיה בדו מגור, ד. 956 ברהמס: ששיה בסול מגור, אופוס 36 – 2. ציקלה נרסטאייר, סוטרן / אליאבט רולוף / עוגב – ס. מדק: „שירי שינה" לילים של אלמה מאראבאום איזנגר; ח. אלכסנדר: הילים קמר.

10.00 אנתולוגיה בצליל – הקנסיטה האיסלקית במאה ה־18.

10.00 זוטות.

20.05 אינטרלוד.

20.30 אופרה – מיכאל היידן: החלום (דולורס אלביאס, קארין קיסטר, ארנסט הינרייכר); בנגמין בריטן: „טינוב הבורגי" („בטבעת החנק") (הלן דונאת, הנר הרפר, רובטס סיר, קולין דייוס).

23.00 דור האהב – אמנים גדולים בהקלטות הסטוריות רביעית „פרר־אדטה" (תכנית שלישית) – הידון: דביעית מיוחדים אופ. 74 מס. 2; מוצרט: רביעיית פסנטר בסול מינור, ק. 478 (עם ארתור שנבל); הידון: פרק הסיום שעוד רביעיית המינרים אופ. 54 מס. 2.

רשת א'

08.07 חומה.

09.05 סיטורדיו – והפעם: „חפשתי" – מאת עמי פרנקל.

09.35 שירים עברים.

10.05 ברגן בלגן – תחנה סופית חנתה ראשונה עדויות ניצולים בעקבות הופעת הספר „כך זה היה".

11.05 מגנלה יוצא שטן (ש.ט.)

15.05 ניצולה שואה – עם רות אליעז.

16.05 ארץ לא נודעת – שידור חי ממכון „השואה" אור תצוגה לחבר תנועות הנוער הניצולות לשואה ולגבורה.

17.10 צבעי הקשת – ברזיה מוסיקה.

22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

09.05 היהדות התמימה – על יהודי הלגלו בתקופת השואה.

10.05 רזיו־דרמה – „חפשים באפר" – מאת גיורגי ליבוביץ משתתפים: שלום שבאלוב, איצק מיידוף, פיני מיטלמן, יוסי קנן, משה בקר, גיל אלון, יעל עמיק ליאור טל וענת דוידוב.

11.05 צמוקים ושקדים – שירים סמוכת אידיפה לים השואה.

12.05 חטרט „שואה" – על העשיה – עם הנתקוקיגנת אירנה שטיינבלה.

14.06 משמעות השואה לדורנו – מבט של ניצולי שואה עם קצינו צה"ל בהשתתפות בנימין יערי ושרים לבין ניצולי שואה: יוחי נגעות אריה ברנע.

17.05 פלץ סתוי 86 – רשמי מסע של יהודית הנדל (תכנית אחרונה). „על חסידי אומות העולם" (ש.ר.).

18.06 זרוקו.

19.35 שירים עברים.

20.05 שורשים – פלקלור ועדות.

22.05 הלילה התמימה.

00.15 לחאות בחלום – שירים לסיום של יום.

רשת ג'

06.04 שירים משלוו (עד השעה 19.05 עם שידורי חדשות אחת לשעה).

20.05 קו ההתחלה – תקליטי שדרים ראשונים.

21.05 מוסע רוק.

23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

07.07 צופן אדמע – שמואל עצמון קורא קטעים מספרו האחרון של ק. צטניק.

09.05 היכן היתה חשמש – מרכאי לים הזכרון לשואה ולגבורה. עדויות של ניצולים בשילוב מוסיקה וקטעי ספרות.

15.05 אפריל 1943 – אפריל 1988 – שידור מאשוויץ – בורקאו.

18.05 לוחמים יהודיים ביוגוסלביה – ערב מיוחד מהמכללה לבסחון לאומי. יהודים שלחמו במחתרת ביוגוסלביה ובמסגרת הפרטיזנים יספרו על מאבקם.

צה"ל 1

19.05 לאן הגענו – אנשים, ארועים חדשות וישנות מארבעים שנות עצמאות.

20.05 סכנב הערב – סטואלה.

20.55 פינה חמה ללביב.

21.30 אוניברסיטה משודרת – מלמדו הורדוס, הערכת פועלו של הורדוס.

23.55 שיחות חצות – עם המטאדולוג יהודה טוסקל.

צה"ל 2

20.05 צו – 8.

21.57 הודעות לחיילים.

22.05 הפסקת עשר.

25.05 קול הגיז האר.

מרחבי העולם, מזרח ומערב כאחד, זכו לחופש פעולה רחב מטעם השלטונות וכך התאפשרה פעילות עשירה של הפי הקהילה היהודית ופריחה של עסקי המסחר. בסדר שחאר אמנתי של יום בחיי הגטו בפריחתו בתקופת הרנסאנס. מגאז מלחמת העולם השניה שזמם הגטו ורק כמה מאות של יחודים מתפללים בבתי הכנסת המפוארים חשוכנים בו. הסרט מנציח באמצעות תיעוד היסטורי, יצירות אמנות ויצירות מוסיקליות את העולם המשגשג ששכן בין החומתיו בעבר.

20.00 „צלילי אשי" סיפורם של קומץ אנשים מן העיר סלוניקי ששהו במחנה החשמדה אושוויץ וניצלו, רובם בזכות שירתם. אנשים אלה מצאו את דרכם לישראל, וכיום, בתל־אביב הם שוב ביחד. השירה, שהצילה אותם בעבר, קושרת ביניהם גם היום. הם מופיעים כלחקה ברחבי הארץ, שרים את אותם שירים שהצילו אותם באושוויץ ומקומים שבכך הם משמרים ומנציחים את זכר אימת השואה.

20.30 – „לחאר ולחיות" ניצולי שואה מספרים על שחרור מחנות הריכוז ומחנות החשמדה, על קליטתם בחיים חדשים ועל החיים עם הזחויה הטראומטית.

21.00 „דניאל בוב הארייתי" יצירת דרמטיזנ־דוקומנטרית מן תמאה ה־12, המבוססת על הסיפור הזנ"ב. היצירה נכתבה בעיירה בובי בצפון צרפת ומספרת בצבעוניות רבה את סיפור המעשה. מוסיקה מקורית מלווה את המחזה ברוח הבלאדות של טרובדורים בני התקופה.

המזרח תיכונית

15.50 חיים אחרים (סידורה); 14.00 מעדכן 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי החבובות (מצייר); 15.30 הבית המעופף (מצייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „שנדאי" עם ג'יימס סטיוארט; 18.00 פאנקי בוטסטר (סידורה); 18.30 עובדות חיים (קומן); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 סקורקורי ובנות קינג (בלש); 21.00 הדרך לשמים (דרמה); 22.00 „קצר חרשי (סידורה ערבית); 23

עימות במשחק הפליי־אוף בין איציק כהן ממכבי ת"א לדלמר יוסטין מהפועל חיפה.

הערב הגומלין בפליי־אוף בכדורסל

מכבי ר"ג: השלמת ההפתעה גליל עליון: תהיה „מלחמה"

מאת משה כהן

האם תצליח מכבי ר"ג להשלים את הבלתי יאומן ולהעפיל לשלב חצי הגמר של משחקי הגמר־סל על חשבון הפועל גליל־עליון? את זה נרע הערב בעת ששתי הקבוצות יפגשו באולם צר הכינרת של כפר המכביה.

אין ספק, כי שחקני עיר הגנים הפתיעו אפילו את עצמם, כשזכו בנצחון מנסציוני בכפר גלעדי. לי נראה, כי הגליל הפסידה למעשה את המשחק במו ידיה. גם כיום ניתן לקבוע בוודאות, שהפועל גליל־עליון טובה יותר ותוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולת שחקניה.

אולם, חוסר היציבות של סגל השחקנים המצומצם של הקבוצה גורם לעיתים לתנודות ביכולת השחקנים. אמנם ד"ג קבוצה שאפתנית ובשורותיה משחק שחקן רכש מעולה כמו הארלד קיליגג, אבל גם הערב תהיה תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולתם של שחקני הגליל.

הגליל לקוח ללב את ההפסד לר"ג ובולם מכשיזים לנו „מלחמה". ואכן, זה יהיה הערב שם המשחק במאבק המסקרן בין שתי הקבוצות.

★ משחק מעניין נוסף יערך בעיר הילומים, שם תארח אליצור נתניה את הפועל חולון. במשחק הראשון זכו החולונים בנצחון קל. הערב יהיה להם הרבה יותר קשה במבצר הנתנייתי. הניכיון של צבי שדף יגסו להציל מעט מכבודם האבוד. הפסד יוציא אותם מהמאבק על המקומות 1–4. אין ספק, כי הם יגסו להקשות את המלאכה על יריביו של מרזיון קסלר, אבל גם הערב תהיה תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולתם של החולונים.

★ שחקני הפועל ת"א יגסו לשכוח לשעה קלה את הבעיות הכספיות המעיקות עליהם ולזכות בנצחון גם במשחק הגומלין מול מכבי חיפה. במשחק הראשון הגליל הוויפאים השאפתנים למדד את חייהם למרסר, טאנגס חבריהם הערב הם יגסו לנצל את בלתיותם כדי לרוות את הכהרעה לשבוע הבא. מעניין שחוקא ללא נץ ביניהן חיפה מגלה ודפה יכולת טובה יותר ושחקניה הרבה יותר שאפתנים.

דלזל חזר הביתה ומילר הבטיח כסף

מאת משה כהן

ראשי קבוצת הפועל ת"א נשמו אנטמל לרווחה, לאחר שיזנתן דלזל שב אתמול למעילות בקבוצה ואלי מילר הבטיח לשחקנים כסף תוך שבוע.

בשעות הבוקר נערכה פגישה נוספת בין ראשי הקבוצה לבין דלזל ובסיומה הוחלט להשאיר את המחלוקת בין הצדדים לסוף העונה. יו"ר הוועדה המקצועית של הקבוצה, אריה גבעוני הכחיר אמש, כי הקנסות שהוטלו על דלזל נשארו בעקר.

דלזל הגיע לאימון שערבה הקבוצה בשעות אחה"צ וריבר בפני כל השחקנים, שהתבכנו בחדר ההלבשה. גם מחזיק תיק הפועל, אלי מילר הגיע לאימון והוא הבטיח לשחקנים כסף תוך שבוע.

בשעות הבוקר נערכה פגישה נוספת בין ראשי הקבוצה לבין דלזל ובסיומה הוחלט להשאיר את המחלוקת בין הצדדים לסוף העונה. יו"ר הוועדה המקצועית של הקבוצה, אריה גבעוני הכחיר אמש, כי

4 נבחרות יאבקו על שני כרטיסים בטורניר הנערות

מאת משה כהן

הטורניר הנוקדים לקראת אליפות אירופה לנערות בכדורסל יפתח במוצאי־שבת באולם אליצור בנתניה וימשך שלושה ימים.

הנבחרת הישראלית תתמודד במשחק הפתיחה עם נבחרת רומניה ואילו במשחק המוקדם ישחקו נבחרות ספרד ויוון. הזכיה השניה של ישראל תהיה ספרד ואילו בעילה, ביום ב', ישחק הישראליות עם ספרד.

שתי הראשונות בגית יזכו בכרטיס ההשתתפות באליפות הבשנת, שתיערך בזולגריה. הפייבוריטית בטורניר בומניה היא נבחרת רומניה.

אתמול ת"א מול אבטה: הצגה והקבוצה אבטה

מאת משה כהן

הפועל ת"א תסכר כנראה לאנשי עסקים. את הקבוצה הסמתמנת בקרב ראשי האגודה, בעקבות החוכות העצומים לשחקנים, ספקים ושלטונות המס. דרישת מס־הכנסה לפרק את האגודה עשויה להאיץ את תהליך המכירה.

בבית כנר לא הופתעו אתמול מהביעת שלטונות המס להגיש צו סידוק נגד האגודה. בחודשים האחרונים הנהלה וקירה יסודית והיה ברור, כי ה„בבל" יגיע. אמנם, בקרב מקורבים לקבוצה טוענים כי „מלשינים" גרמו ל„אמבטש", אבל סלם היו מכנים לגרוע ביותר.

מחזיק תיק הפועל, אלי מילר, ניסה אתמול לגייס אנשי עסקים לקבוצה. מילר אמר אמש: „אלץ לחיות אחרת ולהקים עמותות. הדגם של יעקב שלזינגר מחיפה יכול להתאים לנו". הוא הכבוון למכירתה של הפועל חיפה לאיש עסקים חיפאי. אמנם, לצער הזה עשויים להתנגד בוחר הפועל, אבל כיום נראה שפשוט אין מצא אחר.

מילר גם שלח מברק למחזיק תיק הפועל, יעקב ישי ולמרכז הפועל. במברק הוא ביקש סיוע ועצה כיצד לנהג. נודע, כי בשבוע הבא תערך פגישה עם מחזיק תיק הפועל ויתנו נראה, שחובבי הכדורסל בעיר הכרמל יחנו ממשחק מעניין.

★ המשחק הרביעי בין הפועל חיפה למכבי ת"א יאדח ממוצאי־שבת.

שהוער הפועל יהלץ לסיוע להפועל ת"א, אבל בתנאי שיחולו שינויים בדרך ניהול האגודה. מילר הבהיר אמש, כי גם הוא בעד שינוי ניהול.

אתמול גם נערכה התייעצות משפטית על הבריעה לפרוק הפועל ת"א. בימים הקרובים יגמר ראשי האגודה להגיע להסדר פשרה עם שלטונות המס. בכל מקרה התברר, כי גם במקרה של פירוק המשיך הפועל ת"א לשחק, כיוון שהפירוק אינו כולל את הקבוצה עצמה.

הערב הגומלין בפליי־אוף בין איציק כהן ממכבי ת"א לדלמר יוסטין מהפועל חיפה.

במשחק השלמה בליגה בכדוריד

ראשל"צ – ר"ג

מאת שמואל קליגר

המאבק הערב בין הפועל ראשל"צ להפועל ר"ג אמור היה להיות אחד ממשחקי המרכז של הליגה בכדוריד. הסטירה המפתיע של ר"ג לאליצור הרצליה פרק את קלפיה. גם אם תנצח ר"ג היא אחרה את הרבבת ולא תובל, בראור, להיאבק על הבתר.

ניצחון רטרגני יצמצם את יתרון הפועל ראשל"צ לנקודה אחת ואז תהיה הפועל ר"ג תלויה בחסרי הדרבי של שתי הקבוצות הראשונות (תצפה לניצחון האלופה מכבי).

הפועל ראשל"צ תרצה להבטיח לעצמה בבר הערב את השתתפות בפליי־אוף. לשם כך תצטרך לנצח את יריבתה או לשחק לסיים עימה בתיקו. נוכח יתרון הביתיות לא נראה לנו, כי משימה זו תהיה קשה כלל ועיקר.

במשחק נוסף, שיהיה מרתיבות בסוגרת משחקי השלמה של המחזור ה־15, תארח הערב הפועל רחובות את מכבי קרית שרת חולון. גם במשחק זה נוטה היתרון לקבוצה המארחת.

נבחרת הנוער חידשה אימוניה

מאת שמואל קליגר

נבחרת הנוער שבה בבחינות רענגנים וחידשה אתמול את אימוניה לקראת משחקי קדם אליפות העולם, שיתלו ב־2 במאי בארגנטינה.

מהרכב הנבחרת נעדר רק היפאי יצחק זהר בגלל מחלה. כל שאר 18 השחקנים, שחזרו בראשית השבוע ממסע משחקים מוצלח בפורטוגל וגליכטנשטיין, השתתפו באימונים.

המאמן שלמה שרף החליט לבטל אימון בוסף, שנועד להתקיים היום בשפיים, לפי בקשת הקבוצות המתחרות לסיום הליגות המרידות בשבת הקרובה. על כן תתרוש הפעילות של הנבחרת רק ביום שני (אימון רגיל) וביום שלישי יהיה משחק אימון, ככל הנראה נגד קבוצת הפועל חורה מהליגה הארצית.

● מן האימון האחרון של הפועל ת"א נעדר הקשר סורים דאנו, שאיחר לאימון. המאמן יצחק שניאור לא עבר על כך לסדר היום ומנע את שיתופו של דאנו במשחק הנביע שלשום נגד הפועל בית־שאן.

● הסכסוך בין בית"ד ת"א והחלוץ ירדן כהן נמשך והשחקן עדיין לא מתאמן. אגב, לראשונה העונה במשחקי הליגה לא תקיים בית"ד ת"א את משתקה הביתי באצטדיון ר"ג. בצוותא עם מכבי ת"א יהיה בשבת משחק כפול באצטדיון ע"ש נאון יפו – מנרשה הביתי של סכבי יפו. במשחק הראשון תארח בית"ד ת"א את שמשון ת"א ב„דרבי" הקטן של ת"א ולאחר מכן תארח קבוצת מכבי ת"א את הפועל ב"ש.

קינגסטון לסל של הריינג'רס

מאת שמואל טל

המערכן הסקסי ריינג'רס מגלגו מוזהה בדרך כלל עם כדורגל. קבוצת המערכן, בה מופיע כידוע אבי כהן הישראלי, הכתרה אשתקד כאלופת ארצה ואף הגיעה לשלבים נבהים נגביע אירופה. אולם מסתבר כי בעלי המערכן אינם מסתפקים רק בכדורגל.

אתמול נמסר כי מנהלי המערכן מנהלים שיחות רציניות לרכישת קבוצת הכדורסל האנגלית קינגסטון ולהכיאה לגלגאנו. אם השיחות יעלו יפה תהפוך הקבוצה לאחת העשירות באירופה כמו קבוצת הכדורגל בה מפורים רולארים בקצב רצוני.

יו"ר המערכן של קינגסטון, דניס רוש, כבר ניהל בתחילת השנה שיחות עם פורטסמות ומנצ'סטר יונייטד אך בסיכומו של דבר נפל על המערכן הסקסים.

הסוכנות הישראלית לעידן הביטוח

מאת שמואל קליגר

אלי אחוה „יכבר" בין בותלי בתי הספר והתיכונים במסגרת השיעורים בעיניי אקטואליה וחברה. תוילמה המרכזית שחיזון ותחזה, ללא ספק, אפרקציה בריתנים בין התלמידים היא פרשת אי־הוועדון של הכדורגלן הישראלי הפורסם בשחקי אקאנה. היחידה לדמוקרטיה ולדרכים במשרד החינוך והתרבות והמכון לדמוקרטיה שליד בית בול שלחו הנחיות לבתי הספר כיצד לדון בנושא זה בכתות.

באופן עקיף יעלה על שולחן הדיונים בין התלמידים ומוריהם הנושא, שהיחה לא מכבר שיחת היום בדבר הספרטיבי לפני המשחקים הקרים אולימפיים. האם יש זכות בשם המדינה לבקש מאדם, שיעשה צעדים שיקטעו את הקריירה האישית שלו, והאם מוכנה הנאה אישית יכולה להכריע בשיקולים בעלי חשיבות לאומית. בתוך כך יעסקו התלמידים גם בשאלה של הקשר בין הספרט לפוליטיקה.

כך ייהפך נושא הקרב ללב התלמידים והקשור ממילא בתחום התעניינותם – הכדורגל והספרט – לנושא ריתוי חשוב ומעמיק בנושא הדמוקרטיה.

לדעת אנשי משרד החינוך ובית בול עשוי הדיבה הציבורי, שהתנהל בארץ, לגבי שיתופם של שחקנים ישראליים, המשחקים בקבוצות באירופה, במשוקיה בעל הנבחרת להיות נקודת מוצא לדיון בשאלות העוסקות בתרומת הספרט לחברה ובטלם הערכים של הצעיר בחברה הישראלית. אחת ההצעות היא לעריך השוואה בין סולם הערכים של הספרטאי בסוף שנות ה־80 לסולם הערכים המקביל של הספרטאי הישראלי בסוף שנות ה־50, כאשר הדגש הוא על האמונה, כי לפני שלושים שנה קיבלו שחקנים ישראלים הצעות לשחק באירופה, אך סירבו לעשות זאת ממניעים לאומיים.

עוד נאמר בהנחיית משרד החינוך, כי לדיון בשאלת אחוה יש חשיבות משום שבעיני תלמידים רבים אחוה מהווה אידיאל. יש לציין בפני התלמידים, כי היו שחקנים ישראליים אחדים, המשחקים באירופה, שהגיעו לאוסטרליה לתרות שהדבר היה עלול לפגוע בקידומם האישי.

בדף ההנחייה מובא ראיון עם שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, בו קבע, כי התנהגותו של אחוה היתה כלתי הולמת. כמו כן מוצאות בו תגובות בעד ונגד של קפסן הנבחרת אבי כהן, ומרי הבולת ההתאחדות לכדורגל ואחוה עצמו, המסביר את מניעיו.

איוניך יוכל לשחק בשבת

מאת ג. אשר

מוטי איוניך קשר מכבי ת"א יוכל להופיע השבת בסדר קבוצתו במשחק מול הפועל ב"ש לאחר שהחזק ע"י ועדת המשמעת ל־2 משחקים בפועל. עברו של איוניך גקי ולכן החלט להקל בעונשו. נועם קייסי מהפועל פ"ת הוחזק ע"י ועדת המשמעת, שליד ההתאחדות לכדורגל ל־8 משחקים. בכך נגמר קייסי, למעשה את העונה.

דני נוימן מאמן הפועל יהוד הוחזק במשחק נגד הכח ר"ג ונקנס ב־300 שקלים.

המגמה לתת עוד שנה למיחיץ'

מאת ג. אשר

הנהלת ההתאחדות לכדורגל דחתה לשבוע הבא הבריעה בעניין המאמן הלאומי מיליינקו מיחיץ'. המגמה כעת היא להאריך את חוזה לשנה אחת תוך הגמרת עוד מאמן ישראלי (יעקב גרונרמן, נסים בכר או שלמה שרף).

מיחיץ' אמר בישיבת הנהלה שרטוט שחקני הסגל שהופיעו במשחקי אוקיאניה יסייעו להפיע בסגל שיתכונן לקדם משחקי אליפות העולם.

וידנפלד וצור: הפתיעו והופתעו

מאת אלי גרונר

בסודניך הסנים בירושלים הגיעו לשלב רבע הגמר 5 ישראלים, דני, שודי וגרמני. לאחר שמודרג מס' 2 הלדין משוויה הפסיד לוידנפלד המדורג מס' 4 פאם הפסיד לצור, עוד בסיבוב הראשון, הוחזר אתמול גם המפתיעים.

צור הפסיד לשודי הלמבלד 6:0, 3:6, 6:2 . במשחק המרגש של היום ניצח צימרמן הרגוע את וינרפלד העצבני 7:6, 1:6, 7:6 (7:5 בשובר שיוויון). ביום ו' יערכו משחקי רבע הגמר, ביניהם שני מאבקים מעניינים: מרגשטיין (מדורג 3) – נאור (5) ו„שידור חוזר" של גמר אליפות ישראל שנערך לא מכבר, פרקים נגד בלום. מעבר לנקמה ישאף פרקים להוכיח שהוא יכול להיות מס' 2 של ישראל במשחקי דיוויס. עוד ישחקו: כריסטיגן (דנמרק, 6) – הולמלכלר, גייר (גרמניה) – צימרמן, המנצח בסודניך יזכה ב־5000 דולר וב־20 נקודות של האי.טי.פי. סך כל הפרסים 52,000 דולר.

★ דקירות בבראזיל. אחד מטאפוגו ריקר בסכין את המגן חנאלוז בעת אימון, נוכח כשלונות הקבוצה, שסגו זכייתה באליפות ריו ב־1968 מאכזבת. קרום לכן נפצעו בהתפרעויות גם השופט הלולוז ומשרדם אדר (גרקר בסולגו).

★ מנהני לשלמיבנה. הקבוצה הבולגרית „שלמבנה" הגיעה לאמון הארגנטיני מגרסי, שהדיח לפני שבע מאולטיקו מדריד, ותזה בסכום של מליון דולר לשנה הבאי.

★ בולגרי ראשון בסמרה. החולון הבולגרי בן ה־25 מיטושה סופיה, נאסף סידאקוב, ותם חתה בסמראגוסה תמורת 900,000 דולר. הוא הבקיע העונה 36 שערים.

★ סכאראנ' – איש השנה. בשיא הרגע האולימפי הבין־לאומי, סכאראנ', נבחר בשאל' כאוביידו לאיש השנה בספורט וזכה בפרס בסך 18,000 דולר. אשתקד זכה סכסטיגן קו.

(ס. שבתי)

48 שעות לפני המחזור האחרון

הפועל ת"א לראשון וצפרדים למקום ה־8

מאת ניסן פרידמן

המחזור ה־26 בליגה הלאומית מבטיח, אמנם, המחזור האחרון, אך, בסיומו לא תוכתר אלופת המדינה לעונה זו. בשבת תסתיים רק הליגה הרגילה, שתיתן את האות לפתיחת 7 מחזורי הגמר־גל.

שתי שאלות אחרונות מצטת לפתרון במחזור ה־26. מי מבין שתי המכולות, מכבי נתניה והפועל ת"א, תסיים את הליגה הרגילה בראש הטבלה, ובכך תוכה לארח את „משחק העונה" בשבוע הבא. מי תרכש את הכרטיס ה־8 לפליי־אוף העליון מבין חמש קבוצות: בית"ר ירושלים, הפועל צפרדים חולון, מכבי ת"א, מכבי חיפה ובני־יהודה.

מבינתן שכן, הרי ששישה מבין שבעת משחקי המחזור יהיו כרוכים באחד משני המאבקים הללו. על הבית, ואני מרגיש זאת, צפוי מחזור מרתק מאין כמותו. איני רוצה לנבוא מה צפוי על הרשת...

רק הדרבי הקטנטן של תל־אביב בין בית"ר לשמשון יהיה תלוש משני המאבקים. שתי הקבוצות הבטיחו לעצמן מקום טוב באמצע הפליי־אוף העליון. שמשון יכולה, מקסימום, להעפיל למקום השלישי. בית"ר יכולה ליפול, מקסימום, למקום השביעי.

שאר המשחקים מעניינים וחשובים. בשחק במשחק ההשערות. וכי מה הסעדים אם לא שעשוע. נגמה לשער את תוצאות המחזור (רק שלא ברייק בטלם, כי זה לא מפם סוגר רשמי) ולאחר מכן נשלים על פי התוצאות את הטבלה המשוערת של מתאר המחזור ונכל בכר לערכן את משחקי המחזור הראשון של הפליי־אוף.

הדירוג המשוערת		הטבלה המשוערת	
מכבי חיפה – מכבי נתניה	X		
כפר־סבא – בני־יהודה	1	1. הפועל ת"א	49
הפועל ת"א – הפועל פ"ת	1	2. מכבי נתניה	48
מכבי ת"א – בא־שבע	1	3. כפר־סבא	43
בית"ר ת"א – שמשון ת"א	X	4. שמשון ת"א	39
מכבי פ"ת – בית"ר רח	X	5. הפועל פ"ת	38
צפרדים – הפועל לוד	1	6. בית"ר ת"א	37
		7. בא־שבע	35
גמר־גל – מחזור 1		8. צפרדים	33
פליי־אוף עליון			
הפועל ת"א – מכבי נתניה		9. מכבי ת"א	32
כפר־סבא – שמשון ת"א		10. בית"ר רח	31
הפועל פ"ת – בית"ר ת"א		11. מכבי חיפה	30
בא־שבע – צפרדים חולון		12. בני־יהודה	29
פליי־אוף נמוך		13. הפועל לוד	18
מכבי ת"א – בית"ר ירושלים		14. מכבי פ"ת	14
מכבי חיפה – בני־יהודה			
הפועל לוד – מכבי פ"ת			

הקלעית חיפה, אנטה קליטבסקי (בת 28, אם לבנו), השתתפה בתחילת השבוע במרוצי האביב במסווה האולימפי בהרצליה. ואש שירתה פעמה בול במטרה ושרפה גם כמה לבבות. אנטה, פולנית בהתאמה, ערקה לפני כשנתיים לגרמניה ומונית על הסגל האולימפי הגרמני (צילומים: א. קנפר)

מעריב־עכשיו

קרא מחר במעריב יום ו':

מושה גוד

מרים בן־פורת

צביקה פיק

מעריב שבת:
הגירושים והמבורשים – אביגשם ב־יוסף ● המחיר שקם לטיול הרמים – אוניון הולב ● "הפרשה": עדות מאחרת – יצחק בן־אהרון ● מושה גוד מרבר – אברהם תירוש ● המפ"ל מחרת מנהיג – מרדכי רגב ● נדיר־וקר בין ג'קסון לדוקאקיס – רן הנוני ● גורבצוב על העידה הבינלאומית. פרק מספרו "פרסטרויקה"

מעריב – שבתות:
כביש יעוראל: חור שחור.
תחקיר – אביבה מץ ● למות באמצע הדרך: האנשים שמאחורי "מאזן הרמים בכבישים" – מימה קרמן ● מרים בן פורת פרשת מביית המשפט העליון. ראיון – גבריאל שטרסמן ● שולצלאנד – יחזקאל נמן ● צד גידוש. ראש־העין נגד הוסטל למפגרים – שרית פלקס ● צביקה פיק, איפה הוא היום. אנטומיה של זמר עם עבר – אבי מרדנשטרן

מעריב נלנלה:
אמון הכסף לא הטיל ביצי זהב – מיכל חלצמן

מעריב קרייזה:
ד"ר ברשות – הרם מנור

מעריב–פנאי:
דם, יין וכסף. "וולסטריט" בניסוחו של זוכה האוסקר מייקל דאגלס מגיע אל מסך הקולנוע שלנו – עירית שמגר

מעריב שבת:
מדור מיוחד ליום השואה

אמרים סיתון – דעות ● יוסף חריף – פוליטיקה ● עמוס לבב – לשון הרע ● אבי רז – אומרים השבוע ● מאיר עוזיאל – שיפודים

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

הודעה ללקוחותינו

עידכון שיעורי הריבית בפר"י

1. החל מיום ו' 15.4.88 ישתנו שיעורי הריבית בפר"י לעסקות קיימות עפ"י המפורט להלן:

היתרה שקלים חדשים	% ריבית שנתית נוכחית	% ריבית שנתית מתואמת
מ־50 עד 9,999	9.00	9.41
מ־10,000 עד 49,999	9.50	9.96
מ־50,000 עד 99,999	9.75	10.23
מ־100,000 ומעלה	10.00	10.51

2. שינוי ביתרת הפר"י (מעבר ממדרגה למדרגה) יגרום לשינוי הריבית בהתאם.
3. הודעה זו מתפרסמת במקום הודעות אישיות ללקוחות.
4. פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

בנק הפועלים

קבלת מודעות 24 שעות ביממה
מודעות משפחתיות דחופות
אל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב־ דרחוב דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסיה)
טל. 246363 239952

נהג

עשה את הכוכבים למען אלה העושים את המכסימום.

תן טרמפ לחייל!

קרן גמלאות של חברי "אגד" בע"מ

הודעה

הנהלת קרן גמלאות של חברי "אגד" בע"מ בישיבתה מיום 11.4.88 החליטה כדלקמן:

1. לערוך הבחירות להנהלת הקרן בקלפיות בסניפים ובמחנקים של "אגד", במקום באסיפה כללית.
2. לקיים הבחירות להנהלת הקרן ביום ג' 26.4.88.
3. למנות החבר סדובסקי שמשון כיו"ר הבחירות להנהלת הקרן.

על החתום

מרדכי שכטר

מנכ"ל

עפ"י בקשת עיריית ב"ש ומטה הגיגות ה־AO

הל מנת שלא לפגוע באירוע זומה הנערך בשדה תימן, הוחלט שלא לפתוח לקהל את בסיס ח"א חצרים ביום העצמאות כפי שתוכנן.

חברת מוזיאון תל־אביב

הודעה על אסיפה כללית של בעלי המניות

אשר תתקיים ביום רביעי י"ז אייר תשמ"ח, 4.5.88 בשעה 12.00, בלשכת ראש עיריית תל־אביב–יפו, כיכר מלכי ישראל, תל־אביב

שלמה לחס,
ראש עיריית תל־אביב–יפו
יו"ר חבר הנאמנים
של מוזיאון תל־אביב